

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér. Egyes szám-helyben és vidéken 10 fillér, vasúti állomásokon 12 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Förös atyafiak.

Budapest, október 11.

A válságban idáig az egyetlen világos, határozott és irányító kijelentés: Kossuth Ferencz beszéde, melylyel audienciájáról a függetlenségi pártnak beszámolt. Amit eddig csak sejteni lehetett, ez a határozott beszéd bizonyossággá emelte: a függetlenségi többség mai programjával a kizárólagos kormányzás átvételére, a korona merev álláspontja következtében, nem számíthat.

Pont. Ezt most már tudomásul kell venni. Ebben Kossuth Ferencz nyilatkozata után kételkedni nem szabad. Hogy ilyen körülmények között a függetlenségi párt a harcra elszántság komolyságával áll a válság elé, az természetes, az magyarázatra nem szorul. Akarta a békét és nem rettegi a harcot. Egy abszolút többséghez így illik. De másrészt a függetlenségi pártnak, mikor ilyen harcra indul, kötelessége megmérni nemcsak a maga erejét, hanem azokét is, akikkel szemben a harcot föl kell vennie. A harcra indulásnak kissé könnyelmű formája volna az, hogy ellenfeleink számával, fegyvereivel és hadállásával egyáltalán ne törődjünk. S mikor azt látjuk, hogy Kossuth beszámolójának közvetlen eredményeként a hatvanhetesek reménységeinek föléledése és a hatvanhetes elemek koncentrációjának hevesebb sürgetése jelentkezik: köteles-

ségünk szemlét tartani a hatvanhetesek nyíltan és titokban hangoztatott reménységei fölött.

Miből meritheti egy hatvanhetes koncentráció a maga reménységeit az elkövetkezendő harcok kedvező eshetőségei iránt?

Függetlenségi vagyunk, de megpróbáljuk a leghidegebb tárgyilagossággal elgondolni, miben reménykedhetnek a hatvanhetesek. Reménykedhetnek először is abban, hogy a végtelen válságokkal kifárasztott és anyagi érdekeiben is nyugtalanított nemzet inkább akar valamely elfogadható békét, mint egy kétséges hasznot. Reménykedhetnek másodszor abban, hogy a függetlenségi párt a maga lekötöttségében nem sokat változtatott be az utolsó választások alkalmával tett ígéreteiből s ennél fogva egy új választásba hiába menne akármilyen komoly ígérekkel, már nem talkoznék annyi hitellel, mint amelynek abszolút többségét köszönhetette. Reménykedhetnek abban, hogy mindazt, amivel a függetlenségi pártot a koalíciókényszerhelyzetében teljesített munkájáért a néppárt ugratta, egy új választási küzdelemben fokozottan lehet majd az orra alá dörgölni. S reménykedhetnek végül s talán nem legkisebb mértékben abban, hogy amikor a függetlenségi párt csak olyan ígérekkel állhat a választások elé, amelyekről maga Kossuth Ferencz mondotta, hogy a korona ellenállása miatt megvalósíthatatlanok, ugyanakkor a koncentrált hatvanhetesek tényleges vívmányo-

kat mutathatnak fel gazdaságiakban és közjogiakban egyaránt. S ha a függetlenségi párt csak olyanokat ígérhet, amikről saját vezére állapította meg a megvalósíthatatlanságot, ellenben a hatvanhetesek királyi jóváhagyással hoznak koncessziót és békességet: akkor a várható harc esélyei nem a függetlenségi pártra nézve lesznek kedvezőbbek.

Azt hisszük, elég tárgyilagosan tárgyaltuk a negyvennyolczas párt ellenfeleinek okoskodását, melyet bizonyára nem vagyunk hajlandók magunkévá tenni, de amelyet ismerni már okosságból és előrelátásból is kötelességünk. S ha csak annyit jelentünk ki nagy általánosságban, hogy egyrészt a hatvanhetesek minden okoskodását halomra fogja dönteni a korona merevsége, mely tőlük is meg fog tagadni minden koncessziót, gazdaságát éppen úgy, mint közjogit, másrészt pedig a függetlenségi párt még mindig olyan ideálokért volt kénytelen harcolni, melyekről a kishitűség azt mondta, hogy megvalósíthatatlanok és a nemzet mégis abszolút többséget adott neki: akkor már meg is feleltünk a hatvanhetesek meglehetősen ingatag okoskodására.

De sokkal komolyabbnak látjuk az időt, semhogy ilyen meddő szóharcokkal akarjuk ezt a vitát eldönteni. Egész hazafias lelkünkkel átérezzük, hogy itt nem az a fontos, negyvennyolczasok és hatvanhetesek minő esélyekkel indulhatnak harcra, hanem az, hogy a korona merev magatartásával szemben a nem-

A röpiülő Berlin

Írta: Bárdos Artur.

Igen, ez nemcsak metonímia, nem egész a rész helyett, nemcsak a Johannisthal fölött kerengenek a röpiülő emberiség első fecskéi: egész Berlin, ez a nehéz nagy város — röpi. A berlini „Flugwoche“ több, mint egy sportaktualitás; aminthogy nincs város, mely aktualitást intenzívebben, minden demokratikus részletében idegesebben át meg átérez, mint Berlin, ez a szenzációkkal táplálkozó, hevesen élő Berlin.

Egy hét óta nincs más aktualitás, nincs más szenzáció, nincs más premiere és nincs más vernissage, mint az, ami a Johannisthallal kapcsolatos. A Westen törzskávéházai üresek, a Zoóban retteneteket ásitának az abessíniai oroszlanok és tükörbe vágnak grimace-ot a majmok; minden teremtet berlini a Johannisthal felé robog, röpi. Nem is mondhatjuk, hogy csak az épkezlábuak, mert gyakran látni odakünn, tolókoksin, hordszéken, betegeket és elaggottakat is; látni akarják őket is a csodát, melyre egész generációk hiába vártak, mely egy év alatt gyökeresebben új korszakot csinál a régiből, mint a százas számjegyek lassu váltakozása az évek rendjében. Ha tolókoksin is, át akarnak lépni, át az egyik korszakból a másikba; hiszen már embercsinálta országok határán is gondolkodva áll meg az ember...

A Stadtbahnak a versenytér felé robogó kocsijait minden állomáson harcias tömegek ostromolják meg. Most még a fegyelmezett berlini is gázol; általában, mintha a tegnap még respektált gőzmasina jelentékenyen vesztett volna tekintélyéből, amióta a repülőgép a berlini égen megjelent. Ha valakiből kiszuszsan egy-egy szó a tulzsfolt kocsiban, ahol az emberek nem annyira a kulturvívomány fölötti lelkesedésükben, mint inkább hely híján borulnak egymás keblére, az bizonyosan egy-egy berlini dialektussal elnyomított francia név: Blériot, Rougier és a hét többi repülő hősének a neve.

A Stadtbahn végállomásán aztán külön alkotmányok várnak a kényelmesebb utasokra, akik a versenytérhez vivő husz percnyi utat nem gyalogosan rójják. Különös, vizözön előtti kocsialkotmányok divatjukmult öreg lovakkal; most, hogy a röpiülőgépet ünnepejük, az ellentét révén kedvesek. Az ut tarka, színes. Nagy vásznak jelzik a különböző helycsoportokhoz vezető ösvényeket. A helyi élelmesség változatos ötletekkel aknázza ki az aktualitást, mely egy hétre egész Berlint e külvárosba telepíti ki. Mindenféle sátrakban árulnak tarka mindenféleket; gyümölcsöt, hűsítőt, anizksot és a röpiülés vallásának objekt de piété-it.

A hatalmas átmérőjű és csekély lejtésű völgy körül szép kényelmesen megfér az óriási tömeg, melyet a belépődíj magassága oszt oly áthidalhatatlan kasztozba, hogy az egy márkás kaszt nem is látja a három márkás, emez viszont nem a nyolcz és tíz márkás kasztokat. Ez utóbbiak a starthely és a gépeket rejtő sá-

trak közelében vannak, hogy közelről láthassák a gépeket és a fölszállás gyakran sikertelen kísérleteit. Teljesen ötletszerűen, minden előleges jelzés nélkül meg-megindulnak egy-egy fehér, vászonszárnyu alkotmány bicikli-kerekei, egy darabig a földet surolják, aztán, ha sikerül a fölszállás, lassu lejtéssel a levegőbe lendül a gép. Itt minden versenyző a tetszése szerinti időben startol; a repülő-téren apró tribünökön foglalnak helyet a versenybírák és mérik az eredményeket.

A közönség a hosszú és időközben ellenőrizhetetlen verseny eredményeit nem kíséri feltűnőbb versenyizgalommal, habár a rendezőség a helyes tippelésre kitűzött díjakkal — melyekre levelezőlapok útján lehet pályázni — szítja a szenvedelmeket. Inkább csak olyan fórumnak tekintik most már, az első izgalmon túl, a Johannisthali pályát, melyen meg kell jelenni. Vagy a gépek berregő zenéje kedvesebb, izgatóbb zene a mai idegeknek minden más zenénél? A gépek egyhangú és mégis annyi nagyszerű új melódiához ütemet kinaló zenéjénél sétálnak a párok, a versenystilusban öltözött nők — az új korszak emberei — most itt oldódnak-bogozódnak az új emberek mindig régi kis játéka... És a fejünk felett szabályos ringással lejt az annyiszor gunyolt és annyiszor megálmódott röpiülő Ember.

Csakugyan. Láttam, hiszem, vallom: röpiünk! Ezt a témát nem lehet fölényesen kezelni, ezt az megilletődést nem lehet eltitkolni.

zet nagy érdekei hogyan oltalmazhatók meg legsikeresebben. Csak újabb ön-ámitás volna föltenni, hogy a korona az egyik táborral szemben engedékenyebb volna, mint a másikkal szemben. A helyzet sajnos az, hogy egyik tábor se kaphat semmit, komoly koncessziót legalább nem. De egészen bizonyos, hogy olyan többségért, melyben minden számbavehető magyar párt benne van, a korona inkább szánhatja el magát engedékenységre, mint egy harcokkal kiereszkölt s akkor is nagyon kétes értékű többségért, mely a parlament nyugodt és zavartalan munkáját nem garantálhatja. Hiszen láthatjuk, a válság egész menetéből láthatjuk, hogy a koronának az egyes táborok minden javaslatával szemben csak egy stereotyp válasza van: tessék együtt maradni s a paktumban vállalt kötelezettségeket teljesíteni.

A korona szemében a pártok harmonikus együttműködése az egyetlen igazi garancia. Ha ezért nem hajlandó áldozni, akkor a széttört egészek egyes részéért bizonyára nem fog áldozatokat hozni. Akkor inkább kísérletezésekhez nyul, melyek a pártok kifárasztására s a nemzet nyugtalanságának a végletekig való fokozására alkalmasak. Aki pedig ilyen körülmények között azt latolgatja, hogy a pártok küzdelmében melyik pártnak lehetnének kedvezőbb kilátásai, az úgy cselekszik, mint a gögös atyfiak, akik azon tanakodtak, hogy melyikük nyeri meg az örökséget s a végén — az ügyvédek nyerték meg.

Az óra komolysága rákényszerít bennünket a halálos józanságra. Ugy érezzük, hogy ebben a pártharcban csak a nemzet lehet a vesztes. Mentül merevebben áll meg álláspontja mellett a korona, annál inkább kötelességük a pártoknak a harmóniát keresni, a védekezésre egyesülni. Egység és határozottság ellenében egység és határozottság szükséges.

Akármi okozta a bomlást, a ti-

Naiv gyönyörködéssel írom ide és írnam le, még végtelen sokszor, végtelen távolságokba világitó határral repülünk! Lelekedve keddöm a hirt — számomra csak most teljesült valósággá — látam: repülünk. Tanuskodni tudok a hihetetlen mellett. Különös, sosem érzett demokratikus büszkeséggel tölt el az a sokmilliárdmagammal közös tudat, hogy kortárs vagyok. A föld fölébe kerekedő Ember kortársa. Aki az új korszak kapujánál állhattam tisztelgő őrséget bámuló szemekkel.

Tanuskodni tudok mellette, hogy a probléma, kétségtelen, meg van oldva. Az alapmegoldás technikai tökéletesítése már sok fokkal kevésbé érdek. Ebben a tökéletesítésben a fantáziám most már sok évtizeddel megelőzheti a tényeket. A probléma meg van oldva. Nagy, fehér vázonszárnyu madarak suhannak fölöttem, biztos, öntudatos lejtéssel; röptüket az évezredek kulturáján átfinomodott emberi elme irányítja. Vajjon mit fog ez az emberi elme a hódított területekből, melyben a madár csak röptülni képes, mit fog a levegőből csinálni? Nincs perspektiva többé, melytől szédtülni szabad.

Biztos, nyugodt, hajszálfinom megszámtással kerülök meg a pályát jelző fehér vasgúlat, éreznünk kell a gépet irányító emberi öntudatot, melylyel együttgondolkodunk, melylyel villamosan kapcsolódik a mi emberi öntudatunk. Azt hiszem, csak látni kell ezt és megszűnik minden szorongásunk és épp oly könnyen, a veszély fontolgatása nélkül száll-

zenkettedik órában még egyszer, még százszor meg kellene gondolni, egymást gyűlöljük-e vagy a nemzetet szeretjük-e jobban?

Budapest, október 11.

A képviselőház legközelebbi ülése holnap, kedden délelőtt tíz órakor lesz. Napirend: Buza Barna megokolja az alelnöki fizetések eltörléséről szóló indítványát, megismétlik a kivándorlási tanácsba küldendő négy tag választását, végül tárgyalni fogják a mentelmi ügyeket.

Justh Gyula beszámolója. A makói függetlenségi párt tegnap ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy meghívják az alföldi függetlenségi pártot, tartson Makón nagygyűlést az önálló bank érdekében. Egyben felkéri Justh Gyulát, a város képviselőjét, hogy a gyűlésen tartson beszámolót. Az ülésen szóba került még a legutóbbi megyegyűlés, amelyen a függetlenségi párt szervezettségét konstatálták. Az ülés kimondotta, hogy az önálló bank érdekében a legerősebben fog szervezkedni. Az ülésből kifolyólag melegen üdvözölték Justhót.

Justh Gyula, a képviselőház elnöke ma a következő levelet intézte Nagy Károlyhoz, a makói függetlenségi párt elnökéhez: Kedves barátom! A hétfői események folytán (itt Justh a csanádi megyegyűlésre gondol, amelyen Návay közösbankos politikájának 31 szavazat jutott az önálló bank 57 szavazatával szemben.) haladéktalanul akcióba kell lépünk a 24-iki megyebizottsági tagválasztásnál, minden erőnket meg kell feszítenünk. Most már be kell lépünk az alföldi függetlenségi párt kötelékébe, mert a bekövetkező élet-halálharc határozottan megköveteli az erős tömörülést. Ennélfogva tehát meg kell tartani Makón az alföldi függetlenségi párt közgyűlését, amely alkalommal újra kell szervezni a makói és csanádi függetlenségi pártot, esetleg ez alkalommal tarthatnám meg beszámolómat és tarthatok minél előbb pártértekezleteket a pártvezető férfikkal mindezen ügyekre vonatkozólag.

Giesswein Sándor a titkos választásért. Dr. Giesswein Sándor prelátus néppárti képviselő tegnap kerületében beszámolóbeszédét mondta. Az általános politikai helyzet ismertetése során azt a nézetet fejezte ki, hogy új pártalakulások, új csoportosulások előtt állunk. Beszéde végén a választói jogról nyilatkozott s a többi közt ezeket mondta: — Minden oldalról azt hangoztatják, hogy a választójogot demokratikus alapra kell fektetni. Én azt hiszem, hogy ezt csak úgy érhetjük el, ha a titkos választás módját elfogadjuk. Mert minél nagyobb a választók tömege, annál inkább kell az illetéktelen befolyások ellen védekezni. Az

inkább befolyásható tömegnek bevonása nyílt szavazás mellett nem hogy előmozdítaná a demokratikus elvet, hanem ellenkezően visszafojtja azt. A nyílt szavazás mellett ilyenformán nemcsak a presszió, hanem a társadalmi terrorizmus is nyílt ajtókra találna s ebből a szoros szervezettel bíró testületek, első sorban a szociáldemokraták, de talán a nagyobb tömegben együtt élő nemzetiségek huznák a legnagyobb hasznot. Azért a nyílt szavazást nemzeti szempontból is, de különösen, mint a néppárt által is képviselt keresztény demokrácia híve nem támogathatom, a titkos szavazást tartom a választói reform leglényegesebb pontjának.

A debreczeni képviselőválasztás. A Thaly Kálmán elhalálozásával megüresedett debreczeni első választókerület mandátumára a debreczeni függetlenségi és negyvennyolczas párt intéző-bizottsága most Tüdös János ügyvédet jelölte, aki vasárnap délelőtt tartotta meg programbeszédét. Tüdös János igaz katonája akar lenni a radikális függetlenségi és negyvennyolczas politikának. Tánöríthatlan híve a gazdasági függetlenségnek s ezért követeli az önálló magyar bank és önálló vámterület felállítását. Híve a nagykorúsághoz, a magyarul írni-olvasni tudáshoz költött általános egyenlő választói jognak. Követeli a népoktatás államosítását, Somogyi Pál kerületi pártelnök mondott köszönetet Tüdös Jánosnak programbeszéde megtartásáért. Ezután Vertán Endre országgyűlési képviselő szólalt fel az országos párt kiküldöttjeként, majd Bakonyi Samu, Debreczen város második kerületének képviselője mondott beszédét. Végül Somogyi Pál pártelnök indítványára Kossuth Ferenczet táviratilag üdvözölték. Vasárnap folyamán még a kerület egyik külterületén, a Csapó-kerben is megtartotta Tüdös programbeszédét, hol a választók nagy lelkesedéssel fogadták.

Betiltott horvát népgyűlés. Károlyvárosból jelentik, hogy dr. Lukinics Ödön országgyűlési képviselő nyilvános népgyűlést hívott össze, amelyet azonban a rendőrség betiltott. Erre az egybegyűlést bizalmas értekezletet tartottak. Ezen az értekezleten a koalíciós pártok tagjai vettek részt. Ott voltak a többek közt dr. Medakovic Bogdán, Popovic Dusan, Surmin György, Marzanic Bogoszlav, Pribicevic Szvetozar, és Vinkovic Boszo országgyűlési képviselők. A napirend első pontja Lukinics beszámolója volt, amelynek során részletesen fejtegette ki parlamenti tevékenységét. Ezután a választói reform kérdése került napirendre, amire való tekintettel az értekezleten a horvát szociálista párt vezetési is megjelentek. Többen szólaltak fel, valamennyien a tartománygyűlés egybehívását és a választói jog megalkotását sürgették. Az értekezlet megbízásából Lukinics a királyhoz üdvözlő táviratot küldött, amelyben az alkotmányos állapotok helyreállítását, a tartománygyűlés egybehívását és azon az általános választói jog megalkotását kérték.

nánk magunk is a röptülő automobilba, mintha földön száguldó automobil volna.

Hármann repülnek egymás fölött; itt ez a „balra hajts“, ez a megkerülés könnyebb módja. Már megismerjük a gépeket, nemcsak a röptülés magasságából, hanem a röptülés stílusából is. Már különböztetni tudunk a repülés különböző egyéniségei között.

Magasan, vagy ötszáz méternyire felettünk berreg Rougier gépeje. Lejtése abszolút nyugodt, egyenletes, minden jobbra-balra ingás nélkül való. Alatta fák, erdők árnyai borulnak össze; a halványkék égből négyes madár a nagy négyszárnyu madár.

Alatta vagy háromszáz méternyire de Caters, egészen más stílusban. Erősen kileng jobbra-balra, lassu, méltóságos ingással lavíroznak a levegőben fehér vitorlái. Közvetlenül a vasgúák csucsa mellett fordul, nyilván azért, mert pontosabban ki tudván számítani a pályát, kisebb kört ír le és utat takarít. Meg is kerüli Rougier, aki nyugodt, változatos tempóban folytatja röptét; ebben a versenyszámban nem a gyorsaság, hanem a kitartás dönt. De ugyanegy időben lehet gyorsasági és távolsági rekordert is versenyezni.

Biztosan és ravasz számítással vezetni gépet a híres Farman. Majdnem a földet surolja és nagyszerű pontossággal marad meg állandóan ugyanazon a levegő-szinten, alig félméternyire a föld fölött. Ez már egy raffinátabb röptülő-egyénség. Az ember azt hinné, hogy így könnyebb a dolog, holott ez már nagy biztonságot követel; mintahogy a kezdő teniszjátékos nem laposan, hanem magasan adja

a lapdát. Közvetlenül az ember-kordon mellett röptül el Farman, meg lehet figyelni minden mozdulatát. Korszakalás arca nyugodtan mered előre; de több ízben könnyül, nyugodt mozdulattal hátra is nyul egy-egy szerszámért és egy-egy megjegyzést is küld a tribünön ülő versenybírák felé.

Folyton fölfelé nézünk és most veszem észre, hogy alig látjuk a halványkék rózszinbe bágyadó eget. A figyelmünk egészen a gépeké; az égtől nem látjuk az eget. Pedig gyönyörű, örökkön gyönyörű játékaikat játszza az alkony és körül a táj a természet impozáns, örök nyugalmu rezignációjával fordul befelé az őszbe.

Vajjon bölcs dolog-e, hogy az emberi színjáték jobban érdekel, mindig jobban és jobban érdekel bennünket a természet színjátékánál? Bölcs dolog-e, hogy minden emberi fejlődés távolabb ragad attól a nagy egyetemességtől, amelynek mi is csak atomnyi része vagyunk?

A diadal csapongó érzései valami fájdalmas rezignációvá ereszkednek meg. Mintha sok-sok mélykék, olivzöld, rózszin és vérpiros ég-illúzióval volnék szegényebb. Mintha elvesztettük volna az eget, most, hogy meghódítottuk; most, hogy „közlekedni“ tudunk benne... Vagy csak az ősz fogott meg? Hogy muló mámorokból kiragadjon a nagy egyetemességbe, mely embervoltunkat időtől és emberfejlődésektől függetlenül értékeli?

Az utolsó hét.

— Ujra a hatvanhetesek koncentrációja. —

Ugron kilépett a függetlenségi pártból.

Budapest, október 11.

Wekerle Sándor pénteki audienciáján a király a legközelebbi napokra helyezte ki-látásba döntését a kabinet lemondása föl-lött. A függetlenségi párt szélsőséges szárnya a jövő hétfőig, október tizennyolczadi-káig, adott haladékot a döntésre, amennyiben úgy állapodott meg, hogy tiz ülésről kapcsolja ki a politikai helyzet fölött való vitát, de ha ennek letelte után sem jutunk közelebb a ki-bontakozáshoz, nyomban napirendre tűzi a bankbizottság jelentését és annak lehető gyors elfogadásával képviselőházi határozatot hoz az önálló bank mellett lehetlenné téve minden más kormány megalakulását. Ebből a két körülményből tehát azt következtetik a politikai vilá-gban, hogy elérkeztünk a döntő események időpontjához. Ezen a héten megtörténnek az utolsó királyi audienciák, amelyek után a vál-ságban beáll a döntő fordulat.

Bécsből indult ki a hír, hogy a hatvan-hetesek koncentrációjának terve ismét elő-terben áll, s hogy a most várható audien-cziáknak is ez lesz a főtémája. A füg-getlenségi pártot mind jobban hátra szorít-ják, sőt most már azt mondják, hogy — bár Wekerle pénteken azt ajánlotta a királynak, hogy a többség vezérével, Kossuth Ferenczel igyekezzék a válságot megoldani — Kossuth nem is fog többé meghívást kapni a királyhoz, hanem misszióját befejezettnek lehet tekinteni.

Bécsi köröknek az a kivánságuk, hogy az összes hatvanhetesek gróf Andrássy Gyula, Wekerle Sándor, gróf Zichy Aladár és gróf Tisza István közreműködésével egyesüljenek és helyreállítsák ismét a tiszta hatvanhetes uralmat. Ennek a kivánságnak azonban idelent még igen nagy tárgyi nehézségei vannak. Nevezetesen gróf Andrássy Gyula csak akkor hajlandó a közre-működésre és csak akkor vállalja a kormány-alakítást, ha a katonai követelések megoldásá-val olyan pozitív engedményeket hozhat, a melyek alkalmasak arra, hogy a korona és a nemzet között a harmóniát ismét helyre-állítsák. Ezek nélkül ő nem vállal-kozik, nélküle pedig a megoldásnak ez a módja el sem képzelhető. Van-nak azonban még más nehézségek is, mint például a választási reform dolga, amely-nek tekintetében szintén vannak ellentétes fel-fogások. Mindezek a nehézségek a hatvan-hetes politikusoknak e hétre várható kihall-gatásán nem lesznek elháríthatók, de világos lesz az, hogy a király a függetlenségi párttal nem tár-gyal tovább. Így tehát be fog következni a bank-bizottság jelentésének napirendre tűzése és ez-zel a helyzet annyira az élére lesz állítva, hogy a mostani kormány, amelynek tagjai a legéle-sebben szemben álló pártokhoz tartoznak, to-vább nem maradhat meg ügyvezetői minőség-ben sem helyén. Másrészt azonban a hatvanhe-tesek között sem lesz meg még a megegyezés, s így szükséges lesz egy olyan átmeneti miniszterium kinevezése, amely — mint már kifejtettük — az alkudozó hatvanheteseket ki-egyenlíti és őket egy program alapján tömör-íti. Ennek a tárgyaló kormányt elnökéül emlegetik báró Burján közös pénzügyminisztert, aki a hatvanhetesek megegyezését létrehozva nyomban átadja nekik a helyét. Az új hatvan-hetes kormány pedig a képviselőházat felosz-latva új választásokon keresné a többséget.

A miniszterek Budapesten.

Az elmúlt vasárnap szélcsend volt, a ve-zető miniszterek mind falun tartózkodtak és csak ma este érkeztek vissza a fővárosba. We-kerle Sándor miniszterelnök Dánoson, Kossuth Ferencz Solton, gróf Andrássy Gyula Tiszado-bon, gróf Apponyi Albert pedig Eberhardon voltak. A miniszterek ma visszatértek a fővá-roshba.

A királyi meghívások.

Nagy érdeklődés várja az e héten sorra kerülő királyi kihallgatásokat. Meghívót eddig egy politikus sem kapott, de úgy tudják, hogy Széll Kálmán, Andrássy Gyula gróf és Tisza István gróf e héten ő felsége elé fognak járulni. Politikai körökben azt beszélik, hogy gróf Andrássy Gyula csütörtökön fog megjelenni a királynál.

A bankbizottság jelentése napirenden.

Nagy György országgyűlési képviselő a Ház szerdai ülésén, a napirend megállapításánál, indít-ványozni fogja, hogy miután a Ház belügyének tárgyalására szánt nyolc nap letelt, a Ház csütörtöki ülésének napirendjére a bankbizottság jelentésének a tárgyalása tűzessék ki.

Ugron kilépése a függetlenségi pártból.

Szilágysomlyóról táviratozzák, hogy Ugron Gábor orsz. képviselő politikai levelet irt Ná-dudvary Jenő dr. ügyvéd, a szilágysomlyói vá-lasztókerület függetlenségi párt elnökének, aki vasárnap délelőtt 11 órára egybehívta a 48-as párt vezérferfiit, hogy velük a levél tartalmát közölje. A városháza tanácsstermében gyűltek össze nagy számban nemcsak a vezérferfiak, hanem a választók is.

Ugron Gábor orsz. képviselő Budapes-ten október 5-én kelt levele azt tartalmazza, hogy Kossuth Ferencz, a 48-as párt elnöke bejelentette pártjának, hogy Bécsben sem-mit sem ért el. Ez tény, mert a király azt mondotta, hogy Kossuth nem más, mint ve-zetett vezér és megbízhatatlan. Kossuth Fe-rencz pártja beleegyezése nélkül a függet-lenségi párt egész programját feladni és azt proklamálni látta jónak. E szerint a köz-jogi programot egyszerűen feladja és a gazdasági függetlenség lenne a program a politikai közjogi állami függetlenség helyett. Külön hadsereg és külön külképvise-let végleg eljettnek tekintendő. Katonai engedményeket sem fognak kívánni. Maradna tehát a program: törekvés az önálló vám-területre, jog az előkészületre a külön bank bank érdekében. A vámterület kérdése 1917-ig nem akut kérdés és a bankkérdés egyelőre pár évre, majd pedig végképpen kikapcsol-atnák. Ugron Gábor ezt az elvek feladásának tekinti és nagy nemzeti árulásnak tartja. Ezért készen áll, hogy Kossuth pártjából ki-lépjen. 300 milliós okkupációs költség; Bosznianak elidegenítése, továbbá a rejtendő hajóépítési költségek, amelyeket a jövő év-ben meg kell szavazni, ez volna a számla másik oldala. Jó semmi, minden rossz. Ez a mérleg. Ugron ennél fogva közli elhatáro-zását, hogy eddig vallott elvei mellett meg-maradhasson. Előkelt szándéka, hogy a Kossuth-párt kötelékéből kilép, de ezt választó-i tudta nélkül nem teheti, mert mint füg-getlenségi pártit választották meg és csak azután lépett a Kossuth-pártba.

Keller Samu, dr. Faragó Sándor és Simay Miklós hozzászólása után a választók megbízásából Nádudvary pártelnök a következő sürgönyt küldötte Ugron Gábor képviselőnek:

„Levél tudomásul vesszük, elhatározását helyeseljük, bizalmunkról biztosítjuk.“

Ugron Gábor, aki a mai napot Tatán töltötte, telefonkérdésközlésre így felelt:

— En Szilágysomlyóra pártom elnökéhez intézett levelemet nem a nyilvánosságnak szántam. En arra kértem kerületem pártelnökét, hogy leveletem, amelyben a politikai helyzetről nyilatkoztam őszintén, pártunk ottani főembe-reinek mutassa be tájékoztatásul. Levelem in-formatív jellegű volt és tartalma tudtom és akaratom nélkül került nyilvánosságra.

Arra a kérdésre, meg van-e a nevezetes levél másolata, Ugron Gábor ezt felelte:

— A levél másolata nincsen meg és így

nem is tudom ellenőrizni, vajjon a szilágy-somlyói távirat helyesen adja-e vissza leve-lemet.

— A szilágysomlyói tudósítás azt mondja, hogy képviselő ur nem helyesli Kossuth Fe-rencznek a függetlenségi párt értekezletén leg-utóbb mondott beszédét, mert tartalma a füg-getlenségi párt elveinek megtagadását jelenti — magyarázta a kérdező.

— Lényegileg úgy is van, — mondotta Ugron Gábor és hozzáfűzte:

— A levél, ismétlem, másolatban sincs birtokomban és így nem kontrolálhatom a dol-gokat.

— A választ megkaptam-e képviselő ur, mert a szilágysomlyói tudósítás azt mondja, hogy a párt a helyeslő választ is elküldte már?

— Választ még nem kaptam. Ha kézhez veszem, akkor megírom, amit meg kell ten-nem, hogy tudniillik kilépek a függetlenségi pártkör kötelékéből.

Estére aztán Ugron már levélben is beje-lentette, hogy kilép a függetlenségi pártkörből. Levele, melyet Kossuth Ferenczhez intézett, így hangzik:

Kegyelmes uram! A pártkörben október 4-én elmondott beszédem a következőket tar-talmazza: „A mi programunk két nagyon tisztán körvonalazott részből állott eddig. Egyik rész a mi közjogi elveink, ame-lyek megvalósítása az adott helyzetben nyilvánvalóan lehetetlen. Ha a mi nemze-dékünk azt valósítja meg, a mi néze-tem szerint most nem kivihetetlen, megette kötelességét a haza és a függetlenségi eszmék iránt. Es ez a megvalósítható rész a független-ségi program másik tisztán körvonalazott eleme. Ez t. i. a közgazdasági önállóság meg-teremtése, midőn mi programunk közgazda-sági részének megvalósítására törekszünk.“ 1872-től, mióta a képviselőház tagja vagyok, mindig a közjogi ellenzék híve voltam és a negy-vennyolczas függetlenségi párt sorában harczoltam. Hitem közjogi elveinkben ma sem ingott meg, sikerében ma is bízom. A 48-as függet-lenségi párt programját nem szorítom csupán közgazdasági részre, mert egyik a másik nél-kül nem valósítható meg. A régi programot most el nem hagyom, egészében fenntartom, érte tovább küzdök, miként azt 1906. előtt is tettem. Ez okból a vezetésed alatt álló pártból kilépek. Kiváló tisztelettel Tata, 1909. október 11-én. Ugron Gábor.

Ugron kilépő-levelére bizonyára illetékes utasításra a Magyar Tudósító arra figyelmeztet, hogy Ugron rosszul idézi Kossuth Ferencznek október negyedik beszédét, abból tehát téves következtetéseket von le, s így a beszéd igazi értelmét tekintve, elesik az oka annak, hogy Ugron kilépjen a pártból.

A pártkörökből.

A függetlenségi pártkörben a szombati ülés hatása igen szemmel látható volt. A képviselek már reggel nagy számmal érkeztek a fővárosba és a képviselőház elnöki termében egész délelőtt bucsujárást tartottak, amint Justh Gyulánál igazolták távoimaradásukat. Este a pártkörbe is valamennyien föllátogattak, ahol a képviselők között megjelent Justh Gyula is, míg az elnökség részéről Hoitsy Pál ügyve-zető alelnök, továbbá Holló Lajos és Barabás Béla alelnökök, valamint Tóth János és Me-zőssy Béla államtitkárok voltak jelen. Justh Gyula a nagy társalgó teremben igen élesen kelt ki a párt tagjainak indolenciája ellen Nyomatékosan utalt arra, hogy Bécsben meny-nyire kihasználják a függetlenségi párt ellen azt a körülményt, hogy este nyolcz óráig nem tudott határozatképes számban összegyűlni és emelkedett hangon követelte, hogy a képviselők ezután teljes számmal jelenjenek meg a Ház ülésén.

— Mi kívántuk, — mondta, — hogy a képviselőház együtt maradjon és így módja legyen bármikor közbeszólni a kormányválság megoldása körül folyó tárgyalásokba, s most a párt többsége távol marad. Valóban úgy

látszik, mintha csak egy kis bankcsoport tűnt volna. Ennek nem szabad megismélnődnie. A döntő események mind közelebb jönnek, s nekünk igazán imponáló módon kell dokumentálnunk a párt egységét.

A képviselők annyira helyeselték *Justh* kifakadását, hogy *Pozsgay* Miklós, aki maga is a hiányzók között volt, egyenesen azt kívánta, hogy a Ház holnap ne vegye tudomásul az igazolásokat, s ily módon ítélje őket napidijuk elvesztésére. A többségben azonban nem volt meg erre a hajlandóság. A beszélgetés további során *Ugron* Gábor kilépéséről volt szó. *Justh* Gyula ezt is a szombati eseményekkel kapcsolatosan a párt bomlásának és szétfelbomlásának mondta, amelyet Bécsben nagyon kihasználnak majd a párt ellen, míg mások azt fejtették, hogy *Ugron* kilépése csak használt a párt egységének s ha nem fogja senki sem követni, Bécs látni fogja, hogy a párt valóban egységes. A holnapi ülésről is esett szó és a képviselők nagyban fogadkoztak, hogy *Buza* Barnának az alelnökök fizetésének eltörlesztéséről szóló indítványát imponáló többséggel fogják napirendre tűzni. *Justh* jóval nyolcz óra után hagyta el a pártkört.

Az alkotmánypártkörben ma este nagy számmal voltak a párttagok. Fent voltak: *Darányi* Ignác földmívelésügyi miniszter, *Szerényi* József államtitkár és sok képviselő. Több heti távollét után ma este jelent meg először a körben *Nagy* Ferencz a párt másodelnöke, aki néhány héttig a brüsszeli tengerjogi állami értekezleten vett részt, amelyen a magyar kormány megbízásából Magyarországot képviselte. A konferencia két héttig tartott és *Nagy* Ferencz Brüsszelből tegnap érkezett a fővárosba. Az értekezletnek igen kedvező az eredménye, amennyiben meg egyezés jött létre a tengerjognak több igen fontos ágazatára nézve, amelyeknek alapján nemzetközi szerződések fognak létrejönni. *Nagy* Ferencz a konferencia eredményéről jelentést fog tenni a kormánynak. *Nagy* Ferencz visszatekintése alkalmából a párt tagjai ma este nagyon melegen üdvözltek. A politikai helyzet jövő alakulását illetően a hatvanhetesek koncentrációjáról és ezzel kapcsolatban gróf *Andrássy* Gyulának a királyhoz való meghívásáról szóló híreket a pártban megelégedéssel fogadták, bárha hangsúlyozták, hogy az ilyen alakulásnak igen lényeges tárgyi nehézségei vannak. A párt különben holnap este félnyolcz órakor értekezletet fog tartani. Az értekezlet után tartják meg a Hungária-szálló fehértermében a szokásos keddi pártvacsorát.

A néppártot valószínűleg diadalmosra ejtette a szombati nagy siker. Tagjai arra emlékeztetnek, hogy képviselőházi többséget ritkán ért még ilyen kudarc. *Lónyay* Menyhért idején fordult elő, hogy a Ház éjjel két óráig maradt együtt, mert nem tudta megállapítani a napirendet. *Szilágyi* Dezső és gróf *Apponyi* Albert házelnöksége alatt is volt ugyan eset rá, hogy a Ház éjjel idejéig együtt maradt, ámde az parlamenti obstrukciónak volt az eredménye. A pártban azt várják, hogy holnap a függetlenségi párt részéről támadás éri őket és ezért harcra készen mennek a holnapi ülésre.

Batthyány Tivadar a helyzetről.

A győri függetlenségi polgárság vasárnap délben küldöttséggel kereste föl *Batthyány* Tivadar grófot, aki az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete győri körének alakuló közgyűlése alkalmából tartózkodott Győrben. A küldöttség irányítást és utmutatást kért tőle arra, hogy minő

magatartást kövessen a legközelebbi jövő politikai alakulásával szemben.

Gróf *Batthyány* Tivadar a küldöttség szóának szavaira hosszabb beszéddel válaszolt. Elsősorban a választói reformról nyilatkozott. Az egyenlő választói jog hívének vallotta magát és tiltakozott az ellen a vád ellen, hogy a függetlenségi párt késleltette a nagy reform megvalósítását. A függetlenségi párt álláspontjának jogosságát és minden tényezőre hasznosságát bizonyította ezután s *Kossuth* Ferenczcel és *Holló* Lajossal szemben megállapította, hogy az uralkodó csak akkor értelmezi helyesen az alkotmányosságot, ha az igazán alkotmányos többség mellé áll. Ennek dacára, — folytatta — sokat olvasunk arról, hogy itt hatvanhetes koncentrációt akarnak csinálni. Mindenekelőtt megállapítom, hogy a halottat föltámasztani nem lehet. A 67 lejárt magát, követői kisebbségben maradtak. Kísérlet lehetnek ugyan a nagy hatvanhetes párt fölélesztésére, de ez a kísérlet sikeres nem lehet s egyedül arra lenne jó, hogy a nép elkecseregyék, az alkotmányosságra vetett hite megintogjon. Egyébként kérem, hogy azok, akik a hatvanhetesek tömörítésének szükségességét hangoztatják, hogyan akarják azt a gyakorlatban megvalósítani. Önök, tisztelt uraim, tudják, hogy attól a pillanattól, amikor *Lukács* László fölkeresett bennünket, a függetlenségi párt vezetői embereit s mi beszélünk vele, előterjesztettük neki, a király küldöttségének, kibontakozásra vonatkozó álláspontunkat, folytonosan, nap-nap mellett hangzott ellenünk a vád, hogy mi szövetségre akartunk lépni az ószabadelvűekkel. Hogyan képzelhető már most, hogy azok, akik ezzel a váddal felléptek s akik a függetlenségi pártnak ezt az állítólagos szándékát elítélték, gróf *Andrássy* Gyula pártjával és gróf *Zichy* Aladár a néppárttal, egyesüljön, együtt működjenek az ószabadelvűekkel? Engedelmet kérek, ez az erkölcsatlenség netovábbja lenne. Aki ismeri *Andrássy* Gyulát és *Zichy* Aladárt, ezt teljesen lehetetlennek tudja s így világos, hogy a 67 restitúciója lehetetlen. Gróf *Batthyány* nagy tetszéssel fogadott beszéde végén még a néppárt magatartását ítélte el.

Népgyűlések a bank mellett.

A karczagi választókerület függetlenségi és 48-as pártja vasárnap délelőtt *Abrahám* Dezső képviselő beszámoló beszédjével kapcsolatban állást foglalt az önálló banknak 1911-re való felállítása mellett. A népgyűlésen résztvettek *Baloghy* Ernő, *Kelemen* Samu és *Lányi* Mór országos képviselők is, akik beszédeikben kitartásra buzdították a megjelenteket.

A népgyűlést 11 órakor kezdték meg a *Kossuth*-szobor előtt. *Csontos* Imre, a függetlenségi párt elnöke, nyitotta meg a népgyűlést és felkérte a kerület képviselőjét, *Abrahám* Dezsőt beszámolójának megtartására. *Abrahám* Dezső beszédében az önálló nemzeti banknak 1911-re való felállítása mellett foglalt állást. Ezután *Baloghy* Ernő képviselő szólott a néphez. — A függetlenségi párt nem akar konfliktust előidézni a király és a nemzet között, nem akarja a nép kedélyét felzaklatni, csakis azt akarja megvalósítani, amihez feltétlen joga van. A nagy tetszéssel fogadott beszéd után *Lányi* Mór orsz. képviselő beszélt. Két nevezetes beszéd hangzott el Budapesten. *Korszagos* beszéd különösen *Kossuth* Ferencz, amelyet a függetlenségi pártkörben mondtak el. A beszéd a függetlenségi párt programját igazi bölcseséggel alkalmazta a gyakorlati életre. Azt mondta, hogy azokat a vilás közjogi kérdéseket, amelyek állandóan izgalomban tartották az országot és a király és nemzet között a helyzetet folytonosan elmérgesítik, pihentessük. Itt volt az alkalom, hogy a gazdasági önállóság alapján a 48 és 67 pártalkotó hatása megszűnjön és nem a függetlenségi párton mulik, ha azok, akik más uton keresik a kibontakozást, csufos kudarcot szenvednek. (*Zajos* éljenzés.) *Kelemen* Samu a magyar bank ellen felhozott politikai és gazdasági ellenvetésekkel foglalkozott.

Ezután határozati javaslatot fogadtak el, melyben követelik az önálló nemzeti banknak 1911-ben való felállítását, bizalommal viselgetnek a függetlenségi párt iránt és kívánják, hogy a parlamentáris elvnek megfelelően az ország kormánya a függetlenségi és 48-as párt, mint többségre bízassék. Délben banket volt, amelyen számos felköszöntő hangzott el. Délután 4 órakor *Hertzka* Tivadar dr. a Bányász-szálloda nagytermében népies előadást tartott az önálló bank felállításáról. *Kossuth* Ferencz, *Justh* Gyulát, *Holló* Lajost és *Batthyány* Tivadar grófot a népgyűlésekről táviratilag üdvözltek.

A gyomai képviselőválasztói kerülethez tartozó sárréti községek vasárnap délelőtt 10 órakor népgyűlést tartottak *Szeghalom* község piacán. A népgyűlésen megjelent a gyomai kerület országgyűlési képviselője, *Fábr* Károly is. A népgyűlés elnökének *Arató* Lajost, jegyzőjének *Szeghalmy* Gyulát választották meg. Ezután *Fábr* Károly

országgyűlési képviselő ösmertette a mostani választások politikai helyzetét, majd a választói jog kiterjesztéséről, az önálló bankról, az önálló vámtérületről tartott nagy tetszés mellett hosszabb beszédet, amelyben a függetlenségi párt gazdasági küzdelmeit ösmertette. Utána *Nagy* Lajos szocialista pártelnök jelentette be pártja csatlakozását a függetlenségi párt gazdasági küzdelmeihez. *Dr. Osváth* János polgáriskolai igazgató tartott még igen talpraesett beszédet.

A lelkesítő beszédek hatása alatt a népgyűlés határozatot hozott, amelyben kimondja, hogy a magyar nemzet régi óhajához ragaszkodva, a gazdasági önállóság első feltételét képező nemzeti önálló banknak 1911-re való felállítását erőlyesen követeli. A népgyűlés ezután üdvözlő táviratokat küldött *Kossuth* Ferencznek, *Justh* Gyulának és *Holló* Lajosnak. A népgyűlés után a szeghalmi nagyvendéglőben 100 terítékű banket volt, amelyen *Fábr* Károly képviselő, *Szabó* Sándor plébános, *Szeghalmy* Gyula s többen tartottak beszédeket.

Az *abaujszántói* függetlenségi körnek *Nemes* Bertalan országgyűlési képviselő zászlót ajánlódokozott, amelyet tegnap avattak fel. A felavatási ünnepélyre *Nemes* Bertalannal együtt leutaztak *Eber* Antal, *Buza* Barna, *Csizmazia* Endre, *Bernáth* Béla, *Fried* Lajos, *Nagy* Barna és *Markos* Gyula képviselők. *Szentimrey* földbirtokos, a függetlenségi párt elnöke nyitotta meg az ülést. *Nemes* Bertalan ezután beszámoló beszédet tartott, amelyben az önálló bankért folyó küzdelem rendületlen harcosának vallotta magát. A lelkes éljenzéssel fogadott beszámoló után *Bernáth* Béla, *Csizmazia* Endre és *Markos* Gyula képviselők intéztek nagyhatású buzdító beszédet a polgársághoz. Végül *Sarló* közjegyző, a függetlenségi kör elnökének indítványára a gyűlés az önálló banknak 1911-re, az önálló vámtérületnek 1917-re leendő megvalósítását kimondó határozatot hozott, *Kossuth* Ferencz, a párt vezérért és *Justh* Gyulát, a Ház elnökét táviratban üdvözlte. A népgyűlést követő közbeszéd is rendkívül lelkes hangulatban folyt le. Az összes képviselők többször is felszóltak s az elhangzott beszédeket a választó polgárság kitörő tetszésszajjal fogadta.

Budapest, október 11.

Badescu nyilatkozata. *Dr. Badescu* Traján József, kinek püspökké történt választását a kormány előterjesztésére a király nem erősítette meg, nyilatkozatot tesz közzé, melyben tiltakozik ama gyanúsítások és vádak ellen, melyekkel illetékes helyen meg nem erősítését indokolják. Nyilatkozatában kiemeli, hogy a maga által is kért és sürgetett fegyelmi vizsgálatot az egyházmegyei szentszék megszüntette, nem elévülés miatt, hanem mivel a vádak rosszakaratu rágalmaknak bizonyultak. A szentszék tagjai a legkomolyabb és legbehatóbb vizsgálat után egyhangulag hozták meg határozatukat. Ami pedig a *Badescu* erkölcsi életére vonatkozó általános vádakat illeti, a szentszék az ügyész indítványára a legelőkelőbb társadalmi osztályhoz tartozó kizárólag szimmagyar tanukat hallgatót ki. Ezekről fel sem tehető, hogy nem a legjobb lelkiismeretük és tudomásuk szerint vallottak. E tanuk, kik között van ügyész, törvényszéki elnök, bíró, ügyvéd, orvos stb., mindannyian őt, *Badescut*, mint a korrekt férfi mintaképet csutellik. Egyben kijelenti *Badescu* e nyilatkozatában, hogy politikával egyáltalában nem foglalkozik. Amikor tudomására jött annak, hogy tulzó magyarifaló irányzattal gyanúsítják, a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez intézett előterjesztésben, majd személyesen élőszóval azt kérte, hogy elfogulatlannal magyar úri férfiaktól szerezzen magának a miniszter információt. Sajnálja, hogy ez irányban a miniszter nem teljesítette kérését. Püspökké történt megválasztása a magyarság körében is a legjobb benyomást keltette és büszkeségére fog mindenkor szolgálni, hogy a magyarság legjobbjai mellette nyilatkoztak, mert loyális magatartása nem érdemelt volna üldöztetést.

EGYHÁZAK.

— (A protestáns közös bizottság ülése.) A hazai két protestáns egyházat közösen érdeklő ügyek tárgyalására kiküldött állandó bizottságnak október 15-én ülése lesz.

— (Egyházkerületi közgyűlések.) A dunamelléki református egyházkerület október 16-án kezdi meg őszi közgyűlését *Baksay* Sándor püspök, egyházi és dr. *Darányi* Ignác egyházkerületi főgondnok, világi elnökléte alatt, Budapesten, a Lónyay-utcai református főgimnázium dísztermében. A *tiszántúli* református egyházkerület november 23-án kezdi meg őszi közgyűlését Debreczenben, a re-

formátus kollégium nagy disztermében. Ezt megelőzőleg november 8-10. napjain bizottsági ülések lesznek, november 22-én délután 4 órakor pedig az esperesi előértekezlet és a káplán-elhelyező bizottság tanácskozik.

A bur háboru tiz éves évfordulója.

Budapest, október 11.

Tegnap, október 10-én volt tiz esztendő évfordulója az angol-bur háboru kitörésének. Az egész világ figyelmé akkoriban a két kis dél-afrikai köztársaság felé fordult, amely vakmerő elhatározással ultimátumot küldött a világ leg hatalmasabb birodalmának — Angliának. Az előzmények, amelyek a dél-afrikai köztársaságokat arra kényszerítették, hogy Angliának ultimátumot küldjenek, közismertek. Az angol kormány ugyanis többek közt azt követelte Transvaaltól, hogy minden idegennek, ki öt évig tartózkodik a köztársaság területén adja meg a polgári jogokat. A bur kormány Angliának ezt a követelést kereken megtagadta. A londoni kormánynak ezzel a követeléssel rejtett céljai voltak. Azt hitte, hogy ha a köztársaság kormánya kényszerhelyzetbe kerülve, az idegeneknek megadja öt év után a választójogot, Transvaal érett államként hull Anglia ölébe. Transvaalban tartózkodó idegenek túlnyomó része ugyanis angol alattvaló volt és Anglia gondoskodott volna arról, hogy rövid időn belül a köztársaság területét annyi angol honos lepje el, hogy idők múltán a Volksraadban (képviselőház) ők legyenek többségben. Angliának ezt a törekvését jól ismerték Pretóriában és a londoni kormány ismételt követelésére nemmel felelték. A jegyzékváltások folyamán Anglia mind fenyegetőbb magatartást tanúsított és olyan katonai intézkedéseket tett, melyekből arra lehetett következtetni, hogy követeléseinek szükség esetén fegyverrel szerez érvényt. A Natálban állomásozó csapatokat összevonták a határszéli helyőrségekben; Angliából és Indiából pedig egymásután szállították a katonákat Dél-afrikába. Mikor a pretoriai kormány látta, hogy az angolok újabb jegyzékeikkel csak időt akarnak nyerni, míg kellő számú csapatokat szállítanak Dél-afrikába, erélyes lépésre határozta magát. 1899 október 8-án ultimátumot küldött Angliának, amelyben felszólította, hogy a csapatszállításokat szüntesse be és a határról negyvennyolcz órán belül vonja vissza a sereget. Angliában meglehetősen humorral fogadták a bur ultimátumot. Az emberek mosolyogtak és a kormány méltóságán alulinak tartotta, hogy egyáltalán válaszoljon a bur ultimátumra.

Még az ultimátum elküldése előtt a bur kormány elrendelte a mozgósítást az egész országban. Transvaallal egyidőben az oranjei köztársaság is elrendelte a mozgósítást, miután Transvaallal már előzőleg véd- és dacszövettséget kötött. A csapatok október 8-án már összpontosítva voltak a határon. A főcsereg Joubert Péter parancsnokoló tábornok vezénylete alatt Volksrustnál gyülekezett közvetlenül a Majuba hegy lejtői mellett, ahol tizennyolcz év előtt oly fényes győzelmet aratott az angol hadsereg fölött. Major Lukács tábornok egy másik sereggel a Botha-szorosnál foglalt állást. A harmadik hadsereg, melyet az oranjei csapatok egy részéből állítottak össze, a Van Rennen szorosnál állt betörésre készen. Az oranjei hadsereg derékhada Cronje Péter fő tábornok parancsnoksága alatt Fokföld határán gyülekezett. Mindkét köztársaság hadrakelt serege alig közelítette meg a harminczötezer embert. Ezt a számot is csak úgy érthették el, hogy a lakosság tizenkét perczenjtét szőlőitől fegyverbe, úgy hogy a farmokban csak asszonyok és tizenégy éven aluli gyermekek maradtak.

A bur véderő-törvény szerint minden tizennyolcz évet betöltött polgár hatvannégyesztendő koráig hadköteles. Anglia ellen vívott élet-halál harczban azonban átlépték ezeket a kereket és az egyes kommandóknál igen tekintélyes számmal voltak tizenégy-tizenöt éves fiúk, akik fegyverrel kezükben küzdöttek a harczterén. Ezek a gyerek-katonák a későbbi harczokban nagyon használható anyagnak bizonyultak, mert a felderítésnél merészségükkel és mozgékonyaságukkal nagyon becses szolgálatot tettek a főhadvezetőségnek.

A bur hadsereg mozgósítását különben oly gyorsan és tervszerűen hajtották végre, hogy bármely katonailag rendezett államnak becsületére vált volna. Alig hogy a Pretóriában székelő főparancsnokság megküldte táviratilag a mozgósítási parancsot az egyes kerületek székhelyére, lovasküldönczök járták be a legtávolabbi farmokat is hihetetlen gyorsasággal.

A polgárok a legrövidebb idő alatt tettek eleget a mozgósítási parancsnak és teljes fegyverzettel jelentek meg a kerület székhelyén. A kormány ugyanis már béke idején kiszolgáltatta a hadköteleseknek a fegyvert, megfelelő számú tölténnyel. Az új mintájú „Mauzer“ ismétlőfegyvert ugyan csak néhány héttel a háboru kitörése előtt osztották ki, de tekintve a burok czéllövő szenvedélyét, gyorsan megtanulták a „Mauzer“ kezelését. Lovat minden hadköteles tartozott magával hozni. Ez különben sem okozott a kormánynak nagy gondot, mert a farmerek loállománya kifogástalan volt. Utközben, a felvonulás alkalmával, az egyes kommandók (a kommandó egy kerület fegyverfogható lakossága képezte) gyakorlatokat végeztek, ami szokatlanságuknál fogva néha igen derűs eseményekre adott alkalmat, mert tudvalevőleg a bur hadseregnek csak két aktív állománya volt: a tüzérség és a katonai rendőrség. A tüzérség a legmodernebb Krupp-ágyúkkal volt felszerelve és kiképzése is kifogástalan volt. Ennek különben fényes tanujelét adta a későbbi harczokban, amikor a túlnyomó angol tüzérséggel szemben mindig megállta helyét. A katonai rendőrség három osztályból állt. A pretoriai, johannisburgi és svazilandi rendőrségből. Összesen alig ezer ember, de fegyelmettségükkel fogva a bur hadsereg magvát képezték.

A mozgósítás után a távolabbi kommandókat vasuton szállították a határra, míg a közelebb eső kommandók lovon tettek meg ezt az utat. A stratégiai felvonulás is pompásan sikerült, úgy hogy 1899 október 10-én, amikor az ultimátumban kiszabott idő lejárt, Transvaal minden hadkötelese ott volt a határon.

A bur mozgósítással egyidőben. Weir tábornok a natáli angol haderő főparancsnoka, Ladismithnél vonta össze csapatait és egy dandárt Glicoe-ig tolt előre Pen Simons tábornok parancsnoksága alatt. Miután 1899. október 10-ig az angol kormány nem válaszolt a bur ultimátumra, Petroriából sürgőnyileg értesítették Joubert tábornokot, hogy kezdje meg az általános előnyomulást. Még aznap éjjel tizenkét órakor a Majuba hegyről egy petárdával adatta meg a jelt Joubert tábornok az általános előnyomulásra. Az első bur csapat, mely Natál területre lépett, a krügersdorpi kommandó volt, mely elővédjét képezte Major tábornok hadseregének. Ez a kommandó volt az, amely néhány év előtt Cronje tábornok parancsnoksága alatt elfogta Jameson seregét.

S. V.

KÜLFÖLD.

A czár olaszországi útja. Sok huzavona után a czár ugylátszik mégis meglátogatja az olasz királyt. A czár ugyan arról a tervről lemondott, hogy tengeren utazzék Olaszországba, mert el akarja kerülni Görögország meglátogatását. A czár október 19-én indul el. Odesszán, Alexandrovon s Münchenen át utazik és mindössze három napot fog tölteni Olaszországban s Németországon át Ausztria és Magyarország érintése nélkül utazik vissza Oroszországba. Nem valószínű, hogy a czárné is elkíséri, mert legutóbbi ideges rohama óta határozottan jobban van s ő maga fejezi ki azt a kívánását, hogy a czárral Olaszországba utazzék.

Rómából jelentik, hogy minden ellentmondó hírrel szemben a kormányhoz közelálló körökben azt tartják, hogy a czár Bariban fog találkozni Viktor Emánuel királyal. Egy olasz hadihajó fogja a czárt Velenczéből Barriig kísérni.

Pétervári diplomáciai körökben megerősítik, hogy a czár Olaszországba való útján nem fogja érinteni Ausztriát. Ennek különösen az az oka, hogy Izvolszki elkíséri a czárt. A német kormány

már hivatalos értesítést kapott, hogy a czár Németországon keresztül fog utazni. Ez azért történt, hogy a német hatóságok idejekorán megtehessék a kellő intézkedéseket a vasutvonalak mentén. Sem Vilmos császárral nem fog találkozni a czár, sem német államférfiakkal nincs tervben valamely találkozás.

Osztrák tartománygyűlések. A dalmát tartománygyűlés mai ülésén a helytartósági alelnök 40 interpellációra válaszolt. Ezután folytatták az általános vitát a tartományi vallásalapra vonatkozó 1909. és 1910. évi javaslatok dolgában. Szrentics (szerb-párti) elismeri, hogy a kormány sokat tett gazdasági érdekek emelésére. Több képviselő követeli, hogy a mezőgazdasági iskolákat és tenyészmariha-állomásokat létesítsenek. Az ülést este folytatták. — A bukovinai tartománygyűlést október 15-ére egybehívták.

A birodalmi kancellár tervel. Bethmann-Hollweg német birodalmi kancellár tegnap kihallgatáson volt a császárnál és kifejtette azokat az irányelveket, amelyek őt a birodalmi gyűlésen vezetni fogják s a császár jóváhagyását kérte. Beavatott részről közlik, hogy a birodalmi kancellár meg akarja óvni függetlenségét minden párttal szemben és csak esetről-esetre kíván valamely párttal a követendő eljárásra nézve megegyezni, sőt még a konzervatív klerikális kartel irányában is szabad kezet iparkodik magának biztosítani. A császár helyeselte ezt a magatartást. A porosz választói reform kérdéséről nem esett szó.

Szerb események. Szerbiában újból kitört egy miniszterválság, még pedig közvetlen okot erre Zsifkovits hadügyminiszter szolgáltatott, aki minisztertársaitól a hadseregnek és a hadügynek fejlesztésére újabb hitelek megszavazását kérte, amit azonban minisztertársai nem tudtak megszavazni, minek következtében Zsifkovics kijelentette, hogy tárczáját nem tarthatja meg továbbra is. A minisztertanács erre elhatározta, hogy e hó 18-áig az összes miniszterek lemondását fogják benyújtani. Zsifkovics hadügyminiszter már ma nyújtotta be lemondását, amit egészségügyi állapotával okolt meg.

Belgrádban az ugynevezett köztársaságiak egy kisebb csoportja az összes utcázón plakátokat ragasztott, amelyek Ferenc József királyt gyalázzák és a szerb polgárokat felszólítják, hogy agítaljanak Szerbia és az ország határán tul lakó testvérek egyesülése érdekében. A rendőrség már kora reggeli órákban levette a plakátokat.

A haladó-párt lapja, a Pravda folytatja a czikkorozatát a trónöröklés kérdésében és amellett érvel, hogy radikálisan kell ezt az ügyet megoldani. Mivel nemcsak a király, de a kormány is háttérbe szorítja az ország érdekeit a dinasztia érdekei előtt, s a Pravda György herczegre apellál és felszólítja, hogy ne írja alá az új udvari statutumukat, amelyek a trónöröklés kérdését szabályozzák, hanem követelje a nagy szkupstina egybehívását a trónöröklés szabályozására.

A Svono szerint György herczeg levelet fog intézni a szkupstinához, hogy kezdeményezze a nagy nemzeti szkupstina összehívását, amely aztán alkotmányosan intézze el a trónról történt lemondását, mert a Novakovic-kormány eljárása alkotmányellenes volt. A Pravda azt tanácsolja György herczegnek, hogy követelje a miniszterelnöktől a nagy szkupstina összehívását s addig tekintse magát továbbra is jogos és törvényes trónörökösnek, mert a lemondás elfogadása nem volt alkotmányos.

D'Amade tábornok újabb nyilatkozata. Mint már jelentettük, a francia kormány D'Amade tábornokot, aki a „Matin“-ben Spanyolország ellen annyira kifakadt, büntetésből a rendelkezési állományba helyezte. A most a „Matin“ tudósítója előtt a következőképp nyilatkozott büntetése felől:

— Igaz, vétettem a fegyelem ellen. De megvan az a méntségem, hogy csupán az ország érdeke lebegett előttem. Sőt a nemzetközi béke ügyének is szolgálatot véltem tenni és azt hittem, kötelességet teljesítek, amidőn nyilatkozom. A nyilatkozás kötelessége erősebbnek látszott előttem, mint a hallgatás kötelessége. A hibáért rám rótt büntetést bosszankodás nélkül fogom elviselni és nyugodtan fogom várni az órát, amelyben Franciaországnak ismét szolgálhatok.

A legtöbb párisi lap teljes mértékben helyesli a kormány döntését, amely a fegyelem érdekében másként nem is szólhatott. A lapok azonban egyidejűleg azon reményüknek adnak kifejezést, hogy D'Amade tábornok nemsokára ismét vissza fog hivatni aktív szolgálatba.

Briand programja. Briand miniszterelnök ma Perigneuxban rendkívüli tetszéssel fogadott beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy a detente és a megnyugvás közepette a köztársaságot oly magasan föléje kívánja helyezni a pártoknak, hogy benne egész Franciaország visszatükröződjék. A miniszterelnök kifejtette, hogy a legsürgősebb reform a mezőgazdasági munkásnak nyugdíjleltménye, azután kijelentette, hogy a köztársasági pártnak a helyi érdekeken túlmenve, egész Franciaország szívverését kell viszhangra juttatnia. A kormány nem tartja meg állását, ha nem lesz képes új életet lehelni a republikánus pártba. Briand miniszterelnök beszédének további részében a szociális kérdésekkel foglalkozott és a következőket fejtette ki:

A lakosság újabb rétegeinek meg kell könnyíteni a tulajdonszerzést. Újút fogja egyengetni egy szervezetnek, amely lehetővé fogja tenni, hogy a munkások is részesedjenek az egyházi birtokok jövedelmében. A republikánusok valamennyien a kormány köré csoportosulhatnak a reformok keresztülvitelére céljából. A szélső balpártok és a jobb-párt támadásai hidegen hagyják. A támadásokat azért intézik ellene, mert bizalmi állást tölt be és utódja ellen meg fognak ujulni. Azonban, ha a támadók megkísérelnék, hogy a tettek mezejére lépjenek, szülő ott lesz, hogy az utat előlük elzárja. A jelen pillanat alkalmas az egyöntetű eljárásra. A lelkes fogadás, amelyben a csapatokat a nagy hadgyakorlatok alkalmával a lakosság részesítette, a legjobb válasz azok számára, akik azt állítják, hogy a hazát megtámadás esetén egyik-másik fia el fogja hagyni. A hadsereg mindenemű nehézséggel szembe tud nézni. Hazánk fontartja erejét, élni és virágozni akar és soha sem fogja megengedni a dicsősége és existenciája ellen irányuló támadást. Ha valamely szerencsétlenség következtében erre rákerülne a sor, a francziák kivétel nélkül az ellenség ellen vonulnának, hogy forrón szeretett hazájukat megvédjék.

Briand beszédét nagy tetszéssel és Éljen Briand! Éljen a köztársaság! kiáltással fogadták.

Lloyd George a teleház ellen. Lloyd George kincstári államtitkár New-Castleben tartott beszében a többi közt még ezeket mondotta:

A nép joggal kérdezi, hogy 500 közönséges ember miért dobhatná halomra milliók itéletét. Ki tett 10.000 embert a földbirtok és a rög rab-szolgájává, míg a nép többi része nem léphet abba az országba, melyben született? Ki felelős azért az állapotért, melyben egy ember életét erőltető munkában tölti el, hogy bizonytalan existenciához jusson és élete utolsó napjaiban, ha naponta nyolc pennyre van szüksége, csak torradalom útján juthat ahhoz, míg egy másik, egy semmiféle, naponta több jövedelemre tesz szert, mint szegény szomszédja az egész év folyamán. E kérdésre a válasz veszedelemmel van egybekötve a dolgok olyatén állásában, amint a peerek képviselik, de fölfrissítést jelent majd és világosságot a most poros uton és sötétben bolyongó tömegek.

Krétaiak a görög parlamentben. Atheni hírek megerősítik, hogy most már teljesen biztosra vehető, hogy Kréta szigete, nem törődve a török szuverenitással, részt akar venni a legközelebbi görögországi képviselőválasztásokon. A Kréta szigetén megválasztott képviselőket természetesen az athéni parlamentbe küldenék, mely tényt Konstantinápolyban majdnem *casus bellinek* tekintenek. A négy nagyhatalom ugyan tanácsolni fogja a krétaiaknak, hogy mondjanak le ebbeli szándékukról, de Venizelos és Michélidakis, a tartománygyűlés elnökei máris kijelentették, hogy e szándékuktól nemcsak nem térnek el, de semmiféle kivülről jövő tanácsadást el nem fogadnak.

A török küldöttség Jaltában. A rendkívüli török misszió éppen ma hagyta el Jaltát, hogy vissza-utazzék. Jaltai tartózkodásáról Szentpétervárról a következőket jelentik: Rifaat basa külügyminiszter és Nazim basa tábornok abból a rendkívül kegyes fogadtatásból, amelyben a csár őket részesítette, meggyőződést szereztek a csárnak a szultán iránt táplált barátságos érzelmeiről és Törökország felvirágzása iránt táplált őszinte óhájáról. Rifaat basa és Izvojszki külügyminiszterek

tanácskozása folyamán konstataított, hogy a két birodalom egyaránt érdekelve van a barátság és jó szomszédtság viszonyának fentartásában és kiépítésében. Ez nemcsak a politikai viszonyról szól, hanem vonatkozik a közös gazdasági érdekekre is. Ez azonban csak azon feltétel alatt érhető el, ha a béke épségben marad és ebben az irányban fognak mozogni a két kormány törekvései, miként a múltban, úgy a jövőben is.

Hir szerint Oroszország a dardanellai tengerszorosban bizonyos engedelményekben részesül. A tengerszorosnak az egész orosz hajóhad előtti megnyitására először szó sem lehet, azonban a porta nem zárkózik el Oroszországnak adandó ama kedvezménytől, hogy évente bizonyos számú orosz hadihajó átmenhessen a Dardanellákon. A porta engedékenysége viszonyára lenne Oroszország ama közeledésének, amelyet a kapitulációk megszüntetésének kérdésében tanusít.

A spanyolok Marokkóban. Melillából jelentik, hogy tegnap megjelent egy mór hírnök Nadorban és kijelentette, hogy a nadori és barrakai kabil-törzsek főnökétől levelet hozott Marina tábornoknak. Orozov tábornok elé vezetve, a hírnök kijelentette, hogy e törzsek helyzete élelmiszerhiány és a legutóbbi harcokban szenvedett rettenetes veszteségek folytán tarthatatlan. A hírnök érkezését tudatták Marina tábornokkal. Ma megjelentek a nadori kabil-törzsek főnökei, hogy kinyilvánítsák szándékukat a föltétlen meghódításra.

A porta kölcsöne. A kölcsön-szerződés végleges megkötését az ázsio feletti tárgyalások miatt elhalasztották, mert ez ügyben Párisból válasza várnak. A pénzügyminiszter közölte a minisztertanácsal a kölcsön feltételeit, amelyeket ez jóvá hagyott. A szerződés legközelebb a minisztertanács elé kerül, aláírása azonban csak az erre vonatkozó irádé megjelenése után történik meg. Jól értesült körökben megerősítik azt a hírt, hogy a Kassel-pénzesoport koncessziót kapott a Tigris és Eufrates folyó hajózására.

A Balkán Unió. Ghika herceg, az Union Balcanique elnöke, az ösmert albán pretendens legközelebb körutrá indul a Balkánon, hogy az Unió érdekében propagandát csináljon. Ghika herceg körútjában Belgrádot, Szófiát, Konstantinápolyt és Athént fogja érinteni. A balkáni Unió eszméje török politikai körökben nagy rokonszenvvel találkozik. A herceg személye azonban kevésbé szimpatikus Törökországban, mert illetékes körökben nem tudják elfelejteni, hogy a herceg Alladró Kasztriát helyébe lépett az albán trón pretendenseként és sokat agitált a törökök ellen.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK

Pes-Pilis-Tolt-Kiskun vármegye törvényhatósága ma délelőtt tartotta meg évnegyedes rendes közgyűlését Gulner Gyula főispán elnöklésével, a törvényhatósági bizottsági tagoknak élénk részvételével. A főispán megnyitó beszéde után Agorasztó Tivadar főjegyző bemutatta az alispán évnegyedes jelentését. A jelentés többek közt ismerteti azokat a fontosabb intézkedéseket, amelyeket a múlt közgyűlés óta tettek. A belügyminiszter felkérésére előkészítette a választókerületek új beosztását, a városokat és községeket nyilatkozatra hívta fel ebben az ügyben és a beérkezett anyag feldolgozásáról intézkedett. Megemlékezik az iskolai zászlóalj beavált intézményéről és felemlíti, hogy a belügyminiszter a zászlóalj-felügyelői állás rendszeresítését jóváhagyta. Gondoskodott arról, hogy az 1910. évi országgyűlési választók névjegyzéke ellen beadott felebbezések a törvényes időn belül letárgyaltassanak. A kereskedelmi- és iparkamarai választások ezévbén fognak lefolyni és ezért intézkedett, hogy az erre vonatkozó névjegyzékek sürgősen kiegészíttessenek.

A jelentés ezután sajnálattal említi fel, hogy az Amerikába való kivándorlás a vármegye területéről ismét szaporodott. A köz- és vagyonbiztonság kielégítőnek mondható; daczára annak, hogy a vármegye területén nagyobb szerencsétlenség történt. A Budapest-vidéki köszénbányatársulat pillisvörösvári telepén ugyanis nagy pálinkamérgezés történt, amelyben a büntügyi eljárás most folyamatban van.

A közegészségügyi állapotok kielégítőek és csupán egy-egy községben lépett föl járványosan a kanyaró, roncsló toroklob, vörheny és hagnymáz. A mezőgazdasági állapotokról szólva az alispáni jelentés az őszi vetéseket gyengének és rossznak mondja. A tavaszi vetések jó közepesnek minősíthetők. A gyümölcsstermes csak helyenkint volt jó. A szüret eredményeiről még nem adhat kellő képet, de a beérkezett jelentések szerint közepes, gyenge borterme várható. A munkásviszonyok a vármegye területén javultak, nagyobb munkásmozgalomról jelentés nem érkezett.

Az alispán jelentéséhez dr. Förster Aurél, Zettner Sebő csepeli lelkész és dr. Radnyánszky László ráczkevei főszolgabíró szölközött hozzá. Agorasztó főjegyző felvilágosítása után a közgyűlés véget ért.

A közgyűlés a dunapataji, kunszentmiklósi, monori, nagykőrösi, pillisszántói, uszodi és kiskunhalasi kerületekben megartandó megyebizottsági tagválasztásokat november 9-ére tűzte ki. Elutasította a közgyűlés Makád községnek azt a kérelmét, hogy a megyebizottsági választókerület székhelyét Szigetbecséről Makádra helyezze át.

A többi tárgyakat a közgyűlés vita nélkül elfogadta.

Torontál vármegye köztörvényhatósága ma kezdte meg őszi rendes közgyűlését Botka Béla főispán elnöklésével. A bemutatott jövő évi költségvetést elfogadták és a pótdadót 5 1/2%-ban állapították meg. Árvaszéki ölnökké választották Zitkovszky Bélát, I. oszt. szolgabíróvá Sántha Gyulát, második osztályúvá Vucsetich Istvánt. Ezután a főispán kinevezte Brájer Lajost tb. főjegyzővé. Ezután még több tisztviselőt nevezett ki a főispán és a közgyűlés folytatását holnapra halasztották.

Baranya vármegyében ma alispánválasztás volt. Az alkotmányos élet helyreállítása óta először történt ma, hogy a választás nem egyhangú volt, hanem a 67-es és 48-as párt összemérték erejüket. A függetlenségi párt hivatalos jelöltje Jeszenszky Lajos árvaszéki elnök volt. A 67-esek Stenge Ferenc vármegyei főjegyző mellé sorakoztak. A választás mintegy 3 óra hosszat húzódott el s végeredményében Stenge Ferenc győzelmével végződött, akit 90 szótöbbséggel választottak meg Baranya vármegye alispánjává. Az új alispán székfoglalójában hangoztatta, hogy az alispáni székből jó közigazgatást akar csinálni, de politizálni nem fog. A közgyűlés az alispán beszédét nagy tetszéssel fogadta és jegyzőkönyvbe iktatta.

TÁVIRATOK.

A csár konstantinápolyi ntja.

Berlin, október 11. (Saját tudósítónktól.) Konstantinápolyból táviratozzák, hogy a csár konstantinápolyi látogatása különböző okokból és a szultánnal tervezett látogatás főleg vallásos tekintetekből végleg elmarad.

Török hadihajó a Dunán.

Konstantinápoly, október 11. A török tengerészeti miniszter a külügyminiszter javaslatára elhatározta, hogy Peiki-Ckevet nevű török czirkáló hadihajót a Dunára küld Galaczba a dunai nemzetközi bizottság legközelebbi gyűlése alkalmából. A hadihajó admirálisa ez alkalommal Bukarestben vagy Sinájában tisztelegni fog Károly román királynál.

Szófiai követünk távozása.

Szófia, okt. 11. Gróf Thurn-Walsassina osztrák-magyar követ tegnap nyújtotta át a királynak viszhívólevelét. A király tegnap kihallgatáson fogadta a belga követet, aki átnyújtotta a Lipót-rend nagykeresztjét a kardokkal és a belga király sajátkezü levelét.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék záratai.

New-York.

	okt. 9.	okt. 11.	okt. 8.
Buza	decemberre 109 ⁵ / ₈	110 ⁵ / ₈	109 ⁵ / ₈
májusra	110 ⁵ / ₈	111	110 ⁵ / ₈

Tengeri decemberre	70	—	69 ¹ / ₄
Chicago.			
Buza májusra	103 ³ / ₈	104 ¹ / ₈	103 ³ / ₈
decemberre	101 ⁷ / ₈	103 ¹ / ₈	102 ¹ / ₈
Tengeri decemberre	57 ¹ / ₈	58	58 ³ / ₈

Newyork okt. 11. Gyapot Newyorkban helyben 13.65 (13.60 tegnap), gyapot nov. 13.22 (13.20), gyapot január 13.34 (13.29), gyapot Neworleansban helyben 13¹/₈ (13¹/₁₆), petroleum Stand white Newyorkban 8.25 (8.25), petroleum Stand white Filadelfiában 8.20 (8.20), petroleum Refined in Cases 10.65 (10.65), petroleum Credit Blancs at Oil City 1.58 (1.58), zsir Western steam 12.65 (12.65), Zsír Rohe és Brothers 13.— (13.—).

Chicago, okt. 11. (Zárlat.) Zsír okt.-re 12.07 tegnap (12.15), zsír január 11.77 (11.75), szalonna short clear 12.12 (12.12), sertészsír okt.-re 24.00 (24.—).

Az oklevél.

— Tanító ur! Ön hamisította az oklevélét! Tanító ur! Tessék a dutyiba jönni! — mondta a csendőr, vagy a tanfelügyelő, vagy akárki, aki ebben az esetben a társadalmat képviselte. És a tanító ur szétmorzsol óreg szemében egy könnyűt, letette az abéczés könyvet, melyet harmincz esztendő óta szorongatott a kezében s ősz fejét lehajtva, görnyedt vállal elbotorkált, be a dutyiba.

— Viszik a tanító urat! — ujságolták egymásnak a nebulók s buksi fejüket ijedten dugták össze az utszelen. Kis szájukat tátva felejtették, szemüket kerekre nyitották. Mit vétett, milyen nagy bünt követett el ez a szelid öreg ember? Borzasztó és lehetetlen dolog ez! A tanító ur! Az ő tanító uruk! Az iskolában ő volt a leghatalmasabb, legnagyobb ember. Még a többi tanító urnak is parancsolt, mert ő volt az igazgató. És a szava törvényt szabott: akit körmörsre ítelt, az remegve, szepegve tartotta oda praczliját a vonalzó alá; akit koplalásra, becukásra ítelt, az tintalevest és papirgaluskát ebédelt. S most őt viszik, csendőrök viszik, akár csak a cigányt, amikor tyukot lopott, akár csak garázda Andrist, amikor beszakasztotta a Feketék Péterének a fejét. A szelid, a jó, a csendes tanító ur, aki nem bántott soha senkit, aki nem nyult soha semmihez, ami a másé. Vajjon milyen szörnyű büne lehet?

Diplomát hamisított! Azt az oklevelet hamisította meg, amelyik közhitelesen bizonyította róla, hogy abéczés, egyszerűen, kevéske földrajzot és kevéske történelmet tanítani tud. Hát nem tud? Akkor hogyan taníthatta mindezeket harmincz éves esztendőig? Pedig nem is rosszul taníthatta, mert már huszonhárom esztendő előtt igazgatója lett annak az iskolának, amelyiknél működik. Az egész falu népe amit írni, olvasni, számolni tud, ami sejtítése van történelmi, földrajzi bölcseségek felől, azt mind tőle szerezte. A tanfelügyelő urak harmincz esztendő alatt legalább harminczszor vizsgálták felül. És nem találtak semmi hibát, szabályszerűtlenséget, tanulatlanságot benne. Hát harmincz praktikus esztendő nem próbálja meg jobban az ember értékét, mint négy esztendei biflázás és néhány óras képesítő vizsga?

— Ha meg is próbálja, — feleli erre a tanfelügyelő ur, aki az ősz tanítót csendőrkézre juttatta, — hamisítani mégsem szabad s a csalárdmódu okiratgyártást szigorúan bünteti a törvény.

Erre pedig nekünk kell elhallgatnunk és szomoruan meghajtanunk a fejünket. A törvény... valóban a törvény... A törvény nem kérdezi: tőlőtől-e becsületes munkában teljes harmincz esztendőt, hogy expiáld a vétkeket? Miért tetted, amit tettél? Kenyérségből? Megszenvetél-e tettedért harminczesztendő remegéssel, örökös lelkiismereti furdalással? A törvény nem érzi

szívü, belátó lélek, aki finom gondoskodással tudja millió fűszál közül csokorba válogatni a virágot, hanem otromba, ügyetlen gép, mely egyforma lelketlen brutalitással kaszálja le a buzát, a konkolyt, a kéklő, mosolygó buzavirágot, ha egyszer neki készült, hogy aratni fog.

Hanem a tanfelügyelő, a följelentő nem ember-e, ez is gép-e, ennek sincsen-e lelke? Hol a szive, hogy meg nem esett ezen a hosszú élet becsületes munkájában megörnyedt emberen?

Ben.

Birák. Tisztviselők. Mérnökök.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 11.

A magyar honoraczió-osztályt egyre több és nyomasztóbb teherrel sújtó helyzet szorosabb és intenzívebb szervezkedésre készíti a rokonszalmák képviselőit. Tegnap egyszerre három ilyen gyűlés volt az országban. A Birák és Ügyészek Országos Egyesülete Kolozsvárott tartotta második közgyűlését. Győrtől az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete nagy ünnepek kíséretében alakította meg ottani körét, a Mérnök- és Építész Egylet pedig ugyancsak tegnap alakította meg pozsonyi osztyálját.

Hireink ezekről a gyűlésekről a következők:

A mérnökök Pozsonyban.

A Magyar Mérnök- és Építész Egylet a mérnöki és az építési kar jogos érdekeinek előmozdítása céljából nagyobb körű, az egész országra kiterjedő szervezkedő mozgalmat indított. A Győrött, Nagyváradon, Kaposvárott és Debreczenben az utóbbi év folyamán megtartott szervezkedő gyűlések után vasárnap Pozsonyban alakították meg a mérnökök pozsonyi osztyálját.

A fontos szervezkedő gyűlésre nemcsak a fővárosból, hanem számos vidéki városból is a mérnöki és építési karnak igen sok és jeles tagja érkezett Pozsony városába. Az alakuló ülésre a budapesti vendégek, mintegy százötven szombaton délután utaztak el. Az alakuló nagygyűlés vasárnap délelőtt folyt le a város háza nagyszobájában. A nagygyűlésen Pozsony város képviselőiben Kumlik Tódor helyettes polgármester, Mitterhauser Károly főjegyző, a vármegye képviselőiben Petőcz László alispán jelent meg. Kelen József osztyálfőnök nyitotta meg az alakuló ülést. Ezután szóásra emelkedett Kumlik Tódor polgármester-helyettes, aki Pozsony város tödvözetét és szerencsekívánatait tolmácsolta. Az avató beszédet Kaplinger Mihály, a Magyar Mérnök- és Építészegylet elnöke tartotta. Beszéde bevezetésül rámutatott a levegő meghódításának nagy diadalára. A művelt nemzetek összessége szolgáltatja azt a mérnöki gárdát, amely az anyagok előállításával s megválasztásával, az elmélet kifejtésével, lépést lépés után tett s törhetetlen buzgalma, szakadatlan figyelése és összegyűjtött tudása eredményeül a nehézkes stabil exploziós motort, az automobilizmuson át, a repülés sine qua non-jának kielégítéséig fejlesztette.

Mi magyarok is képviselünk vagyunk e tiszteltreméltó gárdában — mondotta — melynek soráiban a mi kedves szerény kartársunk, Bánki Donát is előkelő helyet foglalt el. Biró és Fenyvessy, a két Lorencz testvér Párisban dolgoznak saját szerkezetű motoraikon és aeroplanjaikon. Zsélyi Aladár Budapesten fáradozik ugyanily irányban. Pfitzner Sándor Hamondsportban szerkesztette azt a motort, amely az amerikai Curtisznak aeroplanját röpi. Nem kell tehát pirulnunk. Nincs szükségünk arra sem, hogy vasmadarak és transmissióval hajtott szárnyak portálása s lehetetlen szerkezeteknek a levegőbe való festése útján neveltségét tétessünk. Kezdeti stádiumban, amilyenben ma még a repülés van, nem olyan nagy baj a végrehajtásban való óvatosság.

Méhely Kálmán, a Magyar Mérnök- és Építészegylet titkára „A mérnök közczélú működése és a Mérnökegyesület kulturális szerepe” czimen tartott előadást.

Ezután Geissler Ernő osztyáltitkár tartott érdekes előadást Pozsony város ipari fejlődéséről. Az ülés után kétszázötven teritékű ünnepi lakoma volt.

A birák Kolozsvárott.

A birák és ügyészek országos egyesülete vasárnap tartotta második évi közgyűlését Kolozsvárott az igazságügyi palota esküdszéki termében

Grecsák Károly kuriai bíró elnöke alatt. A közgyűlésen az ország bírói és ügyészi karának mintegy kétszáz tagja vett részt.

A folyó ügyek elintézése és dr. Benyovits Lajos budapesti törvényszéki bírónak pénztárossá való választása után a nyugdíjkérdés került napirendre. E tekintetben hosszabb eszmecsere után, amelyben Gödri Sándor nagyszabású, Zakariás István lugosi törvényszéki bírák és mások vettek részt, a közgyűlés a következő határozatokat hozta: „A köteles szolgálati idő negyven évről harminczétre szűkítendő le. A szolgálati időbe be kell számítani azt az időt, amelyen át a bíró vagy ügyész ügyvédi gyakorlatot folytatott, feltéve, hogy állami szolgálata legalább tíz év. A nyugdíj összegének megállapításánál a megkezdett esztendőt egészen kell számítani. A hivatalvesztésnek ne legyen az a vagyoni következménye, hogy az elítelt és ennek jogosult hozzátartozói elveszítik a végellátásra a büntetés kiszabásáig megszerzett igényeiket. A hivatalvesztésre elítelt veszítse el nyugdíjának felerészét, ellenben a végellátásra jogosult hozzátartozóinak végellátási igényeit semmiképpen se érintse ez a büntetés. A nyugdíj a lakpénznek a fizetésbe való beszámításával állapítandó meg. Az özvegyi nyugdíj maximuma a II. és III. fizetési osztályban 6000 korona, minimuma a XI. fizetési osztályban 800 korona legyen. Nagyobb vitát provokált a fegyelmi törvény módosítása tárgyában tett igazgatósági javaslat, mely heves ellenzésre talált, mert a birák egy részének véleménye szerint alkalmas a bírói függetlenség alapelveinek a megdöntésére. E vélemény szószólói voltak: dr. Ladányi Béla budapesti kir. járásbíró, aki a javaslat minden pontja ellen felszóllt, továbbá dr. Félix Antal szolnoki törvényszéki elnök és dr. Alföldy Ede járásbíró. A közgyűlés végre is csupán módosítottan fogadta el az igazgatóság javaslatát. Az elfogadott határozatok a következőképpen szólnak:

1. Fegyelmi vétséget követ el az a bíró, vagy ügyész (vagy bírósági hivatalnok) a) aki hivatali kötelességét súlyosan megszegi, vagy b) akinek magatartása, vagy életmódja hivatali állásának méltóságával össze nem fér. 2. A bíró, vagy ügyész önmaga ellen is kérheti a fegyelmi eljárás megindítását. 3. A fegyelmi eljárás megindítása okából a hivatali működéstől való fölfüggesztés nem vonja magát után az illetménynek leszállítását. 4. A fegyelmi vétség büntetelősége és a büntetés hatálya annak súlyához képest 1—3 év alatt elvül; tartalmát a fegyelmi bíróság állapítja meg. — Ezenkívül kimondta még a közgyűlés, hogy „Az áthelyezés ne legyen fegyelmi büntetés, de a fegyelmi bíróság az illető bíróság, vagy az illető bíró kérelmére is mondhatja ki, hogy a bírót a helyi, illetve személyes körülmények következtében más bírósághoz át kell helyezni. Ilyen esetben a költözködés költségeit meg kell téríteni.” Végül a bírósági jegyzők előlépési viszonyának megjavítása tárgyában hozott a közgyűlés a kormány elé terjesztendő határozatot.

Délben a New-York-szállóban kétszáz teritékű bankett volt.

Az állami tisztviselők Győrben.

Vasárnap délelőtt alakult meg Győrött véglegesen az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének győri köre. A közgyűlésen, amely tízenegyzórakor volt a pompás város háza dísztermében, megjelent a központ vezérkarának élén gróf Batthyány Tivadar, az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének elnöke is.

Ember János elnök nagyszabású beszéddel nyitotta meg a közgyűlést. A legnagyobb feladat, amelyet az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének meg kellett oldania, az volt, hogy miként illeszse bele a tisztviselők szervezetét a társadalomba, hogy az egyrészt minden tulzástól, másrészt minden szolgaságtól menten szolgálhassa a tisztviselői érdekeket. Az elért sikerek csak megfelelő vezetés mellett voltak bizosíthatók. Az egyesület nagyszabású tevékenysége az állami és társadalmi élet egész mezéjét áttekintő nagyszabású egyéniség vezetése alatt volt kifejezhető. Ezt a nagyszabású egyéniséget a magyar közélet egyik első kitűnőségében, gróf Batthyány Tivadarban találta meg a tisztviselői kar. (Hosszantartó zajos éljenzés és taps.) Ezen a végleges alakuló gyűlésünkön mint győzedelmes vezért köszöntjük őt.

A szép beszéd végén újra szeretettel ünnepelte a közgyűlés gróf Batthyány Tivadart, aki csakhamar szólásra is jelentkezett. Megköszönte a meleg fogadtatást, aztán a többi közt ezeket mondta:

— Voltak, akik az állami tisztviselők mozgalmától félték. Az aggodalmaskodók azoknak a köréből kerültek és kerülnek ki, akik nem ismerik a mozgalom célját s akik nem jutottak el a huszadik század gondolkodásának nivójára. Igen helyesen fejtette ki a győri kör nagyérdemű elnöke, hogy a szervezkedésre a mai korban föltétlenül szükség van s hogy az állami tisztviselői kar szervezkedése más el-

birálás alá tartozik, mint az egyéb társadalmi rendek és osztályok szervezkedése. Az állami tisztviselői kar sohasem lép fel az állam és a törvényhozás ellen, csak él jogával, nyíltan ki mondja, mi fáj, kér, legális formában legális forum elé terjeszti kívánságait, amelyekre az igazi társadalmi rend érdekében szüksége van, mert csak megelégedett, megfelelően ellátott tisztviselői kar képes a reá kirótt nagy feladatoknak megfelelni. Ezért büszkén állok a tisztviselői szervezkedés apostoláknak. Tudom, hogy a királynak és a nemzetnek teszünk szolgálatot, ha a visszavonást sutba dobjuk, ha a félreállást kötelességmulasztásnak bélyegezzük. Eljöttem legfőképpen azért, hogy a tömeges szervezkedés és szolidaritás eszméjének legyen hirdetője és apostola.

A közgyűlés az elnök indítványára elhatározta, hogy gróf Batthyány Tivadar beszédét jegyzőkönyvében megörökíti. *Milosevics János*, a győri kör főtitkára mutatta be ezután jelentését, majd bemutatták *Halász Ferencz* és *Andor Endre* miniszteri tanácsosok táviratait, a melyekben a gyűlésről való távollmaradásukat kimentették. A választások megejtése előtt a közgyűlés *Batthyány Tivadar* grófot *Ember János* elnök indítványára közfelkiáltással a győri kör védőjévé, *Battenberg Lajos* tanácsost pedig tiszteletbeli elnökévé választotta. Egyébként az ideiglenes tisztikart állásában megerősítette. Elnök *Ember János* lelt, al-elnökök *Nagy Gizella* és *Vámos Ignác*, főtitkár *Milosevics János*.

A közgyűlés után a Royal-szálló ebédlőtermében az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete vezérkarának tiszteletére lakoma volt.

Harcz a segédjegyzők miatt.

Budapest, október 11.

Az elmúlt héten sajtóságos mozgalom, — sőt harcznak is nevezhetjük — indult meg a jegyzők világában; két vármegyei jegyzői egyesület mindjárt sulyos sebeket is kapott benne. Az egyiket tudniillik feloszlatta a belügyminisztérium, a másikat pedig komolyan figyelmeztette, hogy szereljen le, különben hasonló sorsra fog jutni.

A harcz a segédjegyzői állások miatt tört ki. Hogy segédjegyzőkre szükség van: sehol sem tudják jobban, mint a belügyminisztériumban. Ott tudják azt is, hogy a régi állapotokhoz képest a lakosság is szaporodott, hiszen negyven év előtt az országnak 14 millió lakosa volt, ma van 20 millió. De még ennél is többet jelent, hogy azóta óriási fejlődésnek indult a gazdasági élet és ezzel együtt a közigazgatási teendők is évről-évre szaporodtak. Ha a törvénykönyvet nézzük, a törvények számát és terjedelmét, a különböző kormányzati ágak körrendeleteit és szabályrendeleteit meg egyéb rendeleteit, megilletődéssel tapasztaljuk, hogy 1867 óta több elfelét alkottunk, mint azelőtt — ezer esztendő alatt.

Már most nem ijesztő dolog, ha konstatáljuk, hogy a község közigazgatása 40 év előtt is egy emberre volt bízva, és a legtöbb helyen ugyancsak egy ember látja el ma is? Az nem tagadható, hogy a körjegyzőségek száma apadt, az önálló jegyzőségek száma pedig szaporodott, de ebben semmiféle kormányzati intézkedésnek sem szabad a nyomát keresni; ez a szaporulat kizárólag az önsegély alapján következett be, vagyis a körjegyzőségekhez tartozó tehetősebb községek lakosai megunták a fejtelenséget, a szomszédságtól való függést, a legegyszerűbb ügyeik elintézéséért való utazgatást és önállósították magukat, vagyis a külön jegyzőség költségeit magukra vállalták.

Ezzel aztán ki is merült a reform-mozgalom: a jegyző továbbra is egyedül körmölt és közigazgatott, úgy ahogy tudott, és ameddig tudott. Mikor pedig nem bírta tovább a munkát, akkor segített magán, azaz: segédjegyzőt fogadott, de egészen a maga költségére. Olyan forma dolog volt ez, mint mikor valaki szakácsnét vagy kocsi fogad. Vagyis senkinek se volt semmi köze hozzá, se a falunak, se a járásnak vagy a megyének, nem is említve a fellegek fölött székelő kormányt, melyhez abba a földöntuli magasságba ugyan miképpen is juthatott volna föl a hie, hogy lent, a közigazgatás mélyein, minő igények és szükségletek merülnek föl és miképpen gondoskodnak annak a betöltéséről.

Hogy aztán ezekből a viszonyokból minő állapotok fejlődtek ki és maradtak fenn egészen

napjainkig, arról a nyilvánosság sokáig nem volt tájékozva, míg végre mintegy három év előtt az ujbpesti városházán kongresszust nem tartott a hazai közigazgatásnak — kerek számban megállapított mintegy tízezer páriája.

Tízezer existenciára, aki mind iskolázott ember, közhivatalt tölt be, szolgálja a hazai közigazgatást, sok közöttük a nős, családos ember, becsületes munkás, és aki sokkal alárendeltebb, bizonytalanabb helyzetben tengődik, sokkal csekélyebb fizetést huz, mint a napszámosok, a gazdasági cselédek, vagy az urasági inasok. A mesterlegények átlagkeresetéhez ez emberek jövedelme távolról sem hasonlítható. Hajmeresztő dolgokat mondott el egyik-másik szónok azon a kongresszuson arról a nyomorról, amiben vergődnek. A segédjegyzők, kik vizsgát tettek, kiknek az állását a törvény rendszeresítette és pár év óta az állam fizeti, oly magasságban állanak ezek fölött az ő 1000 koronás évi fizetésükkel, hogy nem is akartak velük társulni, sőt nyíltan ellentük is foglaltak állást. Egyik segédjegyző, kinek állását a község rendszeresítette, kevéssé szociális érzékkel, de annál nagyobb önérettel kijelentette, hogy rájuk nézve igen kínos dolog lenne a kvalifikáció nélküli és cselédsorbelti állapotba süllyedni egyének társasága. „Végét kell vetni uraim annak a szegyenletes állapotnak — harsogta a szónok, hogy a jegyzői hivatalokban országszerte olyan emberekre akadunk, akik lakásért, ebédért, vacsoráért, mosásért, fejülés csizmáért és havi öt forintért, néha még kevesebért dolgoznak napi tíz órát.”

Kezdetben még csak csendben hallgatták a szónokot, mert nyilván azt hitték, valami rokonszenves frázissal zárja be a beszédét, de amikor olyan huokat kezdett pengetni, hogy elő kell venni egy nagy seprőt és a községi közigazgatást ez alakoktól meg kell vele tisztítani, egyszerre elemi erővel zudult fel az egész kongresszus, füttyölés, dobolás, éláll! kiáltások és szidalmak egész özöne röpült a szerencsétlen szónok felé s ha lettek volna dobálásra alkalmas eszközök a teremben, bizony azok is a fejéhez röpültek volna. Ami azt mutatta, hogy azon a kongresszuson éppen az ilyen szegény, ügyefogyott páriák voltak többségben és egyáltalában nem azért gyűltek össze, hogy még azt a keserves falat kenyereit is kicsavartassák a kezükből, ami a 100 millió métermázsányi szemesterményt előállító haza terített asztaláról nekik jut, hanem ők is, mint minden teremelt élőlény, javítani akartak a helyzetükön.

Ezek a páriák a helyzetükön ugyan nem javítottak sem azon a kongresszuson, sem azóta, de azért ne higgyük, hogy most már meg volnának a sorsukat nézve. Az ő nyomoruk ma még talán nagyobb, mint akkor volt s hogy most nem mozogódnak, segélykiáltásaikkal be nem töltik a lapok hasábjait és a közélet levegőjét, annak kell tulajdonítani, hogy a letört emberek könnyen süllyednek apáthiába és reménytelen helyzetükbe állati önmegadással törődnek bele.

Hogy miért mondjuk mindezt most és miért irányítjuk a figyelmet a közigazgatásnak ezekre a kiszípolyozott és némán tűrő szegény embereire? Azért, mert azon két vármegyei jegyzői egyesület ama határozatában, amelylyel konfliktusba jöttek a minisztériummal, ő róluk van szó.

Abban a két megyében ugyanis a jegyzők ugyanugy jártak el, mint az ország többi megyéiben teszik azok a jegyzők, akik a munkát tovább már nem bírják. Fogadtak tudniillik jegyzői irnokokat, vagyis képesítés nélküli jegyző-segédkeket (kiknek a segédjegyzői cím nem jár ki). Fogadtak és fizetik, eltartják őket. A község, megye, kormány mindezt látja, tudja, de nem törődik vele, senkit sem aggaszt például az a kérdés, vajjon az a jegyző az 1600 koronás fizetéséből és csekély mellékjövendelméből bírja-e egy segédjegyző eltartását? Az már nagyon ritka és kiváltságos eset, hogy a község képviselőtestülete a jegyzője iránt való különös jóindulatból megoszsa vele az irnoktartás költségeit. De még ennél is ritkább eset, valóságos főnyeremény: az államilag segélyezett

segédjegyzői állás szervezése. A belügyminisztérium évről-évre szervez ugyan ilyen állásokat, de az égetően jelentkező szükséglethez képest olyan lassu tempóban, hogy bizony abba bele lehet öszülni, a várásban ki lehet merülni és türelmet veszteni.

Ez történt ama két vármegyében is. A jegyzők ugyanis arról győződtek meg, hogy a megye édes-keveset törődik az ő nyomoruságukkal, annak nagyon is kapóra jön az ő áldozatkészségük, és az alispántól kezdve a szolgabíróig, minden feljebbvalójuk szinte megköveteli tőlük, hogy ha ők maguk nem győzik a munkát, a saját költségükön fogadjanak segédmunkaerőt, amint ezt a legtöbb kartársuk cselekszi is.

Nyilvánvaló, hogy ez egy lehetetlenül abszurd, valóságos ázsiai állapot, minden józan észszel és polgári renddel ellenkező elfajulása a hivataloskodásnak, amire — bizvást mérget vehetünk rá — egész Európában nincsen példa.

A jegyzők joggal várhatták, hogy a saját költségükön tartott munkaerőket idővel mégis csak átveszi tőlük a megye, vagy legalább közreműködik, hogy átvegye az állam, de azt legkevésbé érdekelték meg, hogy a kivételből, mit a kényszerűség diktált rájuk, rendszert csinálnak az ő szerény kis jövedelmük terhére. Viszont másrészt ama szegény, minősítés nélküli irnokok sem várták azt, hogy az ő sorsuk az elmozdítatás és a kiturás legyen, amely abban a pillanatban eléri őket, amelyben az állam kegye a jegyzőn könyörül, és segédjegyzői állást szervez mellé, amit természetesen csakis képesített segédjegyző tölthet be.

Emberség nélküli dolgok ezek bármely oldalról tekintjük is őket. Méltánytalanság a jegyzőktől követelni, hogy a segédmunkaerőt a maguk pénzéből fizessék, és nem csekélyebb méltánytalanság, hogy amikor a jegyzők baján segítenek a segédjegyzői állás szervezésével, olyankor mindig földönfutóvá tesznek egy szegény embert, aki talán már évek óta becsületes munkával, szorgalommal és megbízhatósággal látja el a községi közigazgatásnak ráesett részét.

Semmiképpen sem csodáljuk, hogy ama két megye jegyzői egyesülete szükségét látta egy érelyes határozattal felhívni a figyelmet ez állapotok tarthatatlanságára. Határozatuk akörül forog, hogy ők a maguk pénzéből többé nem tartanak segédmunkaerőt. Ami fizetésük és jövedelmük van, az alig elegendő a maguk megélhetésére, családjuk eltartására, gyermekeik nevelésére — micsoda visszás dolog tőlük azt követelni, hogy ők fizessék irnokukat. Eddig megtették a maguk szántából, ezentul nem teszik. Az irnokokat elbocsátják (azoknak ugy is az lesz a sorsuk), ők maguk dolgozni fognak reggeltől estéig és ha az ügyek elintézése mulasztást szenved, ők azzal sem törődnek. Tessenek ellenük tömeges figyelemi vizsgálatokat indítani, majd kiderül ott a valóság.

Ez volt a határozatok értelme — s ez a hang visszatetszést szült, amire megtorlások következtek. A hang nem is volt szerencsésen megválasztva. Másképpen kell az igazságnak megnyilatkozni, ha a konfliktusokat kerülni akarja. Mentől sulyosabb egy igazság, annál vigyázatosabban kell vele bánni; a nagy hajók mindig kerülik a partokat, csak a közelükben horgonyoznak. A két megyei egyesületnek is kerülnie kellett volna azt, hogy egyenesen ráhajozzon a felsőbb hatalmakra; némi diplomatikus lavírozással több sikert érhetek volna el.

Mindazonáltal remélni merjük, hogy nagy baj nem lesz a dologból. Sőt ellenkezőleg, megtörténhetik, hogy ez a mozgalom valami üdvös reformban fog végződni. Mert a feloszlítás nem elintézés. Ahol nagy kelevény van, oda operáció kell és nem flastrom, mert megeshetik, hogy egy seb begyógyul, de kilencz másik ujból keletkezik.

A jegyzői irnokok kérdését nem lehet megoldatlanul hagyni. Sőt egyoldaluan sem szabad megoldani, hanem úgy, hogy a jegyzők is és az irnokok is meglegyenek elégedve.

Kiváncsiak vagyunk különben — lesz-e e nagyjelentőségű szociális eseményeknek valami viszhangjuk a központi jegyzői egyesület közgyűlésén?

délu
rova
husz
pénz
kor
kide
negy
van
elhe

zető
az u
már

össz
tunk
csola

hogy
jegye
a ga
ujhel
a rev
érel
hane

regi
szerin
én ha
a Lov
óriási
város
már
tenge
ban
értéke

lóvers
város
hüség
bért s
alami
százm

A
szerző
let má
röpirá
nak k

V
szerző
főváro
követe

korána
fogják
É

lond,
sosan
rugó h
D
meglát

NAE
kath.:
szepem
nap két
óra 17
perczer

A k
A M
ülése d.
órákor.
ese 8 ó
let válas
városi T
Obuda—

A Könyv
— Méné
— Löver
gyarok
ligetben.

korona.
9-4-ig.
a Nemz
1 korona
3.). Nyitv
kiállítás
Belépődij
Nyitv
fárai 9-
A Mezőg

UJDONSÁGOK.

Hozzászólás.

Sátoraljaujhely város főpénztárosa tegnap délután fejbe lőtte magát, miután egy váratlan rováncsolás kiderítette, hogy a tekintetes ur huszonegyezer kilencszáz korona közpénzeket elsikkasztott. Ugyanakkor, amikor ez a csekélység kiderült, egyszerre kiderült az is, hogy a főpénztáros urnak vagy negyvenezer korona összegű hamis váltója is van szerte, a város különböző pénztáraitól elhelyezve.

A sikkasztó pénztáros esztendő óta vezető szerepet játszott a város társalmában és az újságok értesülései szerint fölöttes főnökei már július óta tudnak visszaéleiről.

Ime a sablonos dzsentri-történet: Gavalléros szereplés. Tönkre jutás. Családi összeköttetések. Hivatal. Csak azért is mulattunk! Hivatalos pénzek. Hamis váltók. Rováncsolás. A revolver!

Akinek tetszik, tessék szomorkodni rajta, hogy pusztulunk-veszünk. Meg kell azonban jegyezni ezúttal a tárgyilagosság okáért, hogy a gavallér-dráma nem teljes, mert a sátoraljaujhelyi főpénztáros nem sok kárt tett magában a revolverrel. Nem lesz belőle dzsentri írók érzélgős közönsége számára a becsület halottja, hanem uri rab, aztán pedig bukott ember.

A budapesti lovaregyletnek van egy régi régi bérleti szerződése a fővárossal; amely szerint a főváros, egy arany évi bérért, nem tudom én hány ezer négyszögölnyi közterületet bérbe ad a Lovaregyletnek löversenyter céljaira. Ez az óriási terület, amely valamikor kívül esett a város belső forgalmi körén, esztendőnk folyamán a terjeszkedő város fejlődésének éppen a tengelyébe került. Azóta a városnak abban a részében megsokszorozódott a telkek értéke. Ma milliókat ér az a terület, amely a löversenyek luksusa miatt beépítetlenül ásit a város közepén. A lovaregylet azonban ma is hűségesen fizeti érte az egy arany esztendői bért s még vagy negyvenezer koronát vet oda alamizsnaként a főváros szegényeinek, a maga százmillió üzletei után.

A jövő esztendőben lejár ez a bérleti szerződés, amelynek megújítására a Lovaregylet már most mozgósítja minden erejét. Még röpiratot is adatott ki, a kaszinó játékszobájának kikiáltott lángeszével, Szemere Miklóssal.

Valószínűleg meg is fogják újítani azt a szerződést, ha a Lovaregylet úgy akarja és a főváros nyomorogó polgárságának zsebére elkövetett képtelen tékozlást. Széchenyi István korának ma már hazug hazafias íráisaival fogják indokolni.

És a főváros polgársága lesz olyan boldog, hogy kötélnék áll ahelyett, hogy jó borosan megadóztatná a lovaregylet százmilliókra rugó hazárd üzletét.

De hiszen csak próbálná meg! Majd meglátja, mit írna akkor Szemere Miklós.

NAPIREND. Naplár. Kedd, október 12. — Róm. kath.: Miksa. — Prot.: Miksa. — Görög-ország: szeptember 26. Kirák rem. — Zsidó: Tisri 27. — A nap két reggel 6 óra 15 perczkor, nyugszik este 5 óra 17 perczkor. — A hold két éjjel 3 óra 57 perczkor, nyugszik délután 5 óra 1 perczkor.

A kereskedelmi államtitkár fogad d. u. 4 órakor. A Magyar Tudományos Akadémia II. osztályának ülése d. u. 5 órakor. — A képviselőház ülése d. e. 10 órakor. — Az országgyűlési alkotmánypárt vacsorája este 8 órakor a Hungáriában. — A Magyar Lovaregylet választmányi ülése este 11 órakor. — A Ferencvárosi Torna Klub alakuló ülése. — Vasuti bejárás az Óbuda-Főter—Filatori gáti vonalon d. e. 9 órakor. — A Könyves Kálmán öszi kiállításának sajtóbemutatója. — Mémókiállítás és teliverek árverése a Tattersallban. — Löverseny kezdete d. u. 1/3 órakor. — A „Magyarok bejövetele”, Feszty Árpád körképe a Városligetben. Nyitva reggel 8-tól este 11-ig. Belépő-díj 60 korona. — Tornai kiállítás a Műcsarnokban. Nyitva 9-4-ig. Belépő-díj 1 korona. — A gödöllői kiállítás a Nemzeti Szalonban. Nyitva 9-1 óráig. Belépő-díj 1 korona. — Uj Művészeti Szalon (Kecskeméti-utca 3.). Nyitva egész nap. Belépő-díj nincs. — Gerlőczy-kiállítás az Urániában (Kigyó-ter). Nyitva egész nap. Belépő-díj nincs.

Nyitvalevő múzeumok: A Nemzeti Múzeum régiség-tárai 9-2-ig. — A Szépművészeti Múzeum 10-2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum 10-1 óráig. — A Néprajzi

Múzeum 9-12-ig és 3-6 óráig. — A Fővárosi Múzeum 9-től fél 2-ig. — Az Iparművészeti Múzeum 9-1-ig. — A Széchenyi Múzeum 10-12-ig. — Az Aquincumi Múzeum nyitva egész nap. — A Ráth György Múzeum 10-4-ig. Az Erzsébet Múzeum 9 óráig fél 1-ig és 3-4-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: A Nemzeti Múzeum könyvtára 9-4-ig. — Az Akadémia könyvtára 3-7-ig. — Az Egyetemi könyvtár 9-12-ig és 3-8-ig. — A Fővárosi Könyvtár 9-2-ig. — A Kereskedelmi múzeum könyvtára 9-2-ig és 6-8-ig.

— A trónörökös és neje Berlinben. Berlinből érkezett jelentések szerint *Ferenc Ferdinánd* trónörökös és neje *Hohenberg* hercegnő e hó 12-én odaérkeznek. Onnan a trónörökös az udvari vadászatokra Hannoverbe utazik, míg *Hohenberg* hercegnő négy napig a német császárnénál marad. Ünnepeket a főhercegi pár berlini tartózkodása alkalmából nem terveznek.

— *Frigyes főherceg* elismerése a Vörös Kereszt-Egyletnek. A magyar szent korona országainak Vörös Kereszt Egylete 1908. évi jelentését beterveztette *Frigyes* főherceghez, az egylet védnök-helyetteséhez is. *Frigyes* főherceg a jelentés kapcsán a következő levelet intézte az egylet elnökéhez, gróf *Csekonics* Endre v. b. t. t., kir. főasztalnokmesterhez: „Kedves gróf! Az elém terjesztett 1908. évi jelentésből megelégedéssel vettem tudomásul, hogy az igazgatóság állandóan törekedett vagyont gyűjteni a hadi előkészületekre szolgáló alap szaporítására; — az egyik legfontosabb feladata, melyre elég figyelem nem fordítható. A magyar szent korona országai Vörös Kereszt Egylete központjának, valamint fiókegyesületeinek és válszalmányainak egyéb tevékenysége is sokoldalulag hasznos és eredményes volt. Szívesen ragadom meg az alkalmat, hogy teljes elismerésemet fejezzem ki. Wien, 1909. évi szeptember hó 30-án. *Frigyes főherceg*.”

— A ferencvárosi bucsu és plébános-beiktatás. A főváros kilencedik kerületében, a Ferencvárosban vasárnap tartották meg a szokásos bucsut, amelynek egyházi ünnepeivel egybekötötték az új plébánosnak: *Bán* Sándornak beiktatását is. A bucsu egyházi része reggel hat órakor csendes misével kezdődött. Nyolcz órakor ifjusági mise volt, fél kilencz órakor pedig *Groszmann* Antal dr. káplán német beszédet tartott. Kilencz órakor ünnepi mise volt, amelyet fél tíz órakor körmenet követt. A körmenetet *Bán* Sándor plébános vezette. Tíz órakor volt az ünneplés nagymise, melyet szintén *Bán* plébános celebrált s ezen mise után igatla be új állásába nagy ünneplésséggel *Ott* Ádám esperes. A beiktatás után *Bán* Sándor szent beszédet mondott. Tizenkét órakor újra mise volt, amelyet *Siposs* Gusztáv káplán mondott, délután négy órakor pedig ünnepi vacsernye fejezte be az ájtatosságok rendjét. A plébánián délben díszbéd volt, amelyen a kerület előljárósága és közéletünk több kitünősége vett részt. A bucsu nép késő estig mulatott a szent király

— *Berlini tudós előadása* Budapesten. A Társadalomtudományok Szabad Iskolájának meghívására vasárnap délelőt *Oppenheimer* Ferenc, a berlini egyetem híres szociológusa tartott előadást „Nagybirtok és szociális kérdés” czimen. Az előadás iránt igen nagy volt az érdeklődés és már fél 10 órakor megtelt az ujjváros háza közgyűlési terem érdeklődőkkel. Dr. *Jászi* Oszkár elnök német nyelven üdvözölte *Oppenheimert* és felkérte előadása megtartására. A több mint két óra hosszát tartó előadást a közönség mindvégig feszült figyelemmel hallgatta és az előadót perczekig tartó zajos ovációban részesítette, a társaság nevében *Jászi* Oszkár köszönte meg az érdekes és tanulságos fejtegetéseket.

— A fővárosi küldöttek hazatérése Boszniából. A székesfővárosnak Boszniában járt küldöttsége ma érkezett haza, élén dr. *Magyarevics* Mladen tisztii főorvossal. Dr. *Bárczy* István polgármester *Vaszi* lievits János alpolgármesterrel még Raguzában maradt, ahonnan szerdán érkezik vissza a fővárosba.

— *Rákóczi-zászlóavatás*. Nagy ünnepséggel keretében avatták fel tegnap a mátészalkai polgári fiúiskola Rákóczi-zászlaját. Az ünnepségen résztvett *Falussy* Árpád főispán is s a főispán neje mint zászlóanya. *Bodrai* György tanfelügyelő beszédet mondott, mire *Somogyi* tanár melodráma következett. Azután a zászlóanya felavatta a zászlót. Délben banket volt.

— *Chicagói tanár* Budapesten. *Dorsay* chicagói egyetemi tanár etnografiai tanulmányok végzése céljából titkárával Magyarországra érkezett s tisztelettel gróf *Andrássy* Gyula belügyminiszternél, aki szívesen fogadta s a hatóságok figyelmét felhívta az amerikai tudós kutatásainak támogatására. *Dorsay* tanár azonfelül, hogy cikkeket ír Magyarországról és társadalmi viszonyairól az óriási elterjedtségű *Chicago Tribune*-be, külön könyvet is fog kiadni magyarországi utjáról. *Dorsay* az ország egyes vidékeit beutazva, szombaton a váci feyházat tekintette meg, ma pedig az aszói állami javítóintézet tanulmányozására ment. E látogatásainál az igazságügyminisztérium részéről *Vámbery* Ruzstem királyi ügyész kalauzolta az amerikai tudóst.

— *A Mikszáth-jubileum*. A Mikszáth-jubileum végrehajtó-bizottsága kedden, e hónap 12-én délután öt órakor *Beöthy* Zsolt főrendiházi tag, egyetemi tanár elnöklésével a M. Tud. Akadémia képestermében ülést tart.

— *Kikötő-megnyitás* Konstanzában. Nagy ünnepek közt nyitották meg tegnap Konstanzában az ótani, most már teljesen kiépített kikötőt. Az ünnepi megnyitáson jelen volt a román királyi pár és a kabinet minden tagja. Az ünnepi isztentisztelet után a közmunkaügyi miniszter olvasta fel a kikötőépítésre vonatkozó okmányt, majd átnyújtották a királynak és a királyi család tagjainak az ünnep alkalmából készült emléklakettet. A király ezután megnyitotta a gabonarakárépületeket, majd csónakba szállt és a kikötő bejáratához kifeszített szalagot, amely a bejáratot elzárta, ágyudörgés, zeneszó és az egybegyűlt közönség lelkes óvációi közben egy arany ollóval szétmetszette. Ezután a király a világitótoronyhoz hajtatott, amelyen emléktáblát helyeztek el; megsemlélte ezután az egész kikötőt, különösen a petróleum- és gabonaforgalmat szolgáló berendezéseket. Este banket volt, amelyen a király *Mortsun* közmunkaügyi miniszter és *Salligny* főmérnök, a csernovodai hid építőjének felköszöntőjére a következő szavakban válaszolt:

— Nagy örömmel jöttem a Dobruzsába, hogy felavassam a constanzai nagy kikötőműveket, melyeket épp úgy, mint a nagyszabású Duna-hidat, a román mérnökök tudásának köszönhetjük. A tengeri ut megnyitására kereskedelmünknek nagy szüksége volt. A tengeri kikötők képezik az ország tüdejét, ezért a kormány nem takarékoskodott hogy Constanza ilyen fontos feladat elvégzésére képessé tegye. Kezdetől fogva nagy érdeklődéssel foglalkoztam ezen munkálatok felügyeletével, melyek kereskedelmünknek hatalmas fellendülését biztosítják és a Dobruzsai lakosságát szorosan hozzáfűzik öseink tüzhelyéhez. Teljes joggal tekinthetjük ezt a kikötőt gazdasági fejlődésünk lényeges faktorának és nemzeti büszkeségünknek. A constanzai kikötő tengerészeti létesítményével állandó és közvetlen összeköttetést létesített a külföldi piacoknak, különösen a nyugat-európaiakkal, amelyek a mi terményeink legjobb vevői. E kereskedelmi központ forgalma, amely a dunai kikötőink károsodása nélkül fog fejlődni, gazdasági haladásunk mindenkor mértékjegysége lesz. Ezért meg vagyunk győződve arról, hogy az eddig végzett nagy munkák csak a kezdetet jelentik és Constanza nem is olyan távoljövőben a Fekete-tenger egyik legjelentékenyebb kikötőjévé fog válni. A király ezután utalt azon törvényjavaslataira, amely a Dobruzsai feljogosítja képviselő választására és kijelenti, hogy most már Dobruzsai a román hazával oly bensőképpen egybe lett olvasztva, hogy semmi tőle el nem választhatja. Ezáltal megvalósult az a nagy cél, melyet elődeink követtek, *Mircea* és *Nagy* István fejedelmek álma, akik a Fekete-tenger partjának uralmáért küzdöttek.

— *Loránt Dezsőné köszönete*. *Loránt* Dezső korán elhunyt kollegánk fiatal özvegye a következő sorok közlésére kért föl bennünket:

— Szeretett férjem halála alkalmából az ország minden részéből, ahol a megboldogultnak barátai és tisztelői voltak, tömérdek részvényt nyilatkozatot kaptam. A fájdalom még most is annyira megbénít, hogy a sok meleg sorra egyenkint nem tudok válaszolni, de fogadják mindazok, akik szenvedéseimből részt kértek és vigasztaló szavaikkal egy elgyötört szívnek szereztek enyhülést, fogadják mindazok forró köszönetemet és hálámat.

Özv. *Loránt Dezsőné*.

— **Földindulás mindenfelé.** Magyarország különböző tájairól földrengések híre érkezik. Ezeket a földrengéseket a budapesti és ógyalai szeizmográfok jelezték. Az első rengés hat óra harminczkilenc percztől hat óra negyvennyolcz perczig, a második hat óra ötvenhat percztől hét óra hat perczig tartott. A maximális kilengés az első lökésnél északkeleti irányban hét, a keletnyugati irányban nyolcz milliméter. A második kilengés pedig huszonhat milliméter volt. *Csáktornyán* vasárnap reggel hat óra harminczhárom perczkor, délnyugatról négy másodpercig tartó *gyöngye hullámos rengést* érezték. A lakásokban a burorok meginogtak s a képek leestek a falról. *Letenyén* tegnap reggel háromnegyed hét órakor két másodpercig tartó földrengés volt. *Barcsan* ma érezték két földrengést. Az első földlökés hat óra negyven perczkor volt, a második hét órakor, az első lökés gyöngye volt, míg a *másik erősen hullámos volt.* Az irány mind a két esetben észak felé húzódt. *Zágráiban* ma új földrengés volt. Reggel hat óra harminczhét perczkor tíz másodpercig tartó hullámszerű földrengést érezték, amely hat óra ötvenöt perczkor és hét óra kilenc perczkor megisméltődött. *Belováról, Sziszekről és Horvátországról* több részéről szintén érkezett távirati jelentés kisebb földrengésről. *Eszékéről* jelentik: *Verőczen* tegnap reggel hetedfél órakor újabb, meglehetősen heves földrengést érezték, amely hat másodpercig tartott. Reggel hat órakor újabb gyöngyebb földrengés volt, amelyet földalatti moraj kísért. A lakosság megrémült. Szerencsére kár nem esett.

— **Egy dumaképviseelő kalandja.** Bobrinszki Simon dumaképviseelő, a „Ruskoje Slovo” szerkesztője Szerbián átutazóban Mladenovác állomáson kellemetlen kalandba keveredett. Szófiába készült és Mladenovác állomáson kiszállt a gyorsvonatból. Nehány perc múlva visszatért a kupéba, de helyét időközben egy szerb utas elfoglalta s nagy lármát csapott, mikor Bobrinszki figyelmeztette, hogy ez az ő helye. A vonatvezető kényszerítette Bobrinszkit, hogy szálljon le a vonatról. A Pravda arról értesül, hogy Bobrinszki táviratilag tett panaszt a vasúti személyzet ellen Milovanovic külügyminiszternél, Hartwig belgrádi orosz követnél és Ivolski külügyminiszternél. A vonatvezető azt állítja, hogy Bobrinszki ittas volt, holott a dumaképviseelő azt mondja, hogy soha sem iszik, mert gyomorbeteg.

— **Vasúti balesetek.** A békéscsabai pályaudvaron egy tolató mozdony elütötte Racsó Jánosné csabai asszonyt, akit a kerekkel teljesen szétroncsoltak. — **Zombolyáról** jelentik: A Temesvárról két óra tizenöt perczkor induló gyorsvonat a szakálhazai állomás bejárójánál hat szarvasmarhát elgázolt s ennek következtében a gyorsvonat lokomotívja és szerkocsija kisiklott. Emberéletben kár nem történt. A lesiklás miatt a délelőtti személyvonat elmaradt. A forgalmat délutánra helyreállították.

— **Mi okozza a száj- és körömfájást?** Fiuméből oly hír érkezik, mely az állatgyógyítás egyik nagy eredményét és sikerét jelenti. Arról van szó, hogy *Betegh Lajos* fiumei állami főállatorvos, aki a tuberkulózis terén elért fölfedezésével már ismertté tette nevét, új eljárással a ragadós *száj- és körömfájás okozóját fedezte föl.* Eddigél a betegség okozóját az ugynevezett ultramikroszkopikus lényekhez sorozták, vagyis azokhoz, amelyek nagyító üvegeinkkel nem láthatók. *Betegh fölfedezése* ezt az állítást megdönti, ami tudományos szempontból is felelté fontos kérdés. A szóban forgó élősdit igen apró lény, amely a nyirokban és a savóban óriási mennyiségben fordul elő. Speciális és az eddigi módszerektől eltérő vizsgálati eljárással sikerült neki az eddig láthatatlannak tartott lényeket elszigetelt területen górcső alá varázsolni, amelyik igen élénk mozgással nyujtanak bizonyosságot létezésükről. *Betegh meg van győződve, hogy új eljárásával a láthatatlannak hirdett himlő, sertéspestis, veszettség, stb. okozói is kimutathatók lesznek.*

— **Elhunyt járási orvos.** Dr. Schiller József cseffai járási orvos, a gróf Tisza-család háziorvosa tifuszban megbetegedett és tegnapelőtt meghalt. Az elhunyt járási orvost ma temették el Nagyváradon nagy részvét mellett.

— **Egy halálraítélt munkásért.** A Barcelonában halálra ítélt Ferrer érdekében holnap minden olasz városban tiltakozó meetingek lesznek és a munka szünetelni fog. A Vita című lap azt a reményét fejezi ki, hogy Viktor Emánuel király, aki jól ismeri Ferrer tudományos működését, ki fogja eszközölni a kegyelmet számára.

A francia munkások szindikátusának válaszmánya elhatározta, hogy Ferrer elítélése ellen való tiltakozásul a Spanyolországba menő és az onnan érkező kereskedelmi hajókat bojkottálni fogja. *Amsterdam*ban a spanyol konzulátus épülete előtt tegnap este valószínűleg anarchistákból álló néptömeg lármás tüntetést rendezett Ferrer üldözése miatt. A tüntetők szocialista dalokat énekeltek és le akarták venni a kapu fölé helyezett konzulátusi czimert. A rendőrség szétkergette a tüntetőket.

— **Röplövversenyek.** Szakadatlanul folyik a harc a levegő meghódításáért. S mind nagyobb sikereket érnek el ezen a téren. *Port-Aviation*ból táviratozzák: Tegnap óriás néptömeget vártak a repülő-térségre, de a valóság még a képzelteit is meghaladta. Egy órakor a kitűzött zászlók hirdették, hogy a versenyzők felszállása valószerű. Az óriási néptömeg már ekkor oly nyugtalan és ideges volt, hogy a kirendelt zúv, fengerészeti, gyalogsági és dragonyos csapatokat meg kellett kettőzni. Elsőnek *Gaudart* hozta ki Voisin-gépét, de ma sem sikerült neki semmi sem. Először ötven méter s aztán még egyszer kétszáz méter repülés, ez volt az egész, amit föl tudott mutatni. Csakhamar *Latham* is megjelent a repülőtérségen. *Bourgeat* kapitány készülékével akar fölszállni, de nincs megelégedve a gép motorával s ezért holnapra halasztotta el fölszállását. Most megkezdődött a verseny. Elsőnek *Paulham* szállt föl; gróf *Lambert* ma még nyugtalanabb, mint tegnap. Utána következik *Gaudart*, akinek repülése csak nagyon rövid ideig tartott. Gépe alig emelkedett a föld felé s minden pillanatban az a veszedelem fenyegette, hogy valamelyik autómobilal összeütközik. Már sőtétetni kezdett, amikor *Jean Gobron* fölszállt s a térséget négyszer körülrepülte, de utja nem jöhött számításba, mert a startoló idő után szállt fel. Az óriás néptömeg visszafelé indult és sorban mentek egymásután az autómobilok, számszerint ezerötszáz darab. *Juvisyben* a pályaudvaron veszedelmes tolongás volt. A pályaudvaron kiűző szolgálót rendeztek be s nagyszámu katonaság segített a vasúti személyzetnek, de azért mégis lehetetlen volt a rendet föntartani s a türelmetlen néptömeg minduntalan viharos jeleneteket provokált. A tömeg a hivatalos helyiségben összezsuzta a berendezést. Több embert összetapostak. Az óriás forgalomról fogalmat nyujthat az a körülmény, hogy a *Juvisy*től *Páris*ig való huszonöt kilométeres utat, amely rendszeren negyven percig tart, a vonat tegnap negyedfél óra alatt tette meg, ámbar négy sínpar van a vonalon. A párisi pályaudvaron is, ahol mindig két vonat szokott egyszerre berobogni, sok zavar volt s a közönség türelmetlenségének tütyüléssel és lármával adott kifejezést. A verseny hivatalos eredménye ez: *Sauer-Keszner*-díj a kör legszebb megítélésért: gróf *Lambert* 2 perc 9 mp.; *Neufville*-díj a két legjobban leírt körért; gróf *Lambert* 4 perc 18 és háromötöd mp.; a városi tanács díja 40 méter magasságban legszebben leírt körért gróf *Lambert* 2 perc 27 és egyötöd mp. A főtanács díja a leg-
rövidebb idő alatt megtett öt körért gróf *Lambert* 10 perc 52 és kétötöd mp. első. *Paulham* 13 p. 37 és négyötöd mp 2-ik. *Frankfurtból* jelentik: a tegnapi nap volt a repülőgépek legérdekesebb napja. *Bleriot* a Frankfurt város által tartós röplésre kitűzött negyven ezer márkás díjért pályázott. Egy óráig és tizenkét percig volt a levegőben s ezalatt az idő alatt ötvenháromszor röplött körül a térséget. *Bleriot* hullámszerűen röplött s egyszer sem szállt föl tíz méteren felül. Sokszor majdnem a földet érintette. *Catres* bárónak, aki *Bleriot* után szállt föl, tegnap nagyon jó napja volt. Egy óra tizenhét percig, tehát öt perczel tovább, mint *Bleriot*, föntmaradt a levegőben s ez volt eddig leghosszabb röplése. A Frankfurt város díjért való verseny csak holnap fejeződik be s *Bleriot* és *Catres* bárón kívül *Calderara* olasz hadnagy is pályázik rá. — *Borkból* jelentik: *Grade* német aviatikus a közeli *Mars*-mezőn 11 perc és 12 másodperc alatt 13 kilométert tett meg.

— **Ujjonczok kiképzése.** Az idén tudvalevőleg nem október elsején vonultak be az ujjonsült katonák: a póttartalékosoknak 5-én; az ujjonczoknak pedig 7-én reggel kellett jelentkezniök ezredeiknél. Az összes csapatoknál ma kezdődött meg az ujjonczkiképzés és nyolcz hétig tart. Az ujjonczok ünnepeles eskütétele november elsején lesz, szép idő esetén a Vérmezőn, ellenkező esetben a kaszányák udvarán.

— **Uj síremlékek a korepesi-uti temetőben.** *Hodossy Imréné*, a nagyevű politikusnak és a budapesti ügyvédi kamara néhai elnökének sírja fölé díszes emléket állítottak a korepesi-uti temetőben. Az emlékmű fekete gránitból faragott tört oszlop. A gyászoló család megbízásából *Gerenday Béla* akadémiai szobrász mintázta, aki most állítja föl a korepesi-uti temetőben *Harrach József* zeneirónak, a zeneakadémia néhai titkárának síremlékét. A díszes, szürke márványszarkofág a zeneakadémia megrendeléséből készült, mely a jövő vasárnap, október 17-én délelőtt 11 órakor szép ünnepség keretében avatja föl a síremléket.

— **Kisiparosok gyűlése.** A hetedik kerületi kisiparosok és kiskereskedők tegnap délután a Rótenbiller- és Ovoda-utcák sarkán levő kávéházban gyűlést tartottak. Közel ötszázan jelentek meg a helyiségben, hogy helyzetükről tanácskozzanak. Az elnök *Kovács Alajos* hosszabb beszédben fejtette ki, hogy a munkásság, különösen pedig a mező munkásoknak alacsony munkabére milyen káros hatással van a kiskereskedőkre. A munkás ezáltal nem vevőképes és a kereskedőnek tönkre kell mennie. A függetlenségi párt, amely demokratikus reformokat ígért a választások előtt, egy jöttányit nem változt be ígéréteiből. Hivatalos javaslatot fogadtak el, amely szól arról, hogy a kiskereskedők politikájának irányelve radikális és jogkiterjesztő. Csak azt a pártot támogathatják, amely küzd az általános, titkos és közvetlen választói jogért. A gyűlés többek hozzászólása után üdvözlő táviratot menesztett a királyhoz.

— **A vasúti árvanap eredménye.** A Vasúti Szövetség árvanapi akcióját a nagyközönség a legnagyobb rokonszenvvel fogadta s a gyűjtés napjain nagy szeretettel támogatta. A vezetőség értesítése szerint a gyűjtés igen szép sikerrel végződött, amennyiben az ország különböző vidékeiről eddig 66.000 korona érkezett be. Ez összeg még jelentékenyen fog emelkedni, mert még nem minden állomásról érkezett be a gyűjtött pénz. A szövetség vezetősége azt hiszi, hogy a gyűjtés eredménye el fogja érni a százezer koronát. A vezetőség a Szövetség hivatalos közlönyében részletesen fogja közölni a gyűjtések eredményeit és nyugtázni fételenként az adományokat.

— **Munkások hazafias ünnepe.** A Magyar Államvasutak Gépgyára munkásainak irodalmi és önművelődési köre vasárnap este ünnepelte meg az aradi gyásznap hatvanadik évfordulóját a gyár u munkáslakótelepének impozáns nagytermében. A kegyetetes ünnepen több mint harmadfelezer hazafias érzésű munkás jelent meg, ugy hogy az óriás terem zsufolásig megtelt. Az ünnepet *Jászai Mari* nyitotta meg a Szózat elszavalásával, majd *Petőfi* hazafias költeményeiből szavalt. Ünnepi beszéde *Gaal Mózes* mondott. *Kőczé Antal* cigányprimás szebbnél-szebb kurucznotái után az Aczélhang államvasúti gépgyári munkásdalgyesület magyarálatokat énekelt. A kegyetes ünnep a Himnusz elénekítésével ért véget. A műsorok előadásából begyűlt szép összeget az aradi vesztlőhely megváltására adják. — A főváros hazafias munkás egyesületei, az Iparos Segédek Országos Egyesületénél és a Gyári Munkások Országos Szövetségénél kezdésére vasárnap délután szintén kegyetes ünnepet rendezett az aradi vértanúk emlékére; Józsefvárosi Népkör helyiségeiben. Az ünnepen hazafias munkások rendkívül nagy számban jelentek meg. A Himnusz után, melyet a budapesti asztalossegédek betegsegítő-egyesületének s a Ferencvárosi Iparos Ifjak dalosköre énekelt. *Lajos Dénes* hírlapíró mondott megnyitó-beszéde. Az ünnepi beszédet dr. *Simon Sándor* József főgimnáziumi tanár mondotta, aki után *Nagy István* a Gyáripari Munkások Országos Szövetségénél elnöke beszélt.

— **Szerelmi dráma.** *Vajda Gyula*, 6. gyalogezredbeli főhadnagy ma délben lakásán lelőtte kedvesét, aki nyomban meghalt, azután önmagánál golyót röpitet agyába és halálos sebével szállították a helyi kórházba. Tettét szerelmi bánatban követte el. Leveleket hagyott hátra, amelyekben meghatóttan búcsút vesz és kéri, hogy *Fabricy Julia* nevű kedvesével egy sírba temessék *Vajda* a nála volt hivatalos pénz az asztalot hagyta.

— **Gépkocsi-szerencsétlenség.** Varsóból érkezett távirati tudósítások hírül hozzák, hogy amikor tegnap *Udgow* fő kormányzó segédjénél autómobiljával kirándulást tett, az autómobil benzintartója fölrobbant. *Udgow könnyen*, kisézője és a sofőr súlyosan megsebesültek, azonkívül egy járókelő életét vesztette, hat másik pedig megsebesült. Az autómobil elégett.

— **A Wahrmond-ügy.** A közoktatásiügyi minisztérium közölte a prágai német egyetem fakultásának dékánátusával, hogy megengedi Wahrmond tanár kollégiumát. A tanári kollégium ismert legutóbbi nyilatkozatának teljes méltánylása mellett a miniszter tekintettel arra a tényre, hogy Wahrmond, habár extra statum egyetemi székének betöltésére rendeltetett, ilyenképpen tehát bejelentése nem kifogásolható, nem tehető másképpen, minthogy a tanári kollégium javaslatára való tekintetéből előadásait engedélyezze. A miniszter hangsúlyozza, hogy a közoktatásiügyi vezetősége kötelességének tartja, hogy a tudomány közjogilag biztosított szabadságát és a tanítás szabadságát feltétlenül megvédi és annak érdekében minden körülmények közt állást foglaljon, még akkor is, ha az erre elsősorban hivatott tanári kollégium kifejezett votuma az előadást nem tartja megengedhetőnek. Ami a tanári kollégium által felvetett azon kérdést illeti, amely Wahrmond tanárnak a prágai egyetemhez kinevezése kapcsán sajnálatosnak mondja, hogy a tudomány szabadsága kompromisszum tárgyává tétetik és az akadémiai tekintélynek nem válik hasznára, ha valaki egyetemi tanári kinevezését titkos feltételek mellett fogadja el, másrészt a megállapodások megszegésével újabb konfliktusokat idéz elő, különösen pedig azon követelést illetően, hogy ezen állapotokon mielőbb javíttassék, a miniszter fenntartja magának a jogot, hogy a kollégiumnak megadja a kívánt felvilágosításokat.

— **Sztrájk a csepeli löllénygyárban.** A csepeli löllénygyárban a vasestergályosok és bádigosok egy része sztrájkol. Tegnapelőtt azokat a munkásokat, akik dolgoznak, a főváros határában több sztrájkoló munkás megtámadta és tetleg bántalmazta. A szorongatott munkások revolverükből a levegőbe löttek, mire az elősiető rendőrök a zavargó sztrájkolókat: Nyári Sándor, Filipek József, Baranyecz András és Vaszlavek Lajos munkásokat elfogták s magánosok elleni erőszak bűntette címén letartóztatták.

— **Agyonlőtték a csendőrök.** A somogyiszentmiklósi csendőrség házkutatást tartott Nemespátrón községben Dakszner Józsefnél, ki lopással volt vádolva. Midőn a csendőrök a kertben az egyik szénaboglyát kutatták át, abból hirtelen két ember ugrott ki, kik a csendőrökre löttek, majd futásnak eredtek és közben ismét visszalöttek. A csendőrök üldözni kezdték a két menekültöt és utánuk löttek. Az egyiket agyonlőtték, míg a másikat súlyos sérülésével a szigetvári kórházba szállították. A vizsgálat megindult.

— **Diákgyűlés.** Folyó hó 13-án, szerdán este pont 7 órakor a Deák-téri evang. iskolaépület nagytermében (bejárat a Sütő-utcai oldalon) összejövetel fog tartani, melyen a Magyar Ev. Ker. Diák-Szövetség azon tagjai, kik júliusban részt vettek a ker. diákok Oxfordban tartott világyűlésén, jelentést tesznek tapasztalataikról. Ez alkalommal a M. E. K. Diákmozgalom és Leánydiákmozgalom jelenlegi helyzetét és terveit is fogják ismertetni.

— **Megszökött tengerészek.** A „Daily Chronicle” hírt kapott Newyorkból, hogy mialatt az angol hajóraj a Hudson-ünnep alkalmából az amerikai vizeken tartózkodott, két nap alatt kétszáz angol haditengerész szökött meg. A dolog valószínűtlen. Igaz körülbelül annyi lesz, hogy a tengerészek többet ittak a kelleténél és csak reggel tértek vissza a hajóra. Erre már többször volt példa és a nagy szökés is körülbelül erre a tényre zsongorodik össze.

— **Házasság.** Balázs Béla állami tanítóképzői tanár eljegyezte Szemerjay Esztikét, Szemerjay Demeter István és neje, született Maklári Kiss Teréz leányát Brassóban.

— **Békés Gyula jászberényi állami főgimnáziumi tanár** eljegyezte meggyereki Haranghy Imre földbirtokos leányát, Erzsikét Besenyőteleken.

— **Auspitz Vilmos földbirtokos jegyet váltott Pick Lize kisasszonnyal Bécsből.**

— **Richter Ilonkát Albert-Irsáról eljegyezte Székely Rezső Kiskunfélegyházáról.**

— **Weintraub Samu** e hó 10-én vezette oltárhoz Grünfeld Nelliét Budapesten.

— **Házajándékok.** jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műtőrák ékszerterében, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Sikkasztó pénzbeszedő.** A büntetőörvényszék vizsgálóbírája elfogató parancsot adott ki Meitner Miksa 32 éves pénzbeszedő ellen, aki a Phoenix irodalmi részvénytársaságtól több száz koronát el-sikkasztott és megszökött.

— **Rendőrség a spiritiszta üléseken.** A budapesti főkapitányság már régebben panaszos leveleket kapott, amelyekben asszonyok panaszkodnak, hogy a férjük spiritiszta társaság hálójába került, a fizetését, keresetét odahordja s a családja éheznek, nyomorog. A rendőrség kutatta a spiritiszta társaságot, de nem tudta kinyomozni. Most a véletlen nyomra vezetett a rendőrséget. A Peterdy-utczában a detektívek egy kabátolvaját tartóztattak le. Ez a kabátolvaj abban a hiszemben, hogy futni hagyják, ha besug valamit, elárulta, hogy a Peterdy-utca 33. számú házban lítkos összejövetelek vannak, amelyen gyanus dolgok történnek. A besugásra küldték a házba Csopor József detektívét, aki összekötést szerezvén, bejutott a társaságba. Nyomban látta, hogy a Peterdy-utca 33. számú házban spiritiszta széanszokat tartanak. Az ülések Hajdu István nyugalmazott rendőr lakásán mentek végbe. A rendőr szobája ajtaján tábla hirdette:

Istentisztelet

kezdődik:

Vasárnap délután 4 órakor
felolvasás: csütörtök este
7 1/2 órakor.

A detektív szorgalmasan ellátogatott az összejövetelekre s megállapította, hogy részben fanatikusan hívő emberek gyülekezésétől van szó, amely alapszabályokkal létesült. A házi rendszabály szerint a körcíme: Világosság, a budapesti és rákosszentimihályi szellembúvárok köre. Vezetői: Botka Károly iskolaszóga, beszélő médium; Mosánszky Tivadar földbirtokos elnök; Harmann Lajos gázgyári hivatalnok és Jablonszki Ferencz hivatalnok I. körvezetők; Csibbing Kálmán vendéglős jegyző; Taraszovits Margit színésznő pénztáros; Ráb Oktávián magánhivatalnok ellenőr; Hajdu István nyugalmazott rendőr és Havi Lajos Király-színházi ügyelő felesége körvezetők; Botka Károly hivataloszóga, Strékly István könyvkötő, Magyar László magánhivatalnok, Stürz Teréz színésznő, Kurzveil Géza magánhivatalnok, Bodnár Márta, a városligeti színház tagja, Fésűs Kálmán szülész, ellenőrző bizottsági tagok. A vezetőkön kívül még vagy 40 tagja volt a szellemidéző körnek. Az alapszabályok értelmében csak azokat vették be a társaságba, akikről meggyőződtek, hogy a tiszparancsot betartják. A társaság összeköttetésben állott a Budapesti szellembúvárok körével. Csak hét hónapi próbaidő után vették fel a tagokat. Az üléseken imádkoztak, Strékly elhipnotizálta Botkát, a beszélő médiumot, aki hipnotikus álmában előadást tartott a szellemvilágról. Utóbbi időben azonban valami csalafintaság történt az egyébként igen jámbor és becsületes tendenciájú társaságban. Botka ugyanis a vagyonosabb tagokat a szellem nevében rendszeresen pumpolta és Hajdu István 800 koronáját is ki akarta csalni. Erre tegnap Demjén detektív-felügyelő vezetésével több detektív meglepte a társaságot, lefoglalta a jegyzőkönyveit és megindította az eljárást ellenük.

— **Nyilatkozat.** A következő levelet írták nekünk: „Tekintetes Szerkesztőség! Olvastam a lapjokban megjelent nyilatkozatot, amelyet dr. Wettenstein József orvos ur egy kigyógyított beteget tett közzé. En is egy ily kigyógyított beteg vagyok dr. Wettenstein József urnak és örülök, hogy hálámnak legalább azzal adhatok kifejezést, hogy a magam esetével is bizonyítom az ő igazát, amely oly sok halálnak szánt embernek adta vissza az életét és az egészségét. 1908 februárban lettem beteg, ugyanczen év augusztus 10-én kerültem dr. Wettenstein ur kezelésé alá. Akkor 39 fok körüli lázam, éjjeli izzadásom volt, teljesen legyöngült, étvágytalan voltam, vért köptem és 12 kilót fogytam volt. — Kezelés alatt lázam hamar csökkent, nemsokára egészen elmúlt, éjjeli izzadásom elmaradt, étvágyam megjött, a tüdővérzés végleg megszűnt, közérzésem egészen jó lett és visszanyertem a betegség előtt volt teljes súlyomat. Négy és fél hónap alatt ismét munkaképes lettem és most is dolgozom, megkeresem a magam és családom kenyerét. Dr. Wettenstein urnak ilyen megmentett beteget, mint amilyen én vagyok, akkoráról is sok van és ezek csak megérdemeltük az általam előadottakat. Kiváló tisztelttel, kész szolgálja, Budapest, 1909. október 10. Eisenburger Oszkár, magánhivatalnok, VII., Ovoda-utca 28. szám, II. em., 27. ajtó.

— **A hamis oklevél.** Békéscsabáról jelentik: Csanád vármegye tanfelügyelője felfüggesztette állásától Bremer Antal mezőkovácsházai állami elemi iskolai igazgatót, ki már 23 év óta áll az iskola élén. Brémert azzal vádolják, hogy oklevélét meghamisította.

— **Kis ok — nagy eredmény.** Tataros községben Berki Emil bányamunkás kutyája megugatta Pintacsi József kovácsot, ki erre hatalmas doronggal támadt Berkire és ennek kis leányát megütötte. Berki efeletti dühében egy konykakéssel agyonszurta Pintacsit, majd önként jelentkezett a csendőrségnél.

— **Letartóztatott gépészlakatos.** Bendes Gábor harminczhét éves gépészlakatos az éjjel besurrant a Jászberényi-úton levő menedékházba s ott alkulcsossal nyitogatni kezdte az ajtókat. Ifj. Máté Lajos mérszárosság, a gondnok fia kifuszkolta a toladó embert, aki erre revolvert fogott rá és kést szegzett a melléne. Máté végre rendőrt hívott, aki előállította Bendest. Kihallgatásakor azt vallotta, hogy egy szolgálóleányhoz akart bejutni. Bendest, aki évekket ezelőt hitvesgyilkosság miatt öt évet ült, letartóztatta a rendőrség.

— **A pinczelakásban.** A Csáklya-u. 8. számú pinczelakásban körülbelül huszadmagaival lakik Bárány Pál negyvenhárom éves kazánkovács. A lakók feleségei gyakran és sokat perlekedtek egymással s tegnap is Tverdon József harminczhárom éves napszámos felesége összeveszett Bárány Pálnéval. A vitába beleszóltak a férfiak is s a csetepaténak szomorú vége lett: Tverdon késsel támadt az éppen borotválkozó Bárány Pálnak, aki sorultságában borotváját belevágta Tverdon nyakába. Tverdon olyan súlyosan megsérült, hogy a mentők bevitték a Rókusba. Bárányt letartóztatta a rendőrség.

— **Perlekedő asszonyok.** Tóth János bérkocsis neje napok óta perlekedett Szabó Károly gyümölcsárús és háztulajdonos feleségével, Mind a két asszony a Jászmin-utca 16. számú házában lakik. A perlekedés feltékenységből támadt: Szabóné azzal gyanúsította meg Tóthné, hogy elcsábította az urát. Az asszonyok szitkok mellé, amelylyel elhalmozták egymást, ütlegeket is osztogattak egymásnak. Tegnap este néhány asszony összebészelt a házban, hogy Tóthné megverik, Tóthné, amikor az asszonysereg reá támadt, beszaladt a lakásába s onnan négyezer ráölt üldözőre. A golyók egyike Somogyi Erzsébet 23 éves mindenest karján találta. A rendőrség a szereplőket előállította, kihallgatta s igazolás után valamennyit elbocsájtotta. Az eljárás folyik.

— **Elfogott tolvajbanda.** Az utóbbi időben számos trafikot és több lakást fosztottak ki éjszakánként a fővárosban. A rendőrség széles körben nyomozta a tolvajokat, míg végül tegnap sikerült egy szervezett betörőbandát letartóztatni. Tizen-nolcz év körüli suhanczokból állott a bünszöveget, de tagjai már mind büntetve voltak. Vezetőjük volt Scerva Gyula 18 éves csavargó, tagjai: Zamecsnyik József, Viza János, Almos János és Klemen Ferencz 17—18 éves suhanczok. Ez a betörőbanda követte el a Hold-utca 23. szám alatti trafik-betörést, innen 6000 koronát érő belyeget és készpénzt loptak el. Feltörték ezután özv. Fantó Manóné Athla-körút 2. sz. trafikját és számos magánlakást. A fiatal gonosztevők nem riadtak vissza az erőszakoskodásoktól sem. Betörték a minap Tandlich Samu bankhivatalnok Zsigmond-utca 1. számú lakásába, ahol tetlen érték őket. Ekkor a viczeházmesterre, aki el akarta fogni őket, rálöttek. A fiatal betörők vig életet éltek. Többnyire vidéken nagy mulatságokat csaptak. A rendőrség valamennyit átadta a bíróságnak.

— **Halál hintázás közben.** Janka Kálmán bács-topolyai járásbíró kilencz éves Kálmán nevű fia tegnap délután hintázott és a hintával a fa körül kezdett hintázni. E közben a kötél nyakára csavarodott és mire rábukkantak, megfulladt.

— **Megloptak egy halottat.** Egy orvos özvegye, Barna Jakabné, született Jalner Teréz hetvenéves magánzónó tegnap hirtelen rosszul lett a Szentkirályi-utczában. A leányával ment, aki a matrónát a Sándor-utca 9. szám alá vezette a lakásukra, de még utközben meghalt az uriaszony. A járókelők közül sokan serénykedtek a haldokló körül s eközben valaki ellopta ezer koronát tartalmazó táskáját. A rendőrség nyomozza a gonosztevőt.

— **Premier a Modern Színpadon.** Kedden Nagy Endre Andrásy-uti cabaret-jában több új darabnak lesz az első bemutatója. Akkor kerül színre a „Csipkepongyola“ című vígjáték és a „Szűz“ paródiája. Ugyancsak ez esetben Hadrik Anna egy új versorozatot fog elmondani „Lipótvárosi disztichonok“ címmel és Boldizsár Andor egy színpadi tréfát mutat be „A képes újság felolvasása a gazdakörben“ címmel. Ezenkívül természetesen színre kerül az egész októberi műsor.

— **Balázás.** Borzák Endre szekszárdi református lelkész harminczöt évi lelképásztori működés után meghalt. Temetése október 12-én lesz Szekszárdon.

Sretvizer Lajosné szül. Rakovszky Ilona október 10-én életének 58-ik esztendejében hosszas szenvedés után elhunyt Budapesten.

Pik Ignác, a székesfehérvári takarékpénztár igazgatósági tagja, 80 éves korában Székesfehérváron meghalt.

Seyfried József, nyugalmazott ítélőtáblai elnök 61 éves korában Budapesten meghalt.

x **Bob hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.**
x **Podor-féle vivóterem** a Koronaherczeg-utca 8. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítanak a gyermektorna- és vivásra.

x **Kéz- és lábáztatás** sok embernek óriási kellemetlenségeket okoz. Dr. Hönig Izsó Villanygyógyító intézetében (Károly-körút 24) a Röntgen-sugarak segítségével teljesen fájdalommentesen tüntethető el a kellemetlen baj, még ha évek óta is dacolt minden orvosi kezeléssel.

x **Szép a bajusz Hajdusági pedróval.**
x **Meglepően egyszerű módon** készíthetünk ma már — hus nélkül — egy tányér kitűnő huslevest, természetes buillon-izzal: A „Maggi-féle husleves-koczkát“ leöntjük forró vízzel! A koczka ára csak 6 fillér s 1 tányér (1/4 liter) kész huslevest ad. Bevásárlásnál ügyeljünk a „Maggi“ névre és a „keresztcsillag“ védjegyre. Oly koczkák, melyeken ezen ismertetőjelek nem találhatók, nem Maggi-tól valók.

Párisi levél.

Tehát elérkezett az az idő, amelyről Corot, az egyszerű munkásszülők gyermeke, talán sohasem álmódott: neve ott van a Louvre képtárában Leonardo da Vinci, Raphaél, Rembrandt, Rubens, — a halhatatlanok nevei között.

és oda került a pipája is; a kis, egyszerű fából készült angol pipa, amely mindenben hasonló nagynevű tulajdonosához. Most egész Páris az ő nevével visszhangzik; lázasan keresik mindazokat az apróságokat, amelyek a nagy mesterre emlékeztetnek.

Corot János Baptiste Camille Párisban, született 1796. július 20-án egyszerű munkásszülők, akik gyermeküket nem tudták taníttatni s azért tizenéves korában atyja beadta egy Saint-Honoré-utcai posztókereskedésbe. A gyermek azonban nem nagy kedvet érzett ehhez a foglalkozáshoz s szívesebben járt el a Suisse-atelierbe, hogy a modelleket tanulmányozza. Később Corot Michallonhoz, az akkor már neves festőhöz szegődött, ki szívesen foglalkozott a tehetségesnek látszó fiatal emberrel.

Az apa azonban, aki nem volt megelégedve fiának ily irányú működésével, megtagadta az anyagi segítséget s így a kis Corot nagyon válságos helyzetbe jutott. Bár sokat nélkülözött, még sem hagyta, hogy céljától eltérítsék s amint alkalmá nyílt, Olaszországba ment, hogy a festészetet tovább tanulmányozza. Itt állította ki első képét, amelylyel egyszerre feltűnést keltett s nevét a művészvilágban ismertté tette.

A hírnév rohamosan terjedt: Corot néhány esztendő alatt elsőrendű festővé nőtte ki magát s bámulatba ejtette Nyugat-Európa műkedvelőit s műbizálói, akik nem győzték eléggé dicsérni azt a nagy haladást, amelyet a művész az akkor még gyermekkorát élő realiztikus irányban elért. Gyönyörűbbnél gyönyörűbb tájképei, melyeknek tárgya rendszerint Olaszország valamely tája volt, egymásután jelentek meg a párisi tárlatokon s minduntalan tetszéssel fogadtattak. A műpártolók s a múzeumok valóságos versenyre keltek műveirért, melyek közül a következő igen értékes darabokat sikerült Franciaország részére megtartani: „Olaszországi tájkép“ (jelenleg a donai-múzeum tulajdona). „Firenze környéke“ (a matri múzeum egyik legértékesebb képe). „Nimfák táncza“ (a Luxemburg-palota főekessége). „Napfelkelte Tirolban“ (a maillel múzeum tulajdona).

Ezen munkái közül főleg a két utóbbival ért el a művész igen nagy sikereket úgy Franciaországban, mint a külföldön s ma már nincs ország Európában, ahol ez a két mestermű ne volna általánosságban ismert Corot dicsőségének tetőfokát 1847-ben érte el, amidőn a francia kormány a becsületrend keresztjével tüntette ki kiváló munkásságáért. Ő azonban a nagy ünnepelettel s az általános hódolat közepette is megmaradt ugyanazon egyszerűségben, melyben született s hogy mennyire nem volt nagyságának tudatában, legutóbbiban mutatja a következő kijelentése: „En nem ismerem saját erőmet.“

Szüléi sohasem tudták megérteni fiuk magas szellemét. Érdekes az a feljegyzés, melyben Corot barátja, Silvestre megörökíti a mester szülőinek gondolkozásmódját. Midőn a művész atyja meghallotta, hogy fiát a becsületrend keresztjével tüntették ki, a következő kijelentést tette családja előtt: „Azt hiszem, Camillenak ezentúl több pénz kellene adni.“

Camille pedig ekkor már gyönyörű szürkéken járt Bois de Boulognet s nem kellett arra gondolnia, hogy hol szerzi meg a mindennapi kenyeret. Még néhány szót szólok általánosságban a nagy mester érdemeiről s művészetének alapirányáról.

Műveiben semmi különczkedés vagy művészi póz nem található, mindenben a természetesség híve volt. Műveiből az élet mosolygós s szemlélő felé a maga egyszerűségében s mégis miszticizmusmal teli. Ugy tűnik fel a nagy mester műveiben, mint a népdalköltő, ki öntudatlanul a legegyszerűbb s mégis a legszebb dalokat éneкли.

Nyilt-tér.

(E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Madame Antoinette

három napra megérkezett a

Pannonia szállodába.

A legújabb párisi divatu toaletteket és bluzokat szívesen mutatja be a nagyérdemű hölgyközönségnek, és kéri becses látogatásukat.

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.

— Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel. —

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET

(*) Az Operaházban holnap, kedden, „Tannhäuser“ kerül színre, még pedig a párisi előadás alkalmával módosított vezérkönyv szerint. A címszerepet Anthes György, Erzsébetet Szamosi, Venust Medek, a pástorfiut Payer, Wolframot Takács, az órgófőt Venczell adja. Rajtuk kívül Déry, Pichler, Kárpát és Ney B. vesz részt az előadásban, melyet Kerner István karnagy vezényel és Alszeghy Kálmán főrendező rendez. (Bérletszűnet 35, rendes helyárak.) — Szerdán a „Bajazzók“-at adják Szoyer, Környei, Szemere, Dalnoki és Kertész Vilmos közreműködésével. Az utóbbi Beppe szerepét ezúttal fogja először énekelni. A dalmút után Mader népszerű balletjét „A piros cipő“-t adják Nyrschi, Brada és Smeraldi fellépésével. (Évi bérlet 109.)

(*) **Burrian idegbeteg.** Burrian Károly száz kamararékes válópöre, amelyet berlini bíróság tárgyal, Burrian és felesége között való megegyezéssel végződött. Burrian idegeit a legutóbbi események igen erősen megtámadták s a legközelebbi időben nem léphet föl.

(*) **Bemutató előadás a Nemzeti Színházban.** E hét péntekjén rendkívül érdekes bemutató előadás lesz a Nemzeti Színházban. Ezen az estén kerül először színre Emile Fabre nagyhatású színműve, A győztesek, amely „Les Vainqueurs“ címmel a tavalyi párisi színházi évadnak szenzációja volt és most is állandó műsordarabja a Theatre An-

toine-nak, valamint Európa csaknem valamennyi nagy színházának. A darab hőseit, Daygrand ügyvédet, a pénteki előadásban Gál Gyula fogja kreálni, aki ezzel rendkívül érdekes, de egyúttal igen nehéz művészi feladathoz jutott. Partnerei K. Hegyesi Mari, V. Molnár Rózi, Szacsayné, Odry, Mihályffy, Gyenes, Pethes, Horváth Zoltán, Hajdu, Bartos és Bónis lesznek. Az újdonságot, amely e héten még szombaton és vasárnap este is színre kerül, Gábor Andor fordította magyarra.

(*) A Magyar Tudományos Akadémia második osztálya ma délután báró Nyáry Jenő tiszteletbeli tag elnöklésével felolvasó ülést tartott. Az elnök az ülést megnyitván, Hornyánszky Gyula levelező-tag a „Hippokratesi gyűjtemény etikája“ címen tartott érdekes székfoglaló értekezést. A tetszéssel fogadott székfoglaló után az osztály zárt ülést tartott, amelynek legfontosabb tárgya a *Thaly* Kálmán elhunytával megüresedett osztályelnöki állás ideiglenes betöltése volt. Dr. *Wlassics* Gyula az elnöki tisztet nem fogadván el, az osztály nagy többséggel dr. *Plósz* Sándort választotta meg elnökül. A választásnál szavazatot kapott még *Concha* Győző és *Vécsey* Tamás.

(*) **Vigszínház.** A Vigszínházban tegnap a „Buridán szamara“ előadására félórával pénztárnyitás után már nem lehetett jegyet kapni és azontúl a pénztár már csak a következő előadásokra árusított jegyeket. *Flers* és *Caillavet* új darabjának sikere még az „Erény utjai“ és a „Király“ sikerén is tulatesz, oly óriási az érdeklődés az elmés vígjáték minden előadása iránt. A „Buridán szamara“-t holnapután, szerdán ismétlik. Holnap, kedden, a „Zsíros ügy“, *Veber* és *Hennequin* mulatságos bohózata kerül színre.

(*) **A szűz sikere.** *Halvany Lajos* és *Lengyel Menyhértnek* szombaton bemutatott érdekes házassági komédiája, *A szűz* tegnapi, vasárnapi előadásán is sikert aratott. A színház minden zugát megtöltő előkelő közönség a darabot nagy érdeklődéssel hallgatta és a felvonások végével nagy tapsokkal honorálta az előadást és többször a lámpák elé szólította a szereplőket, akik közül különösen *Forrai Rózsának*, *Nagy Teréznek*, *Csatal Jankának*, *Törzsnek*, *Z. Molnárnak*, *Rátkainak* és *Vándorinak* jutott ki bőven az elismerésből.

(*) **Stoll Ágost jubileuma.** *Stoll Ágost*, a bécsi udvari Operának magyar származású főrendezője október 20-án ünnepli működésének huszonötödik évfordulóját. Ez alkalommal „A böregér“ kerül színre díszelőadásban, *Frosch* szerepében az ünnepelettel. Előadás után disztrakoma lesz.

(*) **Uj Kupetzky kép a Szépművészeti Múzeumban.** *Nemes Marcell* királyi tanácsos, ismert műgyűjtőnek sikerült külföldről *Kupetzky* János egyik legszebb s nálunk eddig ismeretlen olajfestményét megszerezni. A gyönyörű, élénk színekkel festett képet — mint a hátán levő felirat mondja — 1719-ben készítette a mester és egy báró *Hildenberg* nevű német urat ábrázol magyar diszruhában. A tulajdonos a bámulatot jó karban maradt festményt letétül átadta a Szépművészeti Múzeumnak, melynek vezetősége immár ki is függesztette a múzeum többi *Kupetzky*-képei közé.

(*) **A példa.** *Fulda Lajosnak* legújabb műve, „A példa“ október 16-án a berlini Neues Schauspielhausban kerül bemutatásra. A darab a szabad szerelem témáját dolgozza fel.

(*) **Junga Sebő százados cikke.** Az „Amatőr“ című fényképezési folyóirat most megjelenő októberi számában kiűnő szakkézikkeket közül a szerencsétlen *Junga Sebő* százados tollából, aki egyike hazánk legkiválóbb amatőrfényképezőinek. Kivüle még *Hajdu Frigyes*, *Pusztaffy Miklós*, *Szögyény Sándor*, *Fejér Imre*, *Szádovai Ferencz* és mások irtak tanulságos szakkézikkeket, *Bacsa András*, iparművészeti iskolai tanár pedig a drezdai nemzetközi kiállítás és a magyar fényképezés jövője címmel beható tanulmányt irt e számba, melyet a hó rovatokon kívül a drezdai kiállítás kintüntetttjeinek lajtsroma egészít ki. A szebbnél szebb, művészi képek szerzői ezúttal a hazaiakon kívül a külföld legjelesebb amatőrfényképezői. Mutatványszámot küld az „Amatőr“ kiadóhivatala Budapest, VII., Baross-tér 15.

(*) **A Könyves Kálmán őszi kiállítása.** A Könyves Kálmán őszi kiállítása szerdán, e hó 13-án délután 5 órakor nyílik meg a közoktatásügyi miniszter képviselőinek és meghívott vendégek jelenlétében. A sajtó képviselői kedden délelőtti 10 órakor tekintik meg a tárlatot. Az őszi tárlaton a következő művészek vesznek részt: *Boemm Ritta*, *Bruck Miksa*, *Csók István*, *Déry Béla*, *Fesztly Árpádné*, *Ferenczy Károly*, *Fényes Adolf*, *Hegedűs, Herrer C.*, *Innocent Ferencz*, *Kézdi-Kovács László*, *Keményffy Jenő*, *Knopp Imre*, *Kosztai Iózsóf*, *Márk L.*, *Már-*

gitay Tihamér, báró Mednyánszky, Magyar-Mannheimer, Nagy V., Nadler R., Ujvári I., Rosemayer, Sándor Béla, Spányik, Székely A., Székely Bertalan, Tolnay A., Tull, Vörös Ernő. Ezenkívül a técsői Hollósy-iskola 48 képet állított ki, melyek közt Hollósy mester 17 eddig még ki nem állított képpel szerepel.

FŐVÁROS.

(A közigazgatási bizottság ma délelőtti tartotta rendes havi ülését Rózsavölgyi Gyula alpolgármester elnöklésével. Az ülésen a különféle közigazgatási hatóságok bemutatták a múlt hónapról szóló jelentéseiket.

Az adófelügyelő jelentése szerint a múlt hónapban egyenes adó fejében befizettek közvetlenül az állampénztárnál 3,301.924 korona 20 fillért; a múlt év szeptember havában a befizetés eredménye 3,227.210 korona 71 fillér volt, a múlt hónapban tehát 74.713 korona 49 fillérrel többet fizettek be, mint tavaly szeptemberben. A székesfőváros adópenztárainál a múlt hónapban 863.869 korona 43 fillért fizettek be, tavaly szeptemberben 1 millió 311.943 korona 60 fillért. A múlt hónap befizetés tehát 448.074 korona 17 fillérrel volt kedvezőlenebb a múlt év szeptember havinál.

Szabó Sándor dr. tiszti főorvoshelyettes jelentette, hogy a székesfőváros közegészségi állapota a múlt hó folyamán kevésbé kielégítő volt, mert a értőző megbetegedések száma, viszonyítva az előző hónaphoz, 198 esetben szaporodott. A bizottság a jelentéseket tudomásul vette.

Végül dr. Boda Dezső főkapitány beszámolt a főváros közbiztonsági állapotáról. A főkapitány jelentése szerint az államrendőrség a múlt szeptember hónapban 2174 büneset nyomozását fejezte be. A bünesetek közül 240 irányult az ember élete és testi épsége ellen, 1777 a vagyon ellen és 157 volt az egyéb bünesetek száma. E büncselekményekből kifolyólag az államrendőrség összesen 210 egyént helyezett előzetes letartóztatásba. A jelentés hosszasan megemlékezik a múlt hó 25-én lezajlott szociálista tüntetésről is. A fogház- és tolonczügyosztálynál 2338 egyén került a múlt hónapban közigazgatási elbánás alá. Ezek közül kényszerutlevéllel kiutasítottak 463-at, tolonczuton elszállítottak 406-ot. A tolonczoltak közül 1—5 évre kitiltottak 36 honost, 5—10 évre kitiltottak 22 honost, hosszabb időre kitiltottak 4 honost és 6 idegent.

A bizottság a jelentéseket tudomásul vette.

(A főváros közegészségügyi programja. A főváros közegészségügyi osztályában most dolgoznak a jövő évi költségvetést kísérő jelentésen, amelyben az igényelt költségeken kívül ismertelik azt a programot is, amelyet a közegészségügyi osztály a jövőben megvalósítani kíván. A programnak kiemelkedő pontjai: a Szent János-kórháznak 400 beteg befogadására alkalmas állandó tüdőbeteg-kórházzal való kibővítése és ugyanott egy új elmebeteg-pavillon létesítése. A Margit-kórháznak modern, újrendszerű kórházzá való átalakítása és kibővítése. A Szent László-kórháznak kibővítése és átalakítása és ugyanott egy orbánczos pavillon és megfigyelő-osztály létesítése. A Szent Gellért-kórháznak négy új pavillonnal való kibővítése és végül a Rókus-kórház kitélepitése. A Rókus-kórházat a Jurancs-utcában levő városi telken akarják újból felépíteni 2000 betegre. Ugyancsak a közel jövőben megvalósítandó feladatok közé tartoznak az új fiókfertőtlenítő létesítése és a mostaninak átalakítása és mindkettőnek trágya- és szalmaégetőkkel való felszerelése.

(A hatósági cselekedőket tanulmányozása. Dr. Bárczy István polgármester dr. Déri Ferenc tanácsjegyzőt a hatósági cselekedőket intézmények tanulmányozására Ausztriába és Németországba tanulmányuttra küldötte ki.

(Házberlők ellenőrzése. A főváros ujonnan alkotott lakásbérleti szabályrendeletében többek közt kimondja azt is, hogy aki több lakásból álló házat, vagy a házban több lakást bérel abból a célból, hogy másnak bére adja, köteles a kapu aljában külön címtáblát alkalmazni, amelyen nevét, főberlői minőségét, a főberlet idő-

tartamát és lakását feltünteti. — A szabályrendelet e pontja ellen vétőket a kerületi előjáróság 2—100 koronáig terjedhető pénzbírsággal sújthatja. A kerületi előjáróknak ma délután Hanvay Sándor előjáró elnöklésével tartott értekezleten megállapodtak a kerületi előjárók abban, hogy a szabályrendelet e fontos pontjának ellenőrzése céljából nyilvántartják azokat az egyéneket, akik egész házakat bérelnék.

(Élelmiszer-hamisítás. A közigazgatási bizottság ma élelmiszerhamisításért, illetőleg hamisított élelmiszernek a forgalombahozásáért a következőket ítélte el: Seemann Mihályt tejhamisításért 5 koronára, Silberstein Adolf nyitrai tejkereskedőt 200 koronára, Schléssinger Izidort 20 koronára, Gondos Lajost 20 koronára, Holz Samut 50 koronára, Metzger Antalnét 100 koronára, Molnár Józsefet 20 koronára, Szandner Gyulát és Bélát 25—25 koronára, Szalai Istvánné, született Márkus Erzsébetet 20 koronára, Steits Jánost 60 koronára és Néger Gusztávot 100 koronára.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Uj ítélőtáblai bíró. A király az igazságügy-miniszterium vezetésével megbízott miniszterelnök előterjesztésére Andorffy Károly dr. budapesti V. kerületi járásbíró a budapesti ítélőtáblához bíróvá kinevezte.

§ Zsitvay Leó üdvözlése. Abból az alkalomból, hogy Zsitvay Leót, a budapesti kir. büntető törvényszék elnökét a király kuriai tanácselnökké nevezte ki, a tegnapi nap folyamán számosan keresték fel, hogy üdvözlőjék. Tisztelegtek nála a büntető törvényszék, a büntető járásbíró, a kereskedelmi és váltótörvényszék bírái, valamint a kir. ügyészség tagjai. A mai nap folyamán is számosan keresték fel Zsitvayt, aki azonban ma nem fogadhatta az üdvözléseket, mert esküdtársai tárgyaláson elnökölt. A mai napra beidézett esküdtek üdvözlő iratban köszöntötték Zsitvayt. Az üdvözlő irat így hangzik:

Méltóságos Elnök Ur! Kuriai tanácselnökké történt kinevezetése alkalmából kellemes kötelességet vélünk teljesíteni, amidőn szíves üdvözlésünket nyilváníjuk. A magyarok Istene éltesse ebben az új állásban az emberi kor legvégsőbb határáig jó erőben és egészséghen a haza és szeretett hazánk polgársága javára. Eljen!

Amikor Zsitvay Leó a tárgyalási terembe lépett, hogy az esküdtársai tárgyalást megnyissa, az esküdtek lelkes éljenzéssel fogadták. Zsitvay hálaosan köszönte meg az esküdtek üdvözlését és a következőket mondotta.

— Önök is láthatják, hogy jóindulat és a törvények szigorú megtartása és az emberi gyarlóságok iránti elnézés volt az a cél, amelylyel az igazságszolgáltatást akarom erről a helyről intézni. Szem előtt tartottam azt, hogy az etikai magasabb erkölcs, az etikai érzet és a hazafiság legyen előttünk irányadó és a jövőre nézve kötelességünk. Azt hiszem, hogy önök is egyetértenek velem ebben. Még egyszer köszönöm szíves üdvözlésüket.

Lelkes éljenzéssel fogadták az esküdtek Zsitvay szavait, amire megkezdődött a mai napra kitűzött büntető főtárgyalása.

§ A Wohl-pör fejleményei. A budapesti büntető törvényszék dr. Füzesséry bíró elnökle alatt most tárgyalta azt a mellőzési kérelmet, amelyet Fráter Samu és társai nevében dr. Gál Jenő ügyvéd adott be dr. Szlavek Ferenc büntető törvényszéki vizsgálóbíró mellőzése céljából a dr. Wohl Aladár ellen folyó végrendelet-hamisítási bűnygyben. Ebben a mellőzési kérelemben arra kérték a törvényszéket, hogy a vizsgálatot vegyék el dr. Szlavek Ferenc vizsgálóbírótól, aki elfoglalt ezen ügyben s bizzanak meg egy más vizsgálóbíró a vizsgálat folytatásával, illetve Hasura Károlynak, az Osztrák-Magyar Bank szakértőjének kihallgatásával. A törvényszék beható megvitatás után a mellőzési kérelmet, mint alap nélkülit elutasította, s kimondotta, hogy dr. Szlavek Ferenc vizsgálóbíró elfoglaltsága ebben a bűnygyben igazolva nincsen és így semmi ok sem forog fenn arra, hogy ez ügyben helyette más vizsgálóbíróra bizzák a vizsgálat folytatását.

§ Botrányper Prágában. A prágai esküdtbírósa ma kezdte tárgyalni azt a pert, melyet Brdlik József ifjucseh képviselő indított Kestranek vezérigazgató ellen azon czikk miatt, amelyben Kestra-

nek szemére veti Brdlik képviselőnek, hogy mandátumával visszaélt, amennyiben fel akarta azt használni, hogy a prágai vasipartársaságnak kedvezményeket eszközöljön ki egy csavargár építése számára, amely alapításban Brdliknak is része volt. Brdlik képviselőt dr. Körner képviseli, aki Kestranek és Horn Gusztáv, a Prager Tagblatt szerkesztője ellen emelt panaszában kifejti, hogy utóbbiak becsületsértést követtek el. A bíróság ma délután újabb bizonyítékok beszerzése céljából a tárgyalást elnapolta.

§ Fényes Samu sajtópere. Dr. Fényes Samu néhány hónappal ezelőt „Bálványok” czimvel könyvet adott ki. A művet az Alkotmány czimű lapban Friedreich István, írói álnéven Göröcsöni Dénes, főreáliskolai tanár kritika tárgyává tette. Kritikájában az objektív bírálat határait túllépve, magánbecsületében megtámadta Fényes Samut. A czikkben foglaltak miatt Fényes Samu rágalalmazási sajtópert indított Göröcsöni Dénes ellen. Ma tárgyalta ezt az ügyet a budapesti büntető törvényszék Füzesséry bíró elnöklésével ítélkező tanácsa. A tárgyaláson a vádlott, akit dr. Zboray Miklós ügyvéd védett, kérte a valódiság bizonyításának elrendelését. Minthogy Fényes maga is csatlakozott e kérelemhez, a bíróság el is rendelte. Ennek során kihallgatták tanuként Somló Sándort, a Nemzeti Színház volt igazgatóját, Bárd Mórt, Tóth Imrét, a Nemzeti Színház jelenlegi igazgatóját, Palásthy Sándort, a Nemzeti Színház irodavezetőjét és két kassai ügyvédet.

A bíróság büntőnek mondta ki Göröcsöni Dénest a becsületsértés sajtóvétségében ez ezért hatvan korona fő és husz korona mellék büntetésre, nem fizetés esetén pedig 5 napi fogházra ítélte. A rágalmazás sajtóvétsége alól a bíróság Göröcsöni felmentette. E felmentés miatt dr. Fényes felebezést jelentett be, ugyancsak felebezést jelentett be az ítélet indokolásának azon része ellen, amelyben könyvének tartalmáról nyilatkozott a bíróság, de felebezett a vádlott és védője is.

§ Gyermekgyilkos anya. A budapesti büntető törvényszék esküdtbírósa Zsitvay Leó elnöklésével ma délelőtti kezdte meg Ersching Irma varrónő bűnygyének tárgyalását, akit a kir. ügyészség szándékos emberölés kísérletének büntetével vádolt. A vád szerint Ersching Irma ez év február 5-én Irma nevű két hónapos törvénytelen leánygyermekét és önmagát lugkoldattal megmérgezte afeletti elkeseredésében, hogy törvénytelen kis leányának atyja nem gondoskodott eltartásukról. Az anyát, aki a mérgezés után súlyos belső sérüléseket szenvedett, kis leányával együtt a Szent János-kórházba vitték. Az anya felépült, a kis leány azonban hat nap múlva meghalt. A mai főtárgyaláson a vádat Uzonyi dr. kir. ügyész képviselte, a vádlott anyát pedig Hermann Gyula dr. védte. A vádlott anya beismerte a terhére rótt cselekmény elkövetését és mentségül azt hozta fel, hogy azért követte el tettet, mert kedvese hűtlenül elhagyta. Emiatt rendkívül elkeseredett, mivel nem gondoskodott az atya a gyermek eltartásáról.

Az esküdtek a lefolytatott tárgyalás után büntőnek mondták ki a vádlott nőt a szándékos emberölés kísérletének büntetében s ezért a törvényt alkalmazott bíróság Ersching Irmát két hónapi fogházra ítélte s ezt is kitöltöttnek vette az elszüvetett vizsgálati fogság által. Az ítélet kiszabásánál a bíróság enyhítő körülményül vette a vádlott fiatal korát, töredelmes beismerő vallomását, nagy nyomorát és törvénytelen gyermeke születése felett érzett szegényérzetét, végül nagyfokú elkeseredettségét. Az ítéletben az ügyész és a védő megnyugodtak s az nyomban jogerős lett.

§ Elítelt gyujtató. Maj István zicsi gazdának a szerűjét a nyáron felgyujtották. A vizsgálat során kiderült, hogy a gyujtató Jeneksi György volt, aki ma állt ezért a kaposvári esküdtszék előtt. Jeneksi vallomásában eladta, hogy a tettet önvédelemből követte el, mert Maj István társával megtámadta és üldözték őt, mire ő a szertűbe menekült és felgyujtotta azt, hogy a támadók oltásáért a tüzet, remélve, hogy ezalatt kimenekülhet. A bíróság az önvédelmet megállapította és az enyhítő szakaszt alkalmazva Jeneksit gyujtogatásért egy és fél évi börtönre ítélte.

EGYESÜLETEK.

(-) Egyetemi élet. A Budapesti Egyetemi Gyorsíró Egyesület a minap küldöttségileg tisztelt Magyar Géza jog- és államtudománykarl dékánjánál, hogy az egyesület újjáalakulását bejelentse, tőle az egyetemen tartandó ingyenes gyorsírási tanfolyamokra szükséges terem átengedését kéri. A dékán szívesen fogadta a küldöttséget és megígérte legmesszebb menő anyagi és erkölcsi támogatását az egyesületnek. Az ingyenes gyorsírási tanfolyamok az összes fakultátásokon folyó hónap 16-án kezdődnek. Jelentkezni bármikor lehet a B. E. Gy. E. hivatalos helyiségében. (IV. Központi Egyetem I. emelet).

(-) A Société Littéraire Française de Budapest folyó hó 10-én tagjai részére Vicomte de Fontenay vezetésével társas kirándulást rendezett Királyfára, a néhai gróf Pálffy János ottani kastélyában felhalmozott; európai hírt műkincsek megtekintésére. A tanulságos és szépen sikerült kirándulás számos résztvevőit Radisich Jenő, a társaság alelnöke kalauzolta.

(-) Feministák értekezlete a testnevelésről. A Feministák Egyesületének sportcsoportja ma délután értekezletet tartott az egyesület helyiségében a lánygyermek testnevelésének propagandája érdekében. Az értekezlet előadója dr. Gineverné, Györy Ilona volt. Utána Tóth Ferencz, az egyesület által felállított svéd torna-iskola tanára fejtette ki tanítási tervét. Az előadások után élénk vita indult meg, amelyben a jelenlévők közül számosan vettek részt.

(-) Új iparos kaszinó a fővárosban. Tegnap este nyílt meg szép ünnepség keretében a fővárosi sütőipar-társulat kebelében alakított sütő-kaszinó. A kaszinót Spolarits György, fővárosi bizottsági tag, a sütőipar-társulat elnöke avatta fel. Az elnöknek tetszéssel fogadott megnyitóját Gorszky Zsigmond h. kerületi előjáró, iparhatósági biztosnak buzdító szavai követték, amelyekben az önálló iparosok társadalmi összetartásának nagy jelentőségét hangsúlyozta.

A LEGMAKACSABB KÖNÖGÉS

ugy fiataloknál, mint öregeknél, valamint egyéb mellbántalmak gyorsan meggyógyulnak a

Scott-féle csukamájolaj Emulsió

által. Néhány kevés adag teljes megelégedésére fogja ezt Önnek is bebizonyítani.

Az Emulsió készítésénél a SCOTT-féle módszer védelmét — a halászt jegyzet — kérjük figyelembe venni.

A SCOTT-féle Emulsió

utólérhetetlen hatása alkatrészeinek világhírű tisztaságán és erején alapszik és a SCOTT-féle tökéletesített eljárás által az a leggyengébb gyomorra nézve is megemészthetővé tétetik.

A SCOTT-féle EMULSIÓ

legújabb. Egy eredeti üveg ára 2 K 50 fillér. Kapható minden gyógyszerárban.

SPORT.

(-) Las-Torres az Allamdíj győztese. Halmay Zoltánnak st.-louis-i győzelme óta a magyar uszósport történetében Las-Torres németországi diadalutjához hasonló eseménnyel nem találkozunk. A kétszeres magyar bajnok múlt vasárnapon tudvalegyleg legyőzte a világ legjobbnak tartott közép-távusóját, az angol Battersby, Angliának 220, 400, 500, 880 yardos és 1 angol mérföldes bajnokát. Ehhez hasonló fényes diadala az, melyet a német Allamdíjban ért el. Ezt a díjat három különféle távra írták ki mint egyesületi versenyt. Ausztria és Németország legelső uszóegyesületei, tőlünk az MTK és MAC neveztek be legjobbjait. Az egyesületek több taggal szerepeltek, a MAC azonban csupán Las-Torrest indította mind a három versenyszámban és ez az egy uszója meg is nyerte a versenyt. Az Allamdíj első futamát (525 méter) szerdán nagy fölényrel nyerte 7 p. 34.2 mp. alatt Las-Torres; második Hajós Henrik 7 p. 53.6 mp., harmadik Scheff Ottó (Wien) 8 p.

17 mp. alatt. Tegnap dőlt el a másik két előfutám (105 m. és 315 méter). Egy szűkszavu távirat csak azt jelentette, hogy Las-Torres megnyerte az Allamdíjat. Bizonyára a 315 méteresben győzött, de nem lehetetlen, hogy a 105 méteres futamot is megnyerte.

(-) A Testgyakorlók atlétikai viadala. Az esztendő utolsó nagyszabású atlétikai viadala tegnap folyt le a lágymányosi pályán a Magyar Testgyakorlók Köre rendezésében. Nemzetközi konkurrenzia nem volt és így a már ismert atléták vitték el a díjakat. Igen jól szerepeltek Bodor, Rác, Szathmáry, Wardener és Wiesner.

A viadal részletes eredményei következők:

100 m. síkfutás handicap. 1. Rác Vilmos BEAC scratch 11.2 mp. 2. Hoffer 9 m. 3. Wiesner 5 m. 60 m. ifjúsági síkfutás. 1. Ondrus István MTK 7 mp. 2. Asztalos Gy. MTK. 3. Döme R. TTC és Grünér A. MTK holtversenyben. Súlydobás, egyéni. 1. Pető Pál MTK 11.81 m. 2. Schiller R. BBTE 11.71 m. 3. Csalótzky K. BBTE 11.40 m. 60 m. síkfutás. 1. Rác Vilmos BEAC 7 mp. 2. Wiesner F. BEAC. 3. Jolbey M. BEAC. Súlydobás csapatverseny. 1. BBTE 54.40 m. 2. MTK. Magasugrás. 1. Wardener Iván báró MTK 1.80 m. 2. Haluzsinszky I. MTK és Pesch E. MTK. Magasugrás csapatverseny. 1 MTK. Diszkoszvetés. 1 Antal Pál MTK 38.57 m. 2. Kobulsky K. Postás 36.91 m. 3. Schiller Fr. BBTE 35.30 m. 1000 m. síkfutás. 1. Bodor Ödön Postás 2 p. 41.8 mp. Távolugrás. 1. Szathmáry K. MAC 6.55 m. 2. Kovács N. BBTE 6.54 m. 3. Kell K. BEAC 6.39 m. 5000 m. síkfutás. 1. Pásztor Ferencz MTK 18 p. 32 mp. 2. Levitzky Lajos TTC 18 p. 45 mp. 3. Schlinger P. MTK. 4-szer 100 m. ifj. staféta. 1. MTK 49. 4 mp. 2. BEAC. 3. TTC. 1 ang. mérf. síkfutás. 1. Lovas Antal MTK 4 p. 46.4 mp. 2. Szekendy István TTC. 5 p. 1.4 mp. 3. Kranl Ö. Törekv. 400 m. síkfutás handicap. 1. Wiesner Frigyes BEAC 5.14 mp. 2. Fischer M. MTK. 3. Ulrich P. KAOE. 5000 m. gyaloglás. 1. Mazák Károly MTK 25 p. 28 mp. 2. Bergmann K. KTE. 3. Zengő B. BAK. 400 m. ifj. síkfutás. Brandl Béla MTK. 2. Hauber E. MTK. 3. Friedmann L. 3000 m. síkfutás. 1. Nagy József BBTE 9. p 42 mp.

(-) A vasárnapi mérkőzések. A legérdekesebb játék a BTC-FTC mérkőzése volt a millenáris pályán. A BTC ismét új összeállítású csapattal kísérletezett és Saschek, Oláh, Ficere belevették a piros-fehérekbe a régi lelkesedést, úgy hogy a csapat stílusa klasszissokkal látszott javulni. A FTC erejéhez természetesen nem ért fel az új összeállítás és a match a papírfornának megfelelőleg a zöld-fehérek győzelmével végződött. Most is a baloldal érdeme a győzelem, ahol Weisz-Schlösser szány elsőrangú. Jó volt a halvesor is. A BTC-ban a védelem volt jobb. Az első goalt FTC éri el Weisz lövéséből, amit Schlösser kiszökkel megdupláz. A félidő végén jut a BTC is goalhoz. A második félidőben a FTC fölénye látható lesz. Weisz éri el a harmadik goalt, de Kémárky is belövi a BTC második goalját. A BTC erős támadást intéz erre, mely eredménytelen, míg a 36-ik perczen Schlösser biztosítja a győzelmet. 4:2. Bíró: Kiss (33).

A MTK-Törekvés match, amelyben MTK fölényben volt 1:1 arányban, ellenében maradt ellenlencé elszánt védelme folytán. Bíró Izsó BTC, Károlyt és Nyilast tettelegesség, Kaufmann durvaságai miatt kiállítja.

BAK-UTE match a publikum zavargása miatt botrányosá fajult. Durvaságok, láрма és a közönségnek a pályára tödulása zavarta a játékot, amelyet 10 perczre fel is kellett függeszteni, végül pedig a sötétség miatt 20 perczrel előbb befejezni. Eddig a BAK vezetett 1:0 arányban. Bíró: Vadász (SKK).

A II. osztályban egy csomó meglepetés akadt, 33-MAC 2:2 (2:0) mérkőztek, míg a Postások 2:1-re verték meg a KAOE-t. III. ker.-BEAC 2:0. FSC-KTE 1:0 (0:0) végződtek.

Barátságos matchek: MAC komb.-Csepeli AC 1:1. (1:0) MAC 5 első és 6 második csapatbeli játékosal szerepelt. MAC II.-Kispesti AC 4:0, MAC III.-KAC II. 4:0. A vidéken: Győrött: Egyetértés-NSC 1:0. Az elsőosztályú NSC veresége a nap szenzációja. Szegeden: Szegedi AC-Aradi Postások 5:0. Sátorajuhelyen SAC-MATEOC 2:0. A külföldön: Bécsben: WSC-Vienna 1:1. WAC-Germánia 2:0. Krieter-Rapid 3:1. Prágában: Slavia-CSF válogatott 3:1. DFC-Preussen (Berlin) 1:0. Sparta-Favorit 6:0.

(-) Egyetemi cséllövő bajnokság. A Budapesti Egyetemi Athlétikai Club Szemere Miklós pusztaszentlőrinczi lövöldéjében vasárnap délelőtti országos cséllövőversenyt rendezett.

A verseny részletes eredménye a következő: I. Magyarország 1909. évi főiskolai cséllövő-bajnoksága. 1. Kleckner Sándor (BEAC) 19 találat, 51 kör. 2. Tettey Emil (BEAC) 18 találat, 50

kör. 3. Ifj. Prokopp Sándor (BEAC) 17 találat, 40 kör. 4. Szemere László (BEAC) 17 találat, 40 kör. 5. Balogh Zoltán (Sárospatak) 14 találat, 26 kör. Tizenhat induló.

II. Országos junior-verseny. 1. Herbacssek Mihály (Kispest-Szentlőrinczi Lövész-Egyesület) 16 találat, 42 kör. 2. Sipler Jenő (Pinczehely) 16 találat, 36 kör. 3. Szabó Imre 15 találat, 40 kör. 4. Belohorszky Béla (BEAC) 15 találat, 22. kör. 5. Holémia László (Eperjes) 14 találat 31 kör. Huszonegy induló.

A bajnokság győztese József főherceg díját kapta, a második a közös hadügyminisztérium, a harmadik a honvédelmi minisztérium s a negyedik a BEAC tiszteletdíját. A junior-verseny győztese Szemere Miklós tiszteletdíját, a második Budapest székesfőváros tanácsának díját, a harmadik a honvédelmi minisztérium s a negyedik Francois Lajos tiszteletdíját nyerte.

(-) Víziló-bajnokság. A Magyar Uszó Egyesület víziló csapata tegnap délelőtti 11 órakor tartotta a Ferencvárosi Torna Club víziló csapatával döntő mérkőzését a Császárfürdőben Magyarország poló bajnokságáért. Erős küzdelem után a MUE győzött 7:5 (4:1) arányban. Bíró: Kugler Sándor OTE volt.

Ez alkalommal Demján Oszkár BTC sikerült rekordkísérlettel megjavította a Toldi Ödön MTK által 6 p. 54 mp rekordidejét a melluszásban 6 p. 39:2 mp. kitűnő idejével. Toldi és Donáth rekordkísérletei nem jártak sikerrel.

A BUE uszóversenyén a MAFC óvására megemmisített 3x70 m. uszóstaféta versenyt tegnap tartották meg, amelyen a MAFC staféta győzött swamoverben. A régi győztes, a MAC csapata nem vett részt ebben a megismélt versenyben, mert kitűnő uszója, Las-Torres Béla külföldön szerez diadalt egyesületének.

(-) Evezős-verseny. A Sirály Evezős Egylet vasárnap tartotta meg ezidei házi versenyt szépszámu közönség jelenlétében, mely mindvégig élénk érdeklődéssel kísérte a nagy mezőnyökből álló versenyeket. A részletes eredmény a következő:

I. Junior skiff. 1. Dr. Fuchs Jenő. 2. Kunstädter Andor. 3. Szűcs Pál. Fél méterrel nyerve. Indult 5 hajó.

II. Pair oar. 1. Quittner Marczel, Dobó Pál, kormányos Mangold József. Indult 5 hajó.

III. Kettős párevezős verseny. 1. Dr. Kanitz Emil, Gerő Ottó. 2. Picker Gerő, Borbély Elemér. 2 hosszal nyerve. Indult 3 hajó.

IV. Négyes verseny dr. Keresztessy József tiszteletére. 1. Schwarz Imre, Quittner Marczel, Bortás Andor, dr. Schwarz Tibor, Föti István kormányos. 2. Gerő Ottó, Hevesi Kornél, Hoday Rezső, dr. Fuchs Jenő, Joványi Emil kormányos. 3. Kunstädter Andor, dr. Unger Ferencz, Pick Richard, Freund Mihály, kormányos dr. Kann Sándor. Indult 6 hajó.

V. Senior skiff. 1. Gerő Ottó. 2. dr. Fuchs Jenő. 3. dr. Jakobi Olivér. Indult 5 hajó.

VI. Nyolcas verseny. 1. Oppler Pál, Schwarz Imre, dr. Schön Nándor, Hoiváth Ernő, Hollay Rezső, Pich Richárd, Werkner Lajos, dr. Fuchs Jenő, kormányos Gellért Lajos. 2. Borbély Elemér, Kunstädter Andor, Garay János, dr. Unger Ferencz, Strasser József, Freund Mihály, Lukács Pál, Dobó Pál, kormányos Kann Sándor. Indult 4. hajó.

Budapesti őszi meeting.

— Tizenegyedik nap. —

A borus, esőre hajló idő daczára óriási közönség rándult ki a városligeti pályára, hogy végignézzék a kétévesek egyik legszebb mérkőzését, amely meg is érdemelte a nagy érdeklődést, mert a legszebb versenyek egyike volt.

A Szent László-díj előfogatásainak kedvence Ladislaus volt, de az Ard Patrick-mén alaposan cserben hagyta híveit, mert az utolsó közt végezte futását és szinte meglátszott rajta, hogy hosszú neki a táv. Mellette még Balaton és Rascal fogadták, melyek közül az utóbbi lett a győztes, imponáló stílusban hagyva maga mögött az egész mezőnyt. A próbánál igen frissnek látszott a két Ball-ló: Rascal és Taranto, míg Balaton nagyon bágyadtnak látszott. A német Ladislaus nem vonja magára különösen a figyelmet. Start után Edison és Rascal vannak elől, míg Balaton hosszakat veszít, melyet azonban csakhamar behoz. Száz méter után Rascal határozottan az élre megy s jókora előnyt szerez. Utána Avisio halad. Edison és Ladislaus a harmadik, illetve negyedik helyen galoppoznak. Az egyenes elején Avisio kész van s itt Taranto és Szózat jönnek a vezető után. Ladislaus és kívül Balaton is felnyomul, azonban az előbbi csakhamar kész van s a távnál már Balaton is lankad. Rascal ezalatt állandóan az élén

van s végül is könnyen másfél hosszal nyeri a versenyt *Taranto* ellen, mely után *Szózat* három hosszal lesz harmadik, *Balaton* másfél hosszal negyedik, *Edison* ötödik, *Ladislau* hatodik, *Avisio* hetedik, *Dorigny* utolsó. A közönség nagy lelkesedéssel fogadta a győzelmet s úgy az illusztris tulajdonost: gróf Telekit, mint a champion lovast: Janekot ovációkban részesítette.

A Kétéves kanczák versenyében csak három ló indult s a német *Abendluft*-nak nem került nagy nehézségbe két ellenfelét legalloppozni.

Részletes eredmény a következő:
I. Eladó-verseny. Díj 2000 korona. Táv 1600 m. korona. 1. Negropontes Gy. id pk Foglalo 55 kg (Baumgartner). 2. Dávid E. 6é sher Old Coin 54 kg (Pretzner). 3. Melcalf J. 3é pk Maffia 53 és fél kg (Hollinger). Futottak még: Martyr (Janek), Décese (Vivian). Három hosszal nyerve, két hosszal harmadik. Tot.: 10 : 19, 20 : 25, 27. Könyvfogadások: 1 1/2 reá Foglalo, 2 Old Coin, 5 Maffia, 12 Décese, 15 Martyr.

II. Háromévesek handicapja. Díj 3000 k. Táv 1500 m. 1. Remetéségi ménes pk *Autumn Berry* 55 kg (Blades). 2. Rohonczy G. sk Kláris 45 és fél kg (Gulyás). 3. Dreher A. stpm Saprísti 60 kg (Aylin). Futottak még: Avar (Miles), Zöld Marczí (Dyck), Lady Cornelia (Pretzner). Két hosszal nyerve, egy és fél hosszal harmadik. Tot.: 10 : 35, 20 : 39, 47. Könyvfogadások: 1 és fél Zöld Marczí, 2 Autumn Berry, 4 Saprísti, 5 Avar, 8 Kláris, 12 Lady Cornelia.

III. Szt. László-díj. Díj 32.000 korona. Táv 1500 méter. 1. Gr. Teleki R. pm *Bascal* 53 kg (Janek). 2. Br. Harkányi J. pm 53 kg (Pretzner). 3. Hg. Taxis M. E. pm Szózat 53 kg (Miles). 4. Gr. Festetich T. sm Balaton 53 kg (Hewitt). Futottak még: Ladislau (Bullock), Edison (Jones), Avisio (Krouzil), Dorigny (Carslake). Egy és fél hosszal nyerve, három hosszal harmadik, egy és fél hosszal negyedik. Tot.: 10 : 43, 20 : 37, 91, 77. Könyvfog.: 1 1/4 Ladislau, 3/8 Rascal és Balaton, 5 Dorigny, 10 Szózat, 14 Taranto, 16 Avisio, 20 Edison.

IV. Kétévesek eladóversenye. Díj 2000 korona. Táv 1100 méter. 1. Gr. Festetich T. pk *Iram* 50 kg (Baumgartner). 2. Gr. Pejacevich A. pk Geri 49 kg (Sinka). 3. Br. Durneiss Gy. pm Merion 50 kg (Peschka). Futottak még: Párja nincs (Lukácsi), Annexion (Baluska), Chrysta (Nosai), Egerton (Hollinger), Michoacan (Dyck), Formosa (Schersin), Bombardon (Izményi). Három hosszal nyerve, két hosszal harmadik. Tot.: 10 : 28, 20 : 33, 65, 108. Könyvfogadások: 1 és fél Iram, 3 Párja nincs, 5 Egerton, 8 Geri, Chrysta, Formosa, 12 Bombardon, Michoacan, 20 Merion.

V. Kétéves kanczák versenye. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Graditz ménes sk *Abendluft* 53 kg (Bullock). 2. Br. Springer G. pk Mutaték 55 kg (Janek). 3. Hg. Esterházy P. sk Vesd el magad 52 kg (Cockeram). Három hosszal első, négy hosszal harmadik. Tot.: 10 : 13. Könyvfogadások: 3 reá Abendluft, 2 és fél Mutaték, 8 Vesd el magad.

VI. Weller-handicap. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Rohonczy G. 3é pm *Pityi Palkó* 55 és fél kg (Janek). 2. Szemere M. 3é sk Mi ez 61 és fél kg (Szente). 3. Brachfeld L. 3é sk Rosebud 46 és fél kg (Peschka). Futottak még: Viganó (Miles), Ormód (Pretzner), Paula (Cockeram), Hanum (Hewitt), Titok (Vivian), Haramia (Gulyás). Egy hosszal nyerve, egy és fél hosszal harmadik. Tot.: 10 : 30, 20 : 30, 42, 60. Könyvfog.: 1 1/4 Pityi Palkó, 3 Mi ez, 5 Ormód, Paula, Hanum, 7 Titok, 8 Viganó, 14 a többi.

Tizenkettedik nap.

Holnap véget ér az őszi meeting, ami egyúttal a budapesti verseny-szezón végét is jelenti. De még az utolsó nap is nagy vonzerőt gyakorol, mert ennek a programja keretében dül el a 16.000 koronával dotált *Lovaregyleti díj*, melynek 2800 méteren hároméves és idősebb jobb képességű stayereink vehetik fel a küzdelmet. Idén csak kis mezőnyre van ugyan kilátás, mert a német *Marabou* indításáról lemondott istállója, sőt *Aveline* is csak mint kétes induló szerepel. A starterlista ez: *Kottingbrunn* (Janek), *Stixenstein* (Miles), *Palotás* (Hewitt), *Lángoló* (Szente), *Papucshős* (Ullrichshofer.) A két hároméves pályázó az utóbbi időben nagyon

mérsékelt formákat mutatott s így az idősebbek maguk közt intézik el a versenyt. Ezek közül is elsősorban *Kottingbrunn* jelöljük *Lángoló* előtt.

A többi futam nagyon közepes társaságot vonzhat startjához s ezért ezekben csak tipjeinket adjuk le:

- Jelöltjeink:
I. *Rengeteg*—*Barcsay*.
II. *Ibykus*—*Soudan*—*Pretzner lov.*
III. *Kottingbrunn*—*Lángoló*.
IV. *Bánk bán*—*Gardone*—*Berettyó*.
V. *Merion*—*1000*—*Pretzner lov.*
VI. *Hazlemimi*—*Mi ez*—*Belle Reine*.

KÖZGAZDASÁG.

A török beruházási program*)

II.

A vasuti szállítás minden elismert előnye dacára sem tudja a hajózást nélkülözhetővé tenni, mert ott, ahol nagy árutömegeknek csendesebb tempóban való mozgósításáról van szó, még mindig a hajózás marad a legolcsóbb szállítási eszköz. Ezért látjuk, hogy az egész világon a vízi járművek tökéletesítésén és a kikötők befogadó és lebonyolítóképeségének a fejlesztésén dolgoznak. E téren is megértette az oszmán birodalom a kor intő szavát. Ha végigtekintünk azoknak a kikötőknek a sorozatán, amelyek a török birodalom vasuti hálózatának a kiegészítéseképp a partvidékek mentén létesülnek, szomorúsággal tölthet el az a tudat, hogy Magyarországnak mindössze csak egy kikötője van és ez az egy is, hol az olasz, hol a horvát irredentizmus révén nem igen tudja magyar jellegét kidomborítani. A horvát kikötőkről és a papíron Magyarországhoz tartozó dalmát kikötőhelyeiről nem is szólva. A kikötők kellekeit *Noradounghian* török kereskedelemügyi miniszter nagyon helyesen a következőkben ismeri fel:

1. A rakodópart gépberendezése olyan legyen, hogy az áruk gyors be- és kirakodását lehetővé és a hajóknak vesztelési idejét minél rövidebbé tegye.
2. A száraz földön emelendő raktárak és felszerelések (hangar) tegyék lehetővé az áruk ideiglenes elhelyezését.
3. A vasuti vonalak közvetlen kapcsolatba hozassanak a kikötő rakodó partjaival, hogy a hajókból való kirakodás, illetve a hajókba való berakodás közvetlenül a vasuti kocsikba, illetve a vasuti kocsikból eszközölhető legyen.
4. Felállítandók vámraktárak, varransok kiadása mellett.
5. A sértett hajók kijavítására és az összes járművek jókarbáhelyezésére szükséges berendezések legyenek meg.
6. Módosítandók a meglévő szabályzatok és kiküszöböltendő mindaz, ami a közönség boszantására és a kereskedelem lebonyolításának a megnehezítésére alkalmas (a naplement utáni belépés tilalma stb.) s alkalmazásának mindazok a könnyítések, amelyek a közbiztonság veszélyeztetése nélkül lehetségesek.

E mellett néhány szabad kikötő létesítése van tervbe véve; most a török partvidéken a következő jelentékenyebb kikötők állanak fenn:

1. Konstantinápoly. 2. Haidar-Pasa. 3. Smyrna.
 4. Szaioniki. 5. Beyruth. 6. Chios, amelyek konczessziók folytán épültek ki.
- Amennyiben e kikötőkön a felszerelés itt-ott nem felel meg teljesen a modern kívánalmaknak, ezt a kormány a konczesszionárius vállalatokkal egyetértőleg fogja pótoltatni. *Uj kikötőket* a következő helyeken fognak létesíteni: *Azsiában*. A már említett Haidar-Pasán kívül a perzsiai öbölben Samsounban és Mersinában, a Bagdad-vasuttársaság pedig konczessziója értelmében Bagdadban, Bassorában és a zubeiri elágazás végpontján fog kikötőket építeni. Épülnek továbbá teljesen modern kikötők Tripolisban (*Szíríában*), továbbá Erzerumban, Trapezunban, vagy esetleg ez utóbbi kikötő helyett *Tireboliban* (Fekete tengerpart), és végül *Pauderma-ban*. Ezzel Arabia kivételével a török birodalom *ázsiai* részében a Bagdad vasut 3 említett új kikötőjén kívül még 5 teljesen modern kikötő létesül. *Európa-ban*: *Dedeagats-on*, *Santi-Quaranta* (*Sarandoban*) és végül *Durazzoban*.

A Bagdad vasut által létesítendő 3 kikötőt, ide nem számítva a következő előirányzat szerepel a kikötőépítés költségei tekintetében:

Trebizonde vagy Tireboli	350,000	török font
Samsoun	900,000	" "
Mersina	900,000	" "
Dedeagats	500,000	" "
Tripoli Szíriában	500,000	" "
Santi Quaranta	300,000	" "
Durazzo	400,000	" "
Pauderma	150,000	" "

Együtt 4.000.000 török font

A dedegatsi kikötőn kívül, amely államköltségen létesül, a többi kikötők építése oly vállalatra bízatik, amely a törlesztést 25-30 év alatt lehetővé teszi.

Másodrendű kikötőire is fordít a török kormány nagy gondot és azoknak felszerelése tekintetében is jelentékeny áldozatokat hoz. Az ezen kikötők sorában az építések a következő helyeken fejeztettek be: 1. Zoungouldakon, 2. Inebolin, 3. Derindjén, 4. Mondaniában és 5. Alexandretteben. Uj művek vannak tervbe véve: 1. Rizehben 25.000 font, 1. Kerassoundban 87.000 font, 3. Ordoun 25.000 font, 4. Ounién 15.000 font, 5. Termén 15.000 font, 6. Sinopén 87.000 font, 7. Anastrán 15.000 font, 8. Herakleán 56.000 font, 9. Midlán 25.000 font, 10. Rodostón 3000 font, 11. Ténédos-ban 1700 font, 12. Mételni-ben 70.000 font, 13. Cavallan 25.000 font, 14. Adalian 20.000 font, 15. Rodosban 6000 font, 16. Latakian 6000 font, 17. Jaffan 25.000 font, 18. Benghaziban 51.000 font, Tripolisban és Afrikában 82.000 font költséggel, ami együtt 693.700 fonttal terheli az előirányzatot. A másodrendű kikötőknél is a konczesszió rendszere érvényesül, a munkálatok mihamarább fognak fogantatba vétetni.

A közlekedési eszközök hálózatát a folyóvizek hajózhatóváttele és a csatornázás egészíti ki, amely egyúttal mezőgazdasági célokra fog szolgálni.

Nagy fontosságot kell tulajdonítanunk az utóbbi körülménynek, mert ennek a kihatásai csakhamar fognak mezőgazdasági érdekeinkkel szembe helyezkedni. Már 1880-ban *Hasson Fehmi* pasa tervezetében arról volt szó, hogy 17.600.000 deunum föld, amely ma részint vízáradás, részint szárazság folytán nem használható, kerüljön rendszeres mezőgazdasági művelés alá. Ez a terület a következőkben oszlik meg:

1. Sis rónáján	1.100.000	deunum
2. Adana rónáján	2.200.000	"
3. Mersine és Selefke rónáján	1.100.000	"
4. Adalia öböl rónáján	2.200.000	"
5. Aidin vilayet-ben	2.200.000	"
6. Broussa vilayet-ben	2.200.000	"
7. Szíriában	3.300.000	"
8. A nagy tavak körül és egyéb helyeken	3.300.000	"
Együtt	17.600.000	"

Ezen munkálatok költségei 130.000 fontban voltak előirányozva.

Ezen tervhez képest a legközelebbi 8 év alatt a következő munkálatokat akarják végrehajtani.

1. Sis és Adana rónáján 3.300.000 deunum földet tesznek megművelhetővé a *Cydus*, *Surus* és *Pyramus* szabályozása által. A költség 2 millió fontra van előirányozva.

*) Az első cikk megjelent az „Egyetértés” október 2-iki számában.

Reggelizés előtt fél pohár SCHMIDTHAUER-fél Igmándi keserűvíz

Használati valódi áldás gyomorhajosoknak és székzenésben szenvedőknek

az előírt gyomort 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza

Kis üveg 40 fillér Nagy üveg 60 fillér

2. Szaloniki előtt a vidéket veszélyeztető Vardar és Kara Azmak szabályozásával 200.000 deunomot szabadítanak fel 565.000 font költséggel.

3. Aidin vilajetben egy 170 kilométer hosszú és 8 kilométer széles területet nyerne a Méander, a Szarajkói hosszán. 2.500.000 deunum nagyságban. Ezenkívül Magnesia, Akszav-völgye, Kvik-Aghats-völgye, a Soma, Pergamo, Eudemiche, Tive, Baidir stb. rónája. A költségeloirányzat 1 1/2 millió font.

Ezeneken kívül készülnek a következő kisebb méretű vízszabályozó munkák: Aleppo vilajetben, az alexandriai mocsár kiszáritása, a Konek-folyó szabályozása, Kilissze, Aintab stb. rónáknak öntöző csatornázással való ellátása, Damaszkus vilajetben Hama és Homs rónájának öntözése; Beyruth vilajetben a Catouria mocsár kiszáritása és Jeruzsálem szandsakban a jaffai rónának az Andje folyó vizével való öntözése, az ezen víz mentén elhúzódó mocsarak kiszáritása és a Jordán völgy öntözési műveinek a létesítése. Az Adana völgyben megejtendő munkálatokat Godard jeles francia mérnök készítette.

Az itt említett vízszabályozási munkálatokba nincs még beleértve az a nagyszabású vállalkozás, amely Mezopotámia földjének használhatóvá tételét tűzte ki céljául. 2.800.000 hektár földről van szó, amely régi paradicsombeli állapotába visszahelyezendő. A Sir William Willcocks angol mérnök által készített terv oly nagyszabású, hogy ezzel behatódobban foglalkozni érdemes. Míg erre alkalmunk nyílik elismeréssel kell adoznunk a török kormányának, amely megérti az idők szózatát és visszaadja hazáját a boldogságnak, amelyet olyhosszu évszázadokon keresztül nélkülözött.

Vajda Mihály.

A magyar kereskedők és iparosok Boszniában Kereskedői és ipari életünk mintegy 80 számottevő tagja, mint ismeretes, szombaton d. u. különvonaton indult el Boszniába és Hercegovinába, hogy a személyes érintkezés által tegyék szorosabbá és bensőbbé az annékkélt tartományokkal való kölcsönös áruforgalmunkat. A tanulmányutat a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara rendezte és annak alelnöke, Thék Endre udv. tanácsos, gyáros vezette. Kényelmes utazás után az utközben még szaporodott társaság vasárnap d. e. 11 órakor érkezett meg különvonatán Szerajevóba, hol nagy közönség élén a Boszniai és Hercegovinai Kereskedelmi és Iparkamara elnöke, Berkovics Miklós, igen lendületes szerb beszéddel köszöntötte az érkezőket. A kamara elnöke után a bosznia-hercegovinai kereskedelmi egyesületnek elnöke, Avdaga Sahinagiz ugyancsak szerb nyelven üdvözölte a vendégeket. A fogadtatást Thék Endre udv. tanácsos köszönte meg néhány meleg szóval. Ezután hosszú kocsisorban alakosság élénk tüntetése közben vonultak be a magyarok kijelölt szállásaikra. A délután tisztelgésekkel, a város nevezetességeinek megtekintésével és üzleti tárgyalásokkal telt el. Este fényes banket volt, amelyen megjelentek Benkó báró polgári adlátus, Hoermann, Feichtinger, Scheck és Mikuli lovag osztályfőnök, Gabele udvari tanácsos, postaigazgató, Mandics dr. helyettes polgármester, Schnack vasúti igazgató, továbbá a szerajevói kereskedői világ számos előkelősége. A magyar vendégeket, mikor a terembe beléptek, hosszantartó Zsivó! kiáltásokkal fogadták. Az első felköszöntőt Berkovics kamarai elnök mondotta a királyra, majd a messze földről jött idegeneket köszöntötte fel, akiket szeretettel és örömmel üdvözölt a szerajevói kamara bölcsőjénél. Ezután Thék Endre udv. tanácsos, a magyar küldöttség vezetője emelkedett szólásra. Mélyen átgondolt, tartalmas beszédben utalt azokra a történelmi és földrajzi kötelekekre, melyek az annékkélt tartományokat közgazdaságilag is Magyarországhoz fűzik s amely kötelekeknek ápolása és fejlesztése mind-

két országnak fontos érdeke. Bosznia és Hercegovina gazdasági fölvirágzására üritette poharát, A lelkes éljenzésektől több ízben félbeszakított pohárköszöntőt Klein Bernát kamarai titkár tolmácsolta szerb nyelven. Ezután maróthi Fürst László királyi tanácsos mondott felköszöntőt. Beszédét Varesanin tábornok, báró Benko, Hoermann Konstantin, lovag Mikuli Jakab és dr. Feichtinger Elek éltetésével fejezte be. Ezután Feichtinger osztályfőnök szólalt fel magyar nyelven. Felveti azt a tervet, hogy a magyar ipar- és kereskedelmi iskolákat látogató boszniai ifjúságot ösztöndíjjakkal buzdítsák a munkára. Számos felköszöntő hangzott még el. Köztük Szénássy Béla, Goldzieher Géza és Goda Géza meghívták a szerajevói kereskedővilágot a budapesti tavaszi vásár megtekintésére, ahol megbizonyosodhatnak afelől, hogy Magyarországon már minden iparcikket meg lehet kapni, nem kell érte külföldre menniök és viszont saját iparcikkeik számára megfelelő piacot találhatnak nálunk. Stux igazgató az első boszniai kereskedelmi kamara elnökét, a most már osztályfőnök Mikuli lovagot és a budapesti kamara alelnökét, Thék Endrét éltette. A társaság a késő éjjeli órákig együtt maradt igen lelkes hangulatban.

Hétfőn délelőtt a magyar vendégek megtekintették a város nevezetességeit és különösen a kereskedelmi nagy forgalmat kísérték nagy figyelemmel; délután a festői Ilidse fürdőhelyet tekintették meg. A keddi nap a pale-i és bistrík-i kirándulásoknak és üzleti ügyeknek van szánva.

Egy százalékkal fölemelték a német kamatlábat. Mint már előre jeleztük, a német birodalmi bank igazgató-tanácsa mai ülésén elhatározta, hogy a bankkamatlábát, tekintettel az adóköteles bankjegyek közel négyszázmillió forgalmára s ebből kifolyólag a bank állományának állandó roszabodására, egy teljes százalékkal öt százalékra fölemeli. A bank tanácsának ez az elhatározása meglepte a pénzpiacot, mert eltekintve attól, hogy szeptember 20-án emelte fel egy 1/2%-al a kamatlábat, a bank október havi első heti kimutatása jelentékeny visszafizetések mutatott ki s ennek következtében legfeljebb újra egy 1/2%-os kamatlábemelést vártak. A bank igazgató-tanácsa azonban nem akarta, hogy esetleg rövid idő múlva újra 1/2%-kal emelje a bankkamatlábát, ezért most egy teljes százalékkal emelte fel. A birodalmi bank központi választmányának mai ülésén Havenstein elnök kifejtette, hogy a régebbi fél százalékos kamatlábemelés nem érte el célját, amint az kitűnik a legutóbbi két kimutatásból, melyek a birodalmi bank erős feszültségéről tesznek tanúságot és részben eddig még nem tapasztalt nagyságú tételeket tartalmaznak. Az idegen pénzek erősen megcsökkentek és a váltóbenyújtás mint eddig, ugy most is igen terjedelmes volt. Az utóbbi napokban sem volt visszaáramlás tapasztalható. Az 1 százalékos kamatlábemelésre szükség van, hogy a birodalmi bank a horvátok általános megjavulása esetén az ebből származó erős igényekkel fejszerelve álljon szemben. A központi választmány e körülményekre való tekintettel a kamatláb 1 százalékos emelését látta jónak.

A Danubius nem épít Portoréban hajógyárat. A Danubius portoréi gyárának építéséről már hónapok óta ir a sajtó. Egyszer közlik, hogy a gyár építése megkezdődött, de másnap jön a czáfolat, amely az ellenkezőjét mondja. A sokféle jelentés után már igazán nehéz volt eligazodni a Danubius helyzetében, úgy hogy a tőzsdén legutóbb a részvények nagyobb emelkedés után jelentékenyen estek is. Az Egyetértés most Fiuméből azt a szendzsiós hírt vészi, hogy a portoréi hajógyár további építését a Danubius beszünteti. A gyáralapítás terve hírünk szerint hajótörést szenvedett a horvátok szívós ellenállásán. A horvátok már az engedélyezés elé is súlyos akadályokat gördítettek s mindent elkövettek, hogy a hajógyár létesítéséből semmi sem legyen. A kétszeres föbbezés után azonban a báni kormány a Danubius javára döntött. A gyár építése ezek után biztosítottnak látszott. Most azonban a horvátok új tervet eszeltek ki a hajógyár építésének megakadályozására. „Nemzeti” követeléseket támasztottak s a többek

között azt kívánják a magyar társaságtól, hogy az új gyárban csakis horvát munkásokat alkalmazzanak, hogy a horvát lobogó állandóan ott lengjen a gyár épületén, hogy a könyvvitel és a levelezés horvát legyen. A derék horvátok ahelyett, hogy örvendeznének afelett, hogy egy szegény vidék felvirágztatására van kilátás az új hajógyár üzembelyezésével, ilyen ostoba, lehetetlen és teljesen jogtalan követelésekkel állanak elő. A Danubius igazgatóságának kedvét nagyon megrontotta ez a horvát részről jött új merénylet és lemondott a portoréi gyáralapítás tervéről. Beszüntette az előmunkálatokat és az új portoréi gyár helyett a fiumei hajógyár kibővítését fogja elhatározni, hacsak a magyar kormány erélyes föllépése a kellő határok közé nem szorítja a horvátok botrányos viselkedését. Elvégre azt még sem tűrhetjük többé, hogy odaát a horvátok ilyen hallatlan módon tegyenek bizonyosságot „testvéri” érzületükről, hiszen pl. egész Horvátországban nincs annyi szakképzett hajógyári munkás, amennyire a Danubiusnak szüksége lenne. Érdeklődéssel várjuk ez ügyben a további fejleményeket.

Drágnál a fenyőfa. A fenyőfapiac helyzetének javítására irányuló intézkedések elsősorban a puhafa árának megdrágításában nyilvánul. Az erdélyrészi fatermelők legutóbb tartott értekezletkor határozták el, hogy az elsőosztályú fenyőfa árát, amely a többihez viszonyítva olcsó, felemelik 15 százalékkal. Ezzel az áremeléssel azt akarják elérni, hogy a többi fajta fenyőfa forgalmát emeljék, mert az elsőosztályú fenyőfából, olcsó áránál fogva, sokkal több fogy, mint a többiből, az olcsóbb fajta fenyőfa-állomány nagymértben felszaporodik s nem lehet tudni rajta. Az erdélyrészi fakereskedők határozatukhoz való csatlakozásra hívják fel a felsőmagyarországi, bukovinai s romániai fakereskedőket.

Az értéktőzsdéről. A vasárnapi szünet alatt a tőzsdéi helyzet is javult. A belpolitikai helyzetet ma kedvezőbben itélték meg, a vaspiachról is jobb hírek érkeztek, sőt a német birodalmi bank kimutatása is kedvezőbb lett, mint ahogy várták. Mind e körülmények egy a nemzetközi, mint a helyi piacon szilárd irányzatot teremtettek. Az előtőzsdén a Városi vasút, a Közúti vasút, a Jelzőlogbank s ezekkel kapcsolatban a két hitelrészvény voltak javult árak mellett forgalomban s a déli tőzsdén a Rimamurányi és a Kereskedelmi részvénytársasági részvények. A mai áremelkedések a hitelrészvényeknél 2-2 koronát, a Rimamurányinál 13, a Közútinál és a Városi vasutnál 650 koronát tesznek ki. Forgalomban voltak még az Agrárbank, a Kereskedelmi bank, az Erzsébetvárosi takarékszövetkezet, a Magyar villamossági, a Magyar vasúti forgalmi, az Adria, a Cukoripari és a Ganz részvények, nagyjából javult árfolyamok mellett. A járadékpiac változatlan volt.

Új csipkegyár Magyarországon. A Leszámitoló- és Pénzváltóbank vezetése alatt álló konzorcium, amelynek egy nagy franciaországi csipkegyár is tagja. Kisúczaujhelyen (Trencsénmegye) nagy csipkegyárat akar alapítani. Az új gyár alapítókéje 460.000 korona, már jegyezve van s hír szerint az államtól szereztek szubvencziót, úgy hogy nemsokára megtartják az alakuló közgyűlést is.

A Déli Vasut mozdonyrendelése. A Déli Vasut 1910-ben törtéző szállításra huszonnégy új mozdonyt rendelt meg az osztrák mozdonygyárnál. Hogy a megrendelésnél miért mellőzte a társaság a magyar ipart, érthetetlen. A magyar mozdonygyárak munkájáról és a magyar államvasúti gépgyárban készült mozdonyokról kiváló külföldi szakemberek nyilatkoztak a legmagasabb elismerés hangján és legutóbb, mint az Egyetértés megírta Cardeu, a legkiválóbb amerikai gépészakértő a mi mozdonyainkat jobbaknak találta, mint az amerikai gyárakban készült mozdonyokat. A Déli Vasut tehát egész bátran juttathatott volna megrendeléséből a magyar mozdonygyáraknak is.

Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

30.000 koronát nyert: 3469.
10.000 koronát nyert: 89299.

TÉLIKABÁT 35, 45, 50, 60, 70, 80, 90, 100, 110, 120, 130, 140, 150, 160, 170, 180, 190, 200, 210, 220, 230, 240, 250, 260, 270, 280, 290, 300, 310, 320, 330, 340, 350, 360, 370, 380, 390, 400, 410, 420, 430, 440, 450, 460, 470, 480, 490, 500, 510, 520, 530, 540, 550, 560, 570, 580, 590, 600, 610, 620, 630, 640, 650, 660, 670, 680, 690, 700, 710, 720, 730, 740, 750, 760, 770, 780, 790, 800, 810, 820, 830, 840, 850, 860, 870, 880, 890, 900, 910, 920, 930, 940, 950, 960, 970, 980, 990, 1000

Csakis mérték szerint, első-rangu kivitelben
Angol késréznrendszert uriszabótermek
ZÉLINGER SAMU
Budapest, IV., Belváros.
Magyar-u. 3., I. em. Kossuth Lajos-utca mellett. Telefon 48-59.

5000 koronát nyert: 49090.
2000 koronát nyertek: 38 15516 16055 26041
34964 43111 48211 57144 57605 58999 67625
74346 57687 76999 81738 90382 90480 92306
103264 104728 108237.

1000 koronát nyertek: 623 4440 4933 6712
8323 8863 9389 11029 17702 20615 21071 27118
29950 30461 34231 35216 36127 41259 42215
45002 47122 47415 47794 48800 49198 50881
52732 56388 56709 60400 72748 74559 80647
80814 90367 92291 96261 97057 100934 103595
103983 105074 106017.

500 koronát nyertek: 2626 3728 5434 5654
6800 9022 10046 10870 15050 18618 20066 20970
22676 23533 23637 23891 27616 28329 28480
29111 29432 30754 32741 33407 36344 38056
40185 40763 58667 49127 50517 51930 54448
51587 55146 55402 56415 56683 49465 58518
59692 61335 62577 64371 72134 79599 82494
83051 83295 84446 89516 92589 93133 93219
93352 94080 95874 95922 98878 102055 108422
10950 55350 44070. A többi kihuzott számok 200
koronát nyertek.

— *Vásároljunk osztálysorsjegyet Lukács Vilmos bankházában, Budapest, V., Fürdő-utca 10. sz.*

Magyar vasúti kötvények Németországban. Az Arad-nagyikikindai helyiérdekű vasut és a berlini Handelsgesellschaft, valamint a Nationalbank für Berlin között tárgyalások folynak a magyar kormány részéről garantált 9.288,800 korona elsőbbségi kötvény átvétele dolgában. Mint most nekünk Berlinből jelentik, a tárgyalások már a legközelebbi napokban végleges megállapodással fognak zárulni.

Fizetéseketelenségek. A bécsi hitelezői védegyet a következő fizetéseketelenségeket közli: Kerpel Fülöp kereskedő, Trencsén-Tépliz; Feldmann Mór kereskedő, Budapest; Ferenczy József kereskedő, Debreczen; Löwenstein Dávid kereskedő, Beled; Heim Gottlieb kereskedő, Zalaegerszeg.

Jegyzőkváltás a magyar és osztrák kormány között a Déli Vasut tarifaemelésé miatt. Az osztrák kormány jegyzékét intézett a magyar kormányhoz a Déli Vasut tarifaemelésé dolgában indított tárgyalásoknak lassu menete miatt. A jegyzék utal arra a körülményre, hogy a magyar kormány végleges állásfoglalásával véget kell vetni a mostani bizonytalanságnak. Mind a két kormány annak idején elvben hozzájárult ahhoz, hogy a Déli Vasut pénzügyi viszonyainak rendezése érdekében tarifáját fölemelje. Az erre vonatkozó tárgyalások során több ellentét támadt, amelyek azonban könnyen elsimíthatók. Ugy látszik azonban, hogy a lemondott magyar kormány nem akar olyan fontos kérdésben, aminő ez a tarifaemelés, a következő kabinet kezét megkötő megállapodást kötni. Az ellentétek közül a legélesebb körül forog, hogy a magyar kormány nem ketté osztott, hanem egységes tarifát kíván és hogy a kölcsönös forgalom díjtételei megállapításánál és ne kerüljenek rögzítés alá. Ausztriában az ellenkező álláspontot foglalták el s így csakis kompromisszum segítségével remélhető a kérdés megoldása. Ha a fölemelt tarifát 1910. január 1-én életbe akarják léptetni, november 15-ig publikálni kell. A Déli Vasut minden előkészület megtétt, hogy ha a két kormány között a meg egyezés létrejön, nyomban közzétehesse az új fölemelt tarifát.

A csekkről szóló törvény alkalmazásának módosítása. A m. kir. pénzügyminiszterium a pénzügyigazgatóságokhoz, adóhivatalokhoz és a központi díj- és illetékkiszabási hivatalhoz most intézett rendeletében módosítja és kiegészíti a csekkéről szóló 1908. évi LVIII. törvényzikkil illetékjogi rendelkezéseit. A módosítás szerint czegeknek oly csekkürlapjai, melyek az új törvény által megállapított kellékeknek csak azért nem felelnek meg, mert hiányzik bennük az utalás a kibocsátó számlakövetelésére és a csekk elnevezés felhasználhatók nemcsak a folyó év végéig, hanem a miniszterium további intézkedéséig negy fillér bélyegilleték lerovása mellett belföldön fizetendő csekkéknél akkor, ha ezen hiányzó adatok a csekk kiállításá előtt bélyegzővel rányomatnak. Külföldön fizetendő ily csekkék ugyanezen módon érvényesíthetők 10 fillér bélyegilleték lerovása mellett. Ezek a rendelkezések nyernek alkalmazást az új csekk-törvény 24. §-ának 3. bekezdésében említett meg-

hagyásokra is, illetőleg az értékpapirokra vonatkozó ily meghagyások szövegére nézve is.

Czégtársak közös biztosítása. Ez a hasznos újítás a biztosítás terén különösen Amerikában erősen terjed. A partnership insurances előnye, hogy a czégtársaknak módot nyújt arra, hogy azoknak mindegyike a saját életére egyfelen közös életbiztosítást köt, amelynek díját az üzlet jövedelméből az üzleti költségek terhére fizeti. Ily biztosításnál az egyik czégtárs halála esetén az üzletárs megkapja az egész biztosított összeget, melyet az elhalt örökösének kielégítésére fordíthat, megkímélve az üzletet a nagyobb rázkódástól, annak az összegnek az üzletől való elvonásától. A mi biztosító társulataink és kereskedőink is hasznát vehetnék a biztosítás e nemének minél szélesebb mederbe való terelésének.

A telefon bevételei. A telefon bevétele évről-évre szaporodik, ami ennek az intézménynek világra szóló jelentőségét leginkább bizonyítja. Németország telefonhálózata még mindig a legnagyobb s bevétele is a legmagasabb. Németország 130 millió frankot vett be telefondíjakban. Magyarország 1908-ban összesen 8 520,852 koronát, Franciaország 37 millió frankot, Angolország 35, Ausztria 12, Oroszország 11, Svájc 9, Belgium és Dánia egyenkint 8¹/₂ millió frankot.

A telefondíjak leszállítása. Magyarországon a telefon-díjak igen magasak s ez nagy terhet ró ipari és kereskedelmi életünkre. Régi törekvése ezért ipari és kereskedelmi köreinknek, hogy leszállítsák a telefondíjakat. Mikor annak idején a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara nagy energiával sürgette a telefondíjak mérséklését, a kormány részéről olyan kijelentések is történtek, hogy az erre vonatkozó törvényjavaslat már kész is van. Azóta évek multak s a telefoniörvény csak nem valósult meg. Sőt kilátás sincs rá. Erre lehet legalább következni a kereskedelmi miniszternek a Miskolczi Kereskedelmi és Iparkamara-hoz intézett leiratából, amelyben közli, hogy a telefondíjak leszállítása az egész világra nézve egyöntetű alapon szabályozandó új díjzabásban fog megtörténni.

Új faipari részvénytársaság. Nagyobb szabású faipari részvénytársaság van alakulóban Veszprémben. A Stern Herman fia faipari vállalat ugyanis részvénytársasággá alakul félmillió korona alapítókével. A vállalat finanszírozását egy veszprémi pénzintézet vállalja el.

Felolós szerkesztő:

PURJESZ LAJOS

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Dr. HÖNIG IZSÓ

VILLANYGYÓGYÍTÓ ÉS RÖNTGEN-INTÉZETE

Elektromágneses gyógyítás.

Budapest, IV., Károly-körút 24., I. em. Lift
Telefon 102-39.

Gyógytényezők:
Finzen-féle lviámpa fűrdők szívba és veredényelmeszedés ellen.
Elektromágneses gyógyítás
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magne feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fényvel való kezelés.
Villamos hőfűrdők (Elektrotherm).
Villamos fényfűrdők.
Villamos massage (Vibratio).
Galván. Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfűrdők.
Szénavas fűrdők.

Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurasthénia, hystéria).
Idegyengeségi állapotok.
Aimatianság, Fejfájás.
Nüdekek (Paralysis).
Idegfájdalmak, idegzsébak (Neuralgiák, Ischiás).
Gorinoxvelésorvadás (Tabos).
Szívbetegségek.
Veredényelmeszedés.
Köszvény és osz, reuma, izületi és csontbajok.
Székrekedés. Daganatok.
Anyagcserebajok (Elhízó cukorba, vörsegenység)
Bőrbajok. Bőrvizkeg.
Lupus.
Hajhullás, kopaszág.
Szérialenítés (nőknél az arczon).
Aranyeres esemők.

— Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig.
Később egész napra át Kíváratra prospektus.

TÖZSDEK.

BUDAPESTI ARU- és ERTEKTOZSDE

Gabonatözsde.

Budapest, október 12.

A készáruipiaczon ma szilárd volt az irányzat. Csekély kínálattal szemben a malmok elég jóvételeket mutattak és jobb árakat is fizettek, az eladók azonban nagyon tartózkodók voltak és így aztán korlátozott maradt a forgalom. Mindössze alig 8000 q buza kelt el, a szombatiaknál 10 fillérrel drágább áron. A legdrágább eladási ár 29.50 korona volt 79 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 28.50 korona 76 kilós kalocsai buzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs tartott, a többi változatlan. Forgalmába került: 700 q rozs 19.30-19.40 koronás áron, 1100 q árpa 14.30-14.40 koronás áron és 500 q zab 15.10-15.75 koronás áron. A határidőpiazcon az üzlet körülbelül a szombati zárlat jegyzéseivel indult meg, a forgalom folyamán, noha valami nagyon élénk üzlet nem fejlődött ki, a hangulat barátságos volt, mi mellett az árfolyamok szűk keretben ingadoztak. Az októberi buza 4 fillérrel a szombati zárlaton fölül, 28.74 koronán indult, 29.00-ig tovább emelkedett, aztán 28.84-ig gyöngült és zárlatkor 28.88 koronán maradt. A szombati zárlathoz viszonyítva végeredményképpen ma az októberi buza tizenhét fillérrel, az októberi rozs 22 fillérrel, az októberi zab 6 fillérrel, a májusi tengeri 6 fillérrel emelkedett, az áprilisi buza és az áprilisi zab teljesen változatlan maradt.

A készáru jegyzése a mai tozsaen a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	29.—29.50
"	76	—	80	28.20—29.70
"	77	28.45—28.80	81	—
"	78	28.65—29.—	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	28.80—29.15
"	76	—	80	29.—29.40
"	77	28.25—28.60	81	—
"	78	28.45—28.80	82	—
Pestvidéki	75	—	79	28.90—29.20
"	76	—	80	29.10—29.50
"	77	28.40—28.75	81	—
"	78	28.55—28.00	82	—
Dánsági	75	—	79	29.—29.80
"	76	—	80	29.20—29.60
"	77	28.45—28.80	81	—
"	78	28.60—29.—	82	—
Bácskai	75	—	79	29.—29.40
"	76	28.10—28.60	80	—
"	77	28.45—28.80	81	—
"	78	28.60—29.—	82	—
Rozs I-rendű uj	—	—	—	19.45—19.70
középmínőségű uj	—	—	—	19.25—19.35
Arpa takarmány I-rendű	—	—	—	14.75—15.05
II-rendű	—	—	—	14.40—14.60
Zab I-rendű	—	—	—	15.60—16.—
II-rendű	—	—	—	15.10—15.30
Tengeri belföldi uj	—	—	—	14.90—15.—
Korpa	—	—	—	—
Köles	—	—	—	—

Eladott:
Buza: Tiszavidéki: 500 q 80 k 29.45 K, felső, 100 q 79 k 29.50 k 100 q 77.5 k 29 K.
Pestvidéki: 14.30 q 77.4 k 28.90 K, 200 q 77 k 28.95 K.
Kalocsai: 1200 q 76 k 28.50 K.
Bánsági: 1485 q 77.8 k 1525 q 78.7 k 29.70 korona.
Fejérmegyei: 200 q 78 k 29.25 K, 100 q 77 k 29 K, 800 q 77.5 k 28.80 K, 300 q 76.5 k 28.70 korona.
Tolnai: 100 q 76 k 28.60 K.
Rozs: 400 q 19.40 K kpf par, 200 q 19.40 K kpf par, 100 q 19.30 K kpf par.
Zab: 250 q 15.75 K kpf, 100 q 15.60 K kpf, 100 q 15.10 K kpf par.
Arpa: 500 q 14.30 K ab Bpest, 100 q 14.40 K kpf par. 500 q 14.30 K ab hajó.
A határidőüzletben köttetett:

Délelőtt:

Előforduló kötések (100 kg.-kint) 1909-re:
Buza okt. 28.74—28.72—29.—28.84—28.92.
Buza apr. 28.36—28.28—28.34—28.46—28.34—28.40.
Rozs októberre 19.24—19.22—19.44.
Rozs áprilisa 20.22—20.18—20.24—20.16—20.24.
Tengeri májusra 13.90—13.92—13.88.
Zab októberre 15.24—15.32—15.24.
Zab áprilisa 15.50—15.44—15.50.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza októberre	28.80—28.90
Buza áprilisa	28.36—28.38
Rozs októberre	19.44—19.46

Rozs áprilsra	20.18—20.20
Tengeri májusra	13.96—13.98
Zab októberre	15.26—15.28
Zab áprilsra	15.42—15.44

Budapesti gabonaforgalom.

1909. október 8 től 1909. október 10-ig.

	Erkezett	Elszállított
	méter mássa	
Buza	3538	8925
Rozs	3542	—
Arpa	7392	—
Zab	6715	7438
Tengeri	—	—
Liszt	460	30781
Korpa	356	3351

Ertéktőzsde.

A Bécsből érkezett hírekre a belpolitikai helyzetet ma valamivel kedvezőbben ítélték meg, mire a tőzsdén mozgalmas üzem és szilárd irányzat fejlődött ki, ami aztán részint fedezésekre, részint pedig véleményes vásárlásokra ösztönözte a spekulációt. Az Angol-bank kamatpolitikáját hamar nyomon követte a Német birodalmi bank is, amely ma egy teljes százalékkal emelte a hivatalt, ami azonban a mi tőzsdénken hatás nélkül maradt. Igen élénk mozgalom volt ma a Közuti és a Városi villamos vasut körül, amely értékek forszírozott vásárlásokra egyre jobban emelkedtek. Ezenkívül a Rima és a Kereskedelmi r.-t. is jól volt keresve. Emelkedett: az Osztrák hitel egy koronával, a Magyar hitel 3.— koronával, az Államvasut 1.— koronával, a Leszámitolóbank 2.— koronával, a Városi villamosvasut 7.— koronával, a Közuti 6.— koronával, a Rima 2.50 koronával. Az alább jegyzett értékeken kívül forgalomba került ma: Magyar Villamossági 358.— koronán, Danubius 340.— koronán, Kereskedelmi r.-t. 629—638—634.— koronán, Salgó 626—627.— koronán, Magyar cukoripar 3250.— kor., Ujlaki téglagyár 334.— koronán, Drasche 542—543 koronán.

A tőzsdén előfordult kötések

Osztrák hitel 669.75—664.25—664.—, Magyar hitel 737.—769.50—768.75—, Osztrák-magyar államvasut 750.50—753.—, Leszámitolóbank 486.—485.50, Jelzálogbank 455.50—456.50—454.—455.—, Rimamurányi 683.—685.—, Városi villamosvasut 308.—305—310, Közuti vaspálya 599.—604.—603.— K.

A déli tőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 664.—663.25—663.50, Magyar hitel 785.50—, Osztrák-magyar állam vasut r.-t. 752.50—, Leszámitolóbank 486.—, Jelzálogbank r. t. 455.—, Rimamurányi 688.—693—690.—, Városi villamosvasut 309.—309.50, Közuti vaspálya 603.—, Magyar koronajáradék 91.87¹/₂—91.85 koronán.

Díjbiztosítások Osztrák hitelrészvényre: holnapra 3—4 korona, nyolcz napra 5—6 korona, okt. hónap végére 18—20 korona.

Utóztás délután 4 órakor.

Osztrák hitel 665.—, Magyar hitel 760.75, Államvasut 754.25, Leszámitolóbank 485.50, Jelzálogbank 455.—, Rimamurányi 694.—, Városi vasut 310.—, Közuti vasut 602.— koronán.

Bécsi gabonafőzsde.

Bécs, október 11. (Saját tudósítónktól.) A kötések szűk keretek között mozogtak, azonban az irányzat a Budapestről jelentett magasabb árfolyamok következtében jól tartottak. Az eladók tengeri árat az időjárásra való tekintettel 5 fillérel drágították, egyébként az árfolyamok nem változtak.

Jegyzetelt: buza: tiszavidéki 15.05—15.45, bánáti 14.80—15.15, mosoni 14.10—14.35, tótfelvidéki 14.20—14.45, déli vasuti 14.10—14.50, marchfeldi 13.85—14.25, romániai 14.60—14.85, orosz 14.15—14.50 korona.

Rozs: tótfelvidéki 10.—10.20, csepeli 9.85—10.10, pestmegyei 10.10—10.25, déli vasuti 9.95—10.15, különféle magyar 9.95—10.10, osztrák 9.95—10.20 korona.

Arpa: Morvaországi 8.10—9.—, marchfeldi 7.50—8.20, tótfelvidéki 7.30—7.75, csepeli 7.30—8.—, közp-dunai allomások 7.10—7.50, déli vasuti 7.40—8.60, északmagyarországi 6.90—7.70, tiszavidéki 6.90—7.20, maláta 7.35—7.60 takarmány 7.20—7.40 korona.

Magyar tengeri 7.95—8.20, Cinquantin 11.—11.20 korona.

Magyar zab 8.—8.60, válogatott 8.60—8.90 korona.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, október 11. A német birodalmi bank státusának jelentékeny javulása következtében és a magyarországi politikai helyzet kedvezőbb alakulására való tekintettel az előtőzsde irányzata megszilárdult. —Laenderbank részvényei lényegesen emelkedett arra a hirre, hogy az intézet vezérigazgatója üzleti ügyekben Berlinbe utazott. Magyar bankrészvényekben budapesti rendelésekre vásárlások fordultak elő. Skoda-részvényeket kerestek. A déli tőzsde megnyitáskor általános tartózkodás jutott érvényre, mihelyt híre jött, hogy a német birodalmi bank egy teljes százalékkal fel-emelte a kamatlábat, de az irányzat nem gyengült. A forgalom későbbi során a vezetőértékek nyugodt tizlet mellett megtartották árfolyamaikat.

Tizenegy órakor: Osztrák hitel 664.25, Lánderbank 489.—, Union 578.50, Bankgyesület —, Államvasut 752.25, Déli vasut 125.—, Alpési 731.50, Rimamurányi 684.50, Prágai vasmű —, Fegyvergyár 700.—, Salgótarjáni 628, Skoda 313, Török sorsjegy 201.50 korona.

Egy óra 30 percikor: Osztrák hitel 663.—, Magyar hitel 769, Anglo 309.50, Bankgyesület 540.50, Union 579.50, Laenderbank 493.50, Államvasut 751.50, Déli vasut 124.75, Prágai vasmű 2860, Osztrák aranyjáradék 116.65, Psztrák koronajáradék 94.90, Magyar aranyjáradék 113.05, Magyar koronajáradék 91.85, Töröksorsjegy 201.75, Márka 117.62, Rimamurányi 691.—, Magyar jelzálog 454 korona.

Bécs, okt. 11. (Magyar értékek zárlata). 4 százalékos arany-járadék 112.86, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 145.35, Magyar hitelbank részvény 769.75, Magyar leszámitoló és váltó részvény 485.—, Rimamurányi 693.—, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 91.75, 4 százalékos magyar földtelherm. kötvény 92.10, Magyar nyere-m.-kötv. sorsjegy 201.50, Kassa-Oderbergi Vasutészvény —, Magyar Jelzálogbank 454.—, Magyar kereskedelmi bank —.

Bécs, okt. 11. (Osztrák értékek zárlata). 4 százalékos papír-járadék 95.05, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 116.45, 1860-as sorsjegy 164.25, Osztrák hitel-sorsjegy —, Angol-osztrák bankrészvény 209.—, Bécsi Bankverein 541.50, Osztrák magyar bank 176.70, Déli vasut 124.60, Dunagőzhajózási társ. 1040.—, Dohány részv. 362.—, Cs. k. arany (vert) 11.38, Német bankv. 117.60, Osztr. Lloyd 533.—, 4.2 száz. ezüst jár. 95.—, 98.20, Osztr. koronajáradék 98.95, 1864-es sorsj. 313.—, Osztrák hitelintézeti részvény 684.25, Union-Bank 576.50, Osztrák Lánderbank 492.50, Osztrák-magyar államvasut 753.50, Elbevölgyi vasut —, Alpési részvény 734.—, 20 frankos 19.04, Londoni váltóár 210.10, Lipótkohó 500.—, Török sorsjegyek 201.25 K. Szilárd.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, október 11. (Tőzsdéi jelentés.) Tekintettel arra, hogy a német birodalmi bank kamatlábfelemelése nem volt meglepő és hogy a helyi pénzpiac helyzete tisztázódott, a megnyitás után szilárd hangulat kapott lábra, amihez hozzájárult a vesztfáliai vaspacetról érkezett kedvező jelentés is. A bankpiacra az emelkedés egész 1%-ig terjedt. A bányáértékek forgalma nem volt egy-séges. Járadékok közül a 3%-os birodalmi kölcsön és 1902. évi oroszok emelkedtek. Az üzlet későbbi menetében futólag többszörös realizációs kedv mutatkozott, azonban az utolsó órában újlag megerősödött a szilárd irányzat, annyival is inkább, mert a vidékről vételmegbizások érkeztek, leginkább bányáértékekre, ami a piacnak ösztönzést nyújtott. Az utóztásdén a javulás további előmenetelt tett és meglehetősen élénk üzlet fejlődött, nevezetesen bányáértékekben, arra a hirre, hogy a felsősziléziai rudvasarak 5 márkával emelkedtek. A készpénzpiac ipari értékei szilárd irányzatot követtek, jelesen vagon-gyár és vasúrtékekben. Napi pénz 4%, magánleszámitolási kamatláb 3¹/₄%.

Berlin, (Zárlat) okt. 11. (Saját tudósítónktól. Zárlatok jegyzetelt: 4.2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.20, osztrák hitelrészvény 208.80, Déli vasut 24.50, orosz bankjegyek 216.10, 4 százalékos új orosz kölcsön 87.80, Disconto Commandit 198.50, Dinamitruszt 173.30 Harpeni 204.80, Unifikált török járadék 94.50, 4.2 százalékos ezüst jár. 94.90, 4 százalékos magyar aranyjáradék 94.70, Magyar koronajáradék 92.20, Osztrák-magyar államvasut 161.—, Bécsi váltóár 84.95, Olasz járadék —, Alt. villamos-sági Edison 240.75, Gelsenkircheni 212.70, Laurakohó 195.30. Szilárdult.

Frankfurt, (Zárlat) okt. 11. 4.2 száz.-os papírjáradék —, 4 száz.-os osztrák ar.-jár. 99.40, Magy. ar.-jár. 94.90, Osztrák hitelrészv. 208.80, Osztrák-magyar államvasut 161.—, Északnyugati vasut —, Busstiehradi vasut —, Londoni váltóár 203.95, Bécsi Bankverein 136.75, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 78.20, 4.2 százalékos ezüstjáradék 98.60, Osztrák koronajáradék 94.80, Magyar koronajáradék 92.10, Osztrák-magyar bank 126.85, Déli vasut részvény 24.30, Elbevölgyi vasut —, Bécsi váltóár 85.—, Párisi váltóár 81.20, Union bankrészvény —, Alpési részv. —, Szilárd.

Hamburg, (Zárlat) okt. 11. 4.2 százalékos ezüst járadék 97.90, 1860. sorsjegy 167.65, Déli vasut 24.45, 4 százalékos aranyjáradék 98.90, Osztrák hitelrészvény 209.—, Osztrák-magyar államvasut 161.—, Olasz járadék 104.—, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 95.10, Szilárd.

London, okt. 11. Angol consol 88.

Páris, (Zárlat) okt. 11. 3 százalékos francia járadék 97.52, Osztr. aranyjáradék 99.75, Magyar aranyjáradék 97.85, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 508.—, 3¹/₄ százalékos Olasz járadék 104.15, Déli vasut elsőbbségi kötv. 292.—, 5 százalékos marokkói járadék 522.—, 4 százalékos 1890. román kölcsön 76.10, 4 százalékos kons. amort. román jár. 91.50, 4 százalékos amort. román járadék —, 5 százalékos orosz járadék 104.70 4 és fél százalékos 1909. orosz jár. 97.60, 4 százalékos spanyol jár. 95.47 4 százalékos unifikált török jár. 93.95, Török sorsjegy 194.—, Török dohányrészvény —, Osztrák földhitelintézet 12.45 Osztr. Lánderbank 532, Magyar jelzálogbank 484.—, Banque de Paris 17.35, Banque Ottomane 738.— Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut 131.— Merdionalvasut 603.—, Hartman gépgyár 590.—, Rio Tinto 19.35, Sucrerie d'Egypte 38.—, Tula 234, Uríkányi köszén 172, Chartred 53.50, De Beers 485.—, East Rand 141.—, Jagersfontenp 201.—, Trans. Land Comp. 83.75, Váltó Amsterdamra (rövid) 207.81, Váltó német piacokra (rövid) 122.12, Váltó Bécsre (rövid) 104.68, Váltó Belgiumra (rövid) ¹/₁₆, Olasz aranyváltó (rövid) ¹/₂, Váltó Svájcra (rövid) ³/₁₆, Csekk Londonra 251.45, Magánkamatláb 2³/₄, Egyenlőtlen.

A kiváló bőr- és lúthumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, csukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.

Főraktár Budapest: ÉDESKUTY L.-nél.

Uzleti tudósítások.

Sertéskonsumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbizottság igazgatósága) Október 11-én. Előző napi eladatlán maradvány 423 drb sertés, — drb süldő, 0 drb malacz. Pótfelhajtás 98 drb. sertés, — drb süldő, 0 drb malacz. Mai felhajtás 1013 drb sertés, — drb süldő, 0 drb malacz, összesen 1436 drb sertés, — drb süldő, 0 drb malacz. Eladott 1410 drb sertés, — drb süldő, 0 drb malacz. Mai maradvány 26 drb sertés, — drb süldő, 0 drb malacz.

Következő árak jegyzetelt: Zsirsertés: Oreg I. rendű 350 kilogrammon felül életsulyban 116—120 fill., életsulylevonással — fillér. II-odrendű 280—350 kilogrammig — fill., életsulylevonással — fillér, süllő — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül élős. — fillérig, életsulylevonással 147—159 fillérig, fiatal közep 220—300 klg.-ig — fill. életsulylevonással 147—160 fill.-ig, fiatal könnyű 120 kilogrammig — fillérig, levonással 146—160. Husserítés, nehéz 300 kilogrammon felül — fillérig, könnyű 140—200 kilogrammig — fill.-ig, életsulylevonással — fillérig, belföldi süldő 104—110 fill.-ig, külföldi süldő — fillér, malacz — fillérig. Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, életsulyban értendő. A vásár irányzata élénk. Az árak változatlanok.

Köbányai sertés piac.

Budapest, okt. 11. Hizott sertésárak. Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronként 400 klgon felül) — fillér, oreg közep (páronként 300—400 klg.) — fillér. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felül sulyban) 144—147 fillér. Fiatal közep (páronként 251—320 klgig terjedő sulyban, 146—148 fillér, könnyű (páronként 250 klgig) — fillér. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 klgon felül) — fillérig. Közep (páronként 240—280 klg.) 146—148 fillérig, könnyű (páronként 240 klg.) 146—148 fillérig.

Sertéslétszám: 1909. évi október hó 8. napján volt készlet 28012 darab, — 1909. október hó 9-én felhajtott 444 darab, — 1909. október hó 9-én elszállított 385, — 1909. október hó 10. napjára maradt készletben 28071 db. A hizott sertés-üzlet irányzata: élénk.

Budapesti juhvásár.

Budapest, okt. 11. Felhajtott 3923 darab juh. Árjegyzések: Elsőrendű ürü 51—57 fill.-ig, kivételesen

Szén, kokszt, téli fűtéshez
briket és antracit

a pontos szállítás érdekében későbbi határidőkre már most rendelendő.

Telefon: ^{detall:} 75—29, 90—27. 164 interurban.

Radnay Károly

Budapest, Uaczi-körut 78.

Sürgönyozim: ANTRACIT Budapest

Kedd, október 12.

EGYETÉRTÉS

filér kilogrammonként, vagy 48-53 korona páronként. Középmínőségű tőrű 40-46 fillérig, kivételesen...

Szécsi vágómarhavásár.

St. Márk, okt. 11. A st.-márki központi vásárcsarnokban ma megtartott marhavásáron felbajtatott 3624 drb magyar, 299 drb galicziai, drb bukovinai, 1001 drb németországi...

Kivonat a hivatalos lapból.

— Október 10. —

Kinervezések. A pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök a nagyszabedű adóhivatalhoz Szóts Zoltán nagyszabedű első osztályú adóhivatali elnököt...

az igazságügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Pinter Jenő pécsi törvényszéki joggyakorlatot a dáradi járásbíróshoz jegyzővé, Karácsonyi János büntetőbírói járásbíróshoz betétszerkesztő segédtelevényvezetői tealkönyvi betétszerkesztő tealkönyvvezetői Horváth Miklós királyheimeczi és Sallai László derecskei járásbíróshoz betétszerkesztő szakdolgozókat tealkönyvi betétszerkesztő irnokokká;

a vallás- és közoktatásügyi miniszter Mike Moizsa okleveles tanítónőt a percseni állami elemi népiskolához rendes tanítónővé;

a földművelésügyi miniszter Váry László és Frányó Ferencz napiébers laboránsokat az országos chemiai

intézet és központi vegykeresleti állomáshoz altiszti fokozatban ideiglenes minőségű laboránsokká nevezte ki. Athelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Walter István büntetői állami elemi iskolai tanítót a to-kodúveggyári állami elemi iskolához eddigi minőségében áthelyezte.

Megegyezés. Az igazságügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök a nagyvárosi járásbírósnál ideiglenes mioségben alkalmazott Laky Gyula irnokot ebben az állásban végleg megegyeztetette.

Pályázatok. A kézdivásárhelyi törvényszéknél al-bírói állásra 2 hét alatt; a sziraki járásbírósnál ir-noki állásra 4 hét alatt; a kapuvári járásbírósnál jegyzői állásra 2 hét alatt; a csikseredai járásbíró-ságnál III. osztályú hivataloszállásra 6 hét alatt; a selmecbányai járásbírósnál tealkönyvi átalakító díjnoki állásra 2 hét alatt; a kapuvári járásbírósnál hivataloszállásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázatot.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (Hely), date (okt. 11. okt. 9.), and water level (méter). Lists various locations like Duna, Morva, Rába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Temes, Bega, and Becekerék with their respective water levels.

„EGYETÉRTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatal: Igazgató: PAJON MÁTYÁS.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban tegnap az ország túlnyomó részén volt eső és mennyisége az Alföld keleti részén a szomszédos hegyes vidékeken — csekély kivétellel — meghaladta a 10 és helyenkint a 20 mm-t is. Bánffyhunyadon pedig 38 és Szatmárnémetiben 58 mm-nyi eső esett; különben az ország nagy részén a csapadék mennyisége az 5 mm-t sem érte el. A Dunántúlon többnyire erős szél uralkodott. A hőmérséklet csaknem mindenütt többé-kevésbé csökkent, de még általában a normális felett maradt; a maximum Orsován 23°C és a minimum Arvaváralján 6°C volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Némi hűsülődés és helyenkint — különösen az ország déli felén — eső várható.

(Sürgöny-prognózis: Hűvös, délen sok helyütt csapadék.)

Table with columns for location (Állomás), wind direction (Szélirány és ereje), and temperature (Hőmérséklet). Lists various stations like A-Szalina, Ungvár, Pécs, etc., with their respective weather data.

Table with columns for commodity (Ezta), unit (kg), and price. Lists various goods like flour (liszt), oil (olaj), and other commodities with their current market prices.

Table with columns for commodity (Ezta), unit (kg), and price. Lists various goods like sugar (cukor), coffee (kávé), and other commodities with their current market prices.

Table with columns for commodity (Ezta), unit (kg), and price. Lists various goods like tea (tészta), flour (liszt), and other commodities with their current market prices.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az öregek.

Enyében, mint szép őszi napon
Hull a levél a berekbe,
Minden percze életüknek
Szélid fény közt úgy pereg le.

Dér lepi már hajzatunkat,
De szemükből derű árad
S az öreg pár arcza piros,
Mint a nyiló rózsaszálak.

Hogy így együtt éldegélnek,
Ötven-hatvan éve annak.
Ki számlálná? Hisz egyformán
Mint szép álmok, úgy suhannak.

De most néha, bár titkolják,
Homlokukon redő támad.
Honnan ered, nem meséli
Egyike a másikának.

Kedves, vidám csevegés közt
Elhallgatnak mind a ketten.
Borus szemmel néznek, néznek
A jövőbe önfelédten.

Szívük egy nagy kérdés nyomja,
Kérdés, melyre nincs felelet:
Ha meghalok, édes párom,
Mi lesz veled, mi lesz veled? —

Néznek, néznek szótalanul;
Majd egymásra ráborulnak,
Hogy ne lássa egy a másnál,
Forró könyökük miként hullnak.

Beragyog az őszi napfény,
Hullanak künt a levelek.
Busan ketyeg a vén óra:
Tik-tak, tik-tak, mi lesz veled?

Feleki Sándor.

(A régi Babilon orvosai.) Egy Szuzában talált
eserépen, mely a Kirsztus előtti 2250-ik esztendő-
ből származik, ékes ékirással következők vannak
fölröva az orvos kötelességeiről és tiszteletdíjairól:
„Ha egy orvos az operálókéssel daganatot vág
föls ezzel a szemet megmenti, ezért tíz siklus

ezüstöt kapjon a babiloni embertől, öt siklust a
szabadon bocsátott rabszolgáltól, kettőt pedig a rab-
szolgáltól. Ha egy orvos csonttörést vagy beteg test-
részt gyógyít meg, öt, illetőleg három és kétsiklust kap-
jon. Ez meglehetősen nagy honorárium, ha tekintetbe
veszünk, hogy egy nagyobb dereglyének építője
csak két siklust kapott s egy ily járómil bérle-
téért naponta egy tizenhatod siklust fizettek. De
nem nagy tiszteletdíj, ha hozzámérjük az orvosok
környékező veszedelmeket; mert ha az orvos
a betegnek operáció közben kivágta a szemét,
vagy a beteget megölte, akkor levágták a két ke-
zét; ha pedig rabszolga volt az illető, akkor rab-
szolgált kellett helyette adnia.

(A német egyetemek női hallgatói.) A német egye-
temekre az idén 1441 nő iratkozott be rendes
hallgatóknak, míg a rendkívüli hallgatók száma
1104. A múlt évben a rendes női hallgatók száma
375 volt. A hallgatók számának ez a nagy emel-
kedése azzal magyarázható, hogy a strassburgi és
a porosz egyetemeket az idén nyitották meg elő-
ször a nők előtt. Az egycs szakok szerint a hall-
gatóknak a következőképen oszlanak meg: filozó-
fiát hallgat 713, orvosi pályára készül 718, mathe-
matikával és természettudományokkal foglalkozik
28, jogot hallgat 75, theológiát 4 és gyógyszer-
szertant 23.

(A tánc matematikája.) A tánc nemcsak művé-
szet, hanem némelyek szerint tudomány is. Szi-
goru törvények szabályozzák formáját és ütemét s
a koreográfia bölcsesége ellen nincs nagyobb bűn,
mint a tulságosan gyors vagy tulságosan lassu rit-
mus. Terpszichore egyik bölcs szolgálja, a francia
Lefort (természetesen táncmester) a tánc mate-
matikáját rendszerbe is szedte. A metronóm se-
gítségével minden egyes táncnak ritmusát pon-
tosan megállapította s e statisztikából ki-
tűnik, hogy a bosztonnak 144 egysége
van, a mazurkának 138, a keringőnek 192,
a polkának 116, a skót táncnak 132, a korcsó-
lyatáncnak 104, a twostepnek 100, a hullám nevű
legújabb táncnak pedig 126. A metronóm által
megszabott ritmust minden tekintetben meg kell
tartani, ha az ember nem akar véteni a tánczu-
domány szigorú követeléseit ellen. Lefort pár évvel
ezelőtt statisztikai tanulmányt tett közzé arról, mily
befolyása van a táncnak a házasságokra s kimutatta,
hogy a szívek egyesülése nagy összefüggésben áll a
karoknak a táncban való egyesülésével. Egy másik
tanulmányában, melyet a táncnak a testi neveléshez
való viszonyáról írt, nem kevésbé korszakalkotó ered-
ményre jutott. Szerinte a tánc nem oly futólagos
és játékszerű foglalkozás ám, mint ahogy sokan

botorul hiszik. „Hány neuraszténiást gyógyított
már meg a tánc!” — kiált föl Lefort diadalma-
san s kérdőleg. — „Nagyon sokat!” — felel rá
önmagá nagy határozottsággal. — A tánc tehát
nemcsak művészet és tudomány, hanem gyógy-
szer is s igazán kár, hogy a szanatóriumokban
nem alkalmazzák a masszázshelyett.

(Modern Nimród) volt egy M. de Grécy nevű
francia ur-mber, aki ugyszólván egész életét va-
dászszervevényének kielégítésével töltötte el. Már
15 éves korában kezdett vadászni és 1867-től
1896-ig évenként átlag 10.000 vadat ejtett el. Zsák-
mányainak összes száma 816.699. Grécy minden
vadászatról pontos följegyzéseket készített és eb-
ben az egyes vadak a következőképen szerepel-
nek: 111.120 fácán, 89.400 fogoly, 26.417 tengeri
nyul, 26.147 mezei nyul, 2735 szalonka, 2077
fajdkakas, 1893 vadkacsa, 381 szarvas, 186 däm-
vad, 97 vaddisznó.

(Egy angol miniszter kiadása.) John Burns, az
ismeretes angol munkásvezér és miniszter, mikor
még csak heti 40 shilling keresete volt, azt mondta
egyszer, hogy jog szerint senkinek sem volna
szabad ötszáz fontnál, vagyis tizenkétezer koroná-
nál nagyobb jövedelmének lennie. Most mint
miniszter 48.000 korona évi fizetést huz s egy
kaján ismerőse meg akarta tudni, hogy mire költi
a 12.000 koronán felül való összeget. De nem
mindjárt ezen kezdte, hanem azon, hogy a strat-
fordi könyvtárban csodaszép régi Shakespeare-
kiadást látott.

— Ugy-e, hogy remek könyvtár? — mondá
felvillanó szemekkel Burns. Nekem is meg van ám
a második foliókiadás s ha fizetésemet felemelték
volna, mint ahogy szó volt róla, akkor megkap-
hattam volna az elsőt is.

S a miniszter, aki nemrég még munkás volt,
ezért a második foliókiadásért 24.000 koronát
adott, vagyis évi miniszteri fizetésének felét.

Burns különben egész életében nagy könyv-
barát volt, egyszerűen munkásfizetésből is mindig
ritka könyveket vásárolt s ezeket annyira félti,
hogy mikor miniszter lett s egyszerű batterseai
házikójából a szomszédság egyik nagyobbacska
lakásába költözött át, imádott könyveit maga
hurcolta át, mert senkit sem engedett hozzájuk
nyulni.

A RENEGÁT

— EREDETI REGÉNY. —

IRTA: DÉRI GYULA.

91

Pillanatonként lehetett várni a háborút,
s mint köztudomásu volt, csakis a császár
akarátán múlt, hogy már addig is meg nem
üzenték.

Hogy Napoleon Grammont és Ollivier
urak fáradozásai dacára miért késett vele,
s mi ok vezette rá, hogy azokban a moz-
galmas napokban egy homályból fölmerülő
ember szavait figyelme méltassa s vele tár-
gyalásokba bocsátkozzék, annak igen egyszerü
titka volt: — Napoleon csakugy félt a hábo-
rutól, mint a forradalomtól s legjobban sze-
rette volna a békét.

Kamill és az ezredes, ki úgy látszék, a
helyzet felől igen alapos információkkal bírt,
hosszan beszélgettek a várható fejleményekről.
Végül az ezredes így szólt:

— Te most emelkedőben vagy s én re-
mélem is, hogy a herczeg segítségével célhoz
jutsz. Ebben az egyben bizhatol, egyébre
ne adj semmit. Itt mindenkiben egy-egy
jó barátot vélsz találni s azt hiszed,
hogy az mind készpénz, amit eléd hoz-
nak. Lehet, hogy van is benne valami igaz,
de azzal is légy tisztában, hogy ember
van elég, aki meg akar buktatni. Ne
hidd, hogy csak Lorrain gróf! Annak a háta
rógott Grammont herczeg áll, meg Ollivier.
Ezek erős párt fölött rendelkeznek s míg a
többi miniszter remeg a jövőért és szívesen
látná, ha valaki őket a csávából kirántaná,
e két ember a saját hatalma fentartásáért
nem retten vissza a legirtózatosabb kalandok-
tól sem. Ollivier és Grammont nagyon jól
tudják, hogy a császári herczeg a megbuk-
tatásukon dolgozik. Ez az antagonizmus tar-
totta őket ma is távol a bárónő estélyéről, hol

két kollegájuk, Richard a szépművészetek
minisztere és Talhouet a közmunkaminiszter igen
jól találják magukat. Neked mindenek előtt
tisztában kell lenned azzal, hogy az a két ve-
zérlitikus a késhegyig fogja a pozícióját vé-
delmezni s igen jó lesz, ha mindjárt pályád
elején számításba veszed azt a mesterséges köz-
véleményt, amit ezek az emberek teremteni tud-
tak. Lapjaik, a „Constitutionell“ és a
„Temps“, hónapok óta a legszenvedé-
lyesebben igaztnak a németek ellen és
hirdetik a háborút. A többi lap mind lép-
ment s ha ellenséges érülettel van is a
kormány ellen, nem akar kevésbé hazafias
lenni s a chauvinizmus sohasem virágozt
szebben, mint e lapok melegágyában. A nép
része aztán a folytonos igaztástól most
már annyira beleélté magát a háboru
gondolatába, hogy minden pillanatban kész
volna azt megüzenni; természetesen úgy, hogy
akik megüzennék, azok maguk otthon ma-
radnának, a politikájuk végrehajtását pedig
rábizná a hadseregre.

A törvényhozó testület is teljesen praepa-
rálván van; hallottad, milyen lelkesedéssel
fogadták Grammont herczeg beszédét, mi-
kor az északnémet szövetség ellen meny-
dörgött. A két vezérlő miniszternek tehát
nem a legnehezebb feladat lenne a császárt
rábírni, hogy Poroszországgal szakítson. An-
nálkább, s ezt jól jegyezd meg, mert maga
Napoleon is ellensége Sadova óta Porosz-
országnak, s a német egység megvalósulá-
sától komoly okai vannak félni. Ezenkívül
Grammont herczeg azt is elhithetni igyekszik
a császárral, hogy a Poroszország által
1886-ban bekebelezett tartományok azonnal
föllázadnak, amint a háboru kitör, meg hogy
a délnémet szövetség, továbbá Dánia, sőt
még talán Ausztria is velünk fognak tartani.
Hogy a császár ennyi ragyogó kilátás da-
czára ingadozik és a háboru gondolatával
nem tud megbárátkozni, annak az én véle-
ményem szerint csak egy oka lehet, az,
hogy Napoleon hidegebb fő, valódi művész a
megfontolásban. És ismer egy titkot, amit

sokan tudhatnának, csakugy mint ő, de nem
mindenkinek van hozzá hidegvére, hogy föl-
fedezze, hogy létezését elismerje.

Ez pedig nem egyéb, mint az a szo-
moru valóság, hogy dicsőséges hadseregünk
ma ugyszólván alig helyezhető hadilábra.
Niel marsall meghalt a múlt évben; az meg-
kezdte volt az ujjászervezést; ha tovább
él, öt-hat év múlva elég erősek lehetünk
volna egy nagyszabásu háborura. Müve
azonban félbe maradt s a mi bölcsseink most
a Chassepot fegyverekbe, meg a mitrailleur-
sökhöz vetik a reményüket. Napoleon azon-
ban nagyon jól tudja, hogy miképen állunk,
öt nem lehet egykönnyen félrevezetni. Előtte
csak az az egy világos, hogy mai kor-
mánya minden áron, a legnagyobb kockáz-
tatás mellett is háborút akar, mert a bel-
zavarok fenyegető rémét ijesztőbbnek tartja
egy vereséggel végződő háborunál.

Grammont és Ollivier urakon kívül aztán
egy harmadik ellenséged is van, aki talán még
veszedelmesebb, mint ezek. A reakcionárius
Rouher, ki most mint a szenátus elnöke, lát-
szólag távol áll ugyan a gyakorlati politikától,
tényleg mégis legtöbb befolyással bír a csá-
zárra. Hogy ő is a háboru-párthoz tartozik-e?
még nem bizonyos, annyi azonban kétségtelen,
hogy minden szabadelvű reformnak esküdt el-
lensége, s én azt hiszem, a császári herczeg a
te tervedet ő tőle félti legjobban. Ez, amint
megtudja, hogy a császár fogadott s komolyan
foglalkozik azzal az eszmével, hogy egyszer
mindenkorra, gyökeres ujítással vessen véget
az elégedetlenségnek, — oly ellenzék fog ne-
ked teremteni, amintre semmi esetre sem le-
hetsz elkészülv.

A legkisebb, amit tőle várhatsz, az lesz,
hogy a „fehér bluzos“-okkal megint eljászat
egy kis lázadásfélét, mint már egy ízben tette,
gondoskodik róla, hogy téged magok a mun-
kások megtagadjanak, követeléseidet tulliczítál-
ják, szóval tőle mindent várhatsz, ami arra
alkalmas, hogy a császár bizalmát elfordítsa
tőled. — —

(Folvt. köv.)

S Z I N H A Z A K

Kedden, 1909. október 12-én

Nemzeti Színház

Kiskirályok. Vigjáték 4 felvonásban. Irta: Abbi Hermant, Ford. Hellak J. Don Luis Aroqupa. Bastos Hortonsia Gerő L. Manuel Körby Elvira infánsné Csillag T. Mimi hercegnő Helvet L. Hedwige hercegnő Paulai E. Komád nagyherceg Horvath De la Huerta de Valenczia Hajja Ernst, haziszele Nagy Domingo, négor Gabanyi Wanda, szobalány Keczeri L. Laszaj Nárcisz Porás Sugár Maitue d'hotel Thauránszky Kezdeté fél 8 óraker

M. kir. Operaház

TANNHAUSER és a wartburgi dalnok verseny. Regényes opera 3 felvonásban Szévegés és zenéjét írta Wagner Richard, Fordította id. Abrámy Korád. Személyek: Hermann Venczel Erzsébet unokahuga Szemesi Tannhäuser Anihos Wolfram Takács Waither Taktás Biterolt Déri Ney Pichler Heinrich Kárpát Reimmar Medek Vénusz Payer Fásztörő Kezdeté 7 óraker

Király-színház

Tilos a csók! Daljáték 3 felvonásban. Irta: Pásztor Jozsef, zenéjét Bródy Miksa, versaire szerzette Vincze Zeigmond. Balgón király Király Honzietto királyné Várady I. Moly Petráss S. Max Kovács Igazságügyminiszter Papir Péter Németh Rendőrminiszter Sirmal Chathetine Ólroy F. Korcsmáros Borcsa Udva-mestor Fonyvesi Ormester Sárosi Kezdeté 1/3 óraker

Várszínház

A hálás utókor. Társadalmi színjáték 5 felvonásban, Irta Lengyel Mezeyhár. Dr. Rajzler Dénes Pethas Rápolli Gá Sebess Miklós Mihályi Mártha Vizvári M. Irma Cs. Alszegh dr. Hegyi Herca Iványi Zebegény Gabányi Kondor Rózsabegyí Glattstein Faludi Kerékes Nadey Kezdeté 7 óraker

Vigszínház

A zsíros ügy. Bohózat 3 felvonásban. Irta Hennequin és Vober. La Chamotte Szerény Mária Zeppa Golné Robert Vendrei Róbertus Haraszthy Yvette a leányok Absolvasky Briffant Gaston Góh Chesbory Michel Tapolcsay Le Camut Sarkady Szuzanno Kútyi S. De Rocamadour Thányi P. umard Balassa Vínoche Győző Kezdeté fél 8 óraker

Magyar Színház

Tökfilkő. Vigjáték 5 felvonásban. Irta Faldá Lajos. Schirmarné Forrá R. Lisbeth Tóth I. Haebelin Jozsef Z. Molnár Engelhard Kurt Popp Beck Willhard Raikai Beck Gerhard Sebestyén Wiegand Doris Báthory G. Hensel Lucy Gombaszögi Dr. Thalontus Réthov Oelschläger Körmeny Bohrmann Czobor Kezdeté fél 8 óraker

Uránia-színház.

A fővő háboruja. Kezdeté fél 8 óraker. Föv. Városligeti Színház. Az erdészleány. Operett három felvonásban Kezdeté fél 8 óraker

FOLIES CAPRICE.

Téli helyisége Révai-utca 18. sz. TELEFON 14-22. TELEFON 14-22. Igazgatók: Leitner és Keleti. Főrendező: Rott Sándor

Kezdeté fél 9 óraker. Fél 10 óraker: „FRANCIÁUL” Bohózat. Irta: Rossée. Rendező: Rott Sándor. továbbá SERENISSIMUS - JELENET. És végül 11 óraker: MAISON ARABELLA Bohózat, Irta: Taubstein A. Rendező: Springer A. Jegyek kaphatók a nappali pénztárnál, Révai-utca 18. d. c. 9-11-ig és d. u. 8-6-ig. „Lyra” jegyirodájában, VI., Andrássy-ut 15. és Soprony megyéségi Rákóczi-ut 1. sz. 12 óra után az 1-ső emeleti CASINO DE PARIS-ban a világ legelső ének- és tánc-atraktiók fellépő.

STEINHARDT-MULATÓ

Rákóczi-ut 63. Telefon 64-23. 9 óraker: Ma és mindennap 9 óraker: CSINGILINGI! Bohózat, Irta: Glingar és Tauszig, ford. Steinhardt. 11 óraker: Simon, te csalsz!! Bohózat, Irta: Glingar és Tauszig, ford. Steinhardt. Továbbá Steinhardt mint COOK, az északarki utazó és Gyártás teljesen új magánzámban. Kitűnő attrakciók. Jegyek: 9-12-ig és 8-6-ig Rákóczi-ut 63. és órv. Koni J.-né dohánykülönlegességi áruházában, Andrássy-ut 29. kaphatók. Esti pénztárnyitás 7 óraker. Ünnepek és vasárnap d. u. fél négy óra kezdettel műsorok helyi előadás. — A remek téli-keriben cabaret és tánc. — Belépődíj nincs. — Jeleles magyar konyha a híres Balóné vezetésével.

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÜT 31. TELEFON 110-22 Minden este 8 óraker a fenomenális sikert októberi műsor. BARRISON LONA mint Kukoricza János. La belle Ollido a Folies Bergéres csillaga. Illaberek 7-1. Ióverseny darab. Posli csibészek, énekes, táncos tréfa. Kürt Warnebold, a zongoragyilkos. Azonkívül: Glafouti bakakomédia és még 16 elsőrendű attrakció. Éjjel 12 óraker a ragyogó tükörteremben: ROYAL-CABARET. Ének és táncelőadás. — Keringő-verseny. — Czigányzene 5 óráig.

BUDAPESTI CABARET BONBONIERE

Teréz-körut 28. Telefon 52-88. Bálint Dezső igazgatása alatt. Minden este 9/4 óraker Weiss Papi új műsorát Louise Bauhoffer, klasszikus táncok. — Fuvol nótái. — Miniszterelnök. — A jóparti, azonkívül 20 új kuplé, tréfa, szatira stb. stb.

ÖN BÉRETEL KIDOB

egy ócska zongorát vagy pianinót és havonta 10 vagy 16 korona kölcsönölsz, végre pénzt kaptál, zongorája nincsen.

HA FIZET

havonta 20 koronát, kap egy kiváló gyártmányú, modern, érozpancélyozás keresztúros új zongorát vagy pianinót, nem ir alá váltót, nem állít kezest, nem leköteleztedje bankszövetkezetnek és idővel mégis tulajdona lesz a zongora. — Ilyen ideális szolid, liberális módon kapható kizárólagosan csak

„MUSICA” részvény-társaság

(Igazgató: Sternberg Dezső.) zongora előadási és kölcsönzési telepén. Eufon kölcsönölsz legkölcsönösebb gramofon- és művezelemzek fölarusítására. Budapest, VI., Teréz-körut 1/a. (Király-utca sarok, 3. Országos Zeneakadémia közelében.) Telefon 4-31. Zongorák becszerelése, javítása, hangolása legkülönbözetben. Fentü rendszer kedvezményében egyelőre csak a fővárosban lakók részesülnek.

Nálam

BUTOR

szükségletét a következő fizetési feltételekkel szerezheti be: 100 koronáig havi részlet 8 korona, 200 koronáig 10 korona, 300 koronáig 15 kor., 500 koronáig 20 kor., 600 koronáig 25 korona, 800 koronáig 30 korona, 1000 koronáig 40 kor. stb. Előlegül 20 százalék fizetendő. Butorkereskedő, V., Bank-utca 7. (volt Sétátér-utca), Bazilika-templom közelében, Váci-körut mellett. — Butoralbumot 1 korona, bélyeg ellenében küldök. Telefon 104-94.

PARISIANA ORFEUM

Igazgató: Lakner Lajos. Telefon 161-45. Fényes műsor! Ma és mindennap este 8/4 óraker. MARYA keleti operett Kállay Jolán vendégfellépésével. The Howyn's a vig pékek. SZÖKE SZAKÁL kabaré-író saját műsorával. Az erkölcsötelen lakás. Bohózat. Sándor Stefi és az egész fényes októberi műsor. Éjjeli után a télikeriben ének- és tánc-számok fellépő.

MARGIT GYÓGY-FORRÁS

(Beregmege) a gyomor, belok, húgyhólyag, s különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatású még akkor is ha vérzések esete forog fenn. Megrendelhető: Édeskúty L.-nél Budapesten és a forrás kezeléséigénél Munkácsán.

Azonnal jogos tulajdona!

A zongora vagy pianinó ha REMÉNYI MIHÁLY

legújabb rendszerű hitelostályból vesz azt meg. Nem bérel a részletfizetés leple alatt, hanem azonnal sajátja a megvett hangszer. Ugyanazou árak mintha készpénzért venné.

Előleg nem kell 10 frt havi részletfizetés mellett a legjobb zongorát vagy pianinót. Részletes árjegyzék és prospektus díjlanul küldetik Budapestről, Király-u. 58.

Nemcsak Budapesten, de vidéken is bárkinék rendelkezésére áll ezen eddig még nem létezett alkalom illy könnyű feltételek mellett zongorát vagy más hangszert vásárolni. Zongorák hangolása és javítása a legképzettebb szakmunkások által.

CIMBALMOK,

legújabb szabadalmazott acél belső szerkezettel, melynek hangja, hangtartása rendkívül jónak bizonyult, részletfizetésre is legmegszébbmódon jótállással kaphatók. Fuvolák, gitárak, oklások stb. olcsón legjobbak. Kitűnőre elismert jó munkáért. Árjegyzéket ingyen küld. Magyaróssy Gyula m. kir. szabadalm. hangszergyártó Epest, VIII., Rákóczi-ut 21. Telefon 58-20.

Fővárosi Orfeum Waldmann Imre igazgató. VI., Nagymező-u. 17. A műsorok műsora. Lesslie — Brothers — Jean Paul Jos. Sabel — Mac — Bans stb. stb. Jegyelővétel a Fővárosi Orfeum nappali pénztárnál 10-11-ig és 3-6 óráig. A télikeriben reggeli 8 óráig VÖRÖS ELEK cigány zenekara hangversenyek.

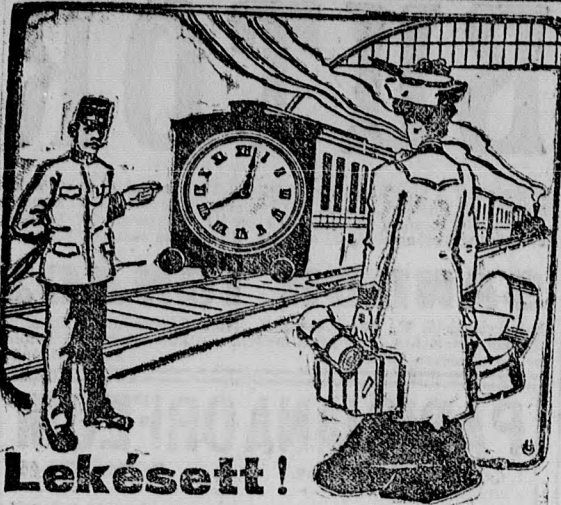
HETI MŰSOR.

Október	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Király Színház	Magyar Színház	Föv. Városligeti Színház	Várszínház	Uránia
13 Szerda	Laczkovics kapitány	Bajazzók A piros cipő	Buridán számára	Az elvált asszony	A szüz	Szerelmi keringő	—	A levegő meghódítása
14 Csütörtök	d. u. Este: A lilium	Pillangó kisasszony	Az ördög	Jánoska Tilos a csók	A szüz	Baba	—	A levegő meghódítása
15 Péntek	Győztesek	Tosca	Buridán számára	Tilos a csók	Pádua hercegnője	Baba	—	A levegő meghódítása
16 Szombat	Győztesek	Aida	Zsíros Ugy	Az elvált asszony	A szüz	Szerelmi keringő	Constantin abbé	—
17 Vasárnap	délután este Az ember tragédiája Győztesek	A büvös vadász	Tatárjárás Buridán számára	Jánoska Tilos a csók	A császár katonái A szüz	Szerelmi keringő	Baba	—

NE MENJEN EL ESTE GONO NÉLKÜL!

Bredeti tubus (utasítással) 30-szori használatra 2 kor. 5 kis tubus dobozban (utasítással) 50-szori használatra 3 kor.

A GONO-krémet előzetesen használva, a legbiztosabban meg van védve az összes nemi betegségek ellen. Használata tiszta, egyszerű és kellemes. Főraktár: Török József gyógyszerháza VI. Király-utca 12. szám. Kapható minden gyógyszerháza és drogériában.

Lekésétt!

mert nincs jó órája, pedig megbízható, pontos járása órá

POLGÁR KÁLMÁN

művésznél
BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRUT 29. szám
részletfizetésre is vásárolhat szigorúan szabott áron.
Javítások és vidéki megrendelésekre különös figyelem!
Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve küldeték

Első száma 1909 október hó elején jelent meg.
Szép * Tartalmas * Mulattató * Tanulságos.

JÓ PAJTÁS
munkatársai:
Benedek Elek,
Mikszáth Kálmán,
Molnár Ferencz,
Rákosi Viktor,
Sebők Zsigmond,
Schöppin Aladár,
Sebestyén Károly,
Szőlősi Zsigmond

JÓ PAJTÁS
munkatársai:
Ábrányi Emil,
Kozma Andor,
Lampérth Géza,
Lévay József,
Lipsey Ádám,
Radó Antal

s más jeles írók írnak elbeszéléseket, meséket, regényeket, cikkeket.

JÓ PAJTÁS
képeit jeles művészek rajzolják.

Megjelen minden vasárnap.
Az első szám rejtvényeinek megfejtéséért mindenki jutalmat sorsolunk ki, melyek elsője 220 kor., másodikika 60 kor., harmadika 24 kor. értékű.
Előfizetési ár: egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fillér. Egyes szám ára 20 fillér.

Mutatóványzó mot...
Kivánata mindenkié
ingyen küld a kiadó...
hivatal...

A JÓ PAJTÁS KIADÓHIVATAL
FRANKLIN-TÁRSULAT
Budapest, IV. Egyetem-utca...
Főkiadóhivatal:
LAMPÉL R. KÖNYVKERESKEDÉSE
UDVOSI UTCA 11. ÉS FIAI R. T.
Budapest, VI. Andrásy-út 24.

KÉZIMUNKA
GÖBELINEK:
hímzőanyagok és szövetek szabott gyári árakban. Kérjen nagy képes árjegyzéket. Telefon 109-06.
BÉRCZI D. SÁNDOR
Budapest, VI., Dessoeffy-utca 5. sz.
Intézeti kelengyék részére
hímzett és szövött monogramok, betűk és színes rendkívül nagy választékban.

Titkos betegségek
gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján
Dr. KAJDACSY
v. os. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.
Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgycsőfolyást, hólyagbajt, sebeket, bajakört (syphilist), bőrbajokat, elgyengült férfierőt, idősebbeknél is, önfertőzést és annak utóhatjait, ideg- és hátgerincbajt, valamint minden női bajokat.
Rendel d. o. 9 órától d. n. 4-ig és este 7-8-ig
Budapest, VIII., József-körut 2. szám.
Levelekre válaszol, gyógyszerekről gondoskodik. - Levél után is biztos gyógyulok.

BAROSS-FORRÁS
KITÜNŐ LITHIUMOS VASAS SAVANYUVIZ VESEBÁJOK ELLEN
KIZ. PALACKOT MÁR HÁZHÓZ SZÁLLITUNK
FŐLERAKAT:
MAGYAR ÁSVANYVIZ FORGALMI ÉS KIVITELI R.T.
BÁTHORY-U. 5. TELEFON: 102-84.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerifeletl gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház gyógyszerrel és bajakörös osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.
DR. FABINYI
specialista nemi bajokban emertált kórházi orvos
gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendszer foglalkozás megszavartása nélkül mindennemű
nemi betegséget
(húgycsőfolyást, sebeket, syphilist és önfertőzésből támadt idegbajjokat.)
Meglévő az ercdinény férful gyengőség (impotentia) még öregebb egyéneknek is.
Biztos siker folytan a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz. Kivánatra gyógyszerrel.
Rendelés délelőtti 9-3-ig, este 6-8-ig.
Budapest, Rákóczi-út 8/A. szám.
(Ajánlás: a Pannónia szállóval szemben.)
Japossággal bejár. - Külön várószobák.

Erőt és életet
jelent az egyenletes galvánáram alkalmazása az elgyengült szervezet részére. Tudósok és orvosi szakfelelősök ma már egyetértenek abban, hogy a galván-elektromosságban elv eszköz áll rendelkezésünkre, a melylyel az általános ideggyengeséget, reumatikus bántalmakat, neurálgiaikat, ideges emésztési zavart, álmatlanságot, fájlást, mindenféle gyengeségi állapotot, vérszegénységet és különböző női bántalmakat sikeresen lehet küzdeni.
Meg akarja ismerni ezen föltölte érdekes gyógymodort? Kivánságára szívesen küldjük meg Önnek
ingyen és bérmentve
zárt borítékban könyvünket, minden kötelezettség nélkül és bizonyára halas lesz irántunk ezen rendkívül érdekes olvasmányt és azon értékes tanácsokért, melyeket ezen könyv tartalmaz.
„Elektro-Vitalizer“ orvosi rendelő-intézet
Budapest, Károly-körut 2., félemelet 10/J.
Rendelő-órák: hétköznapokon 10-1-ig és 3-6-ig, vasár- és ünnepnapon 11-1-ig.

Szelvény egy ingyen könyvre.
1901. okt. 12.
Kivánságó: **Elektro-Vitalizer orvosi rend.-intézet**
Budapest, IV., Károly-körut 2., félem. 10/J.
Kérem részemre díjtalanul, portómentesen és zárt borítékban elküldeni a „Modern Villamos Gyógyászmódról“ szóló művet.
Név
Cím
Nők részére külön női könyv.

Faesen János Alex. kereskedő Hilversum-ban, Dentz Theodor Carel, kereskedő Amsterdamban és Lehmann Rudolf August Louis, görög főkonzul, Amsterdamban a 37561. számú
„Tömör gummi abroncszerkezet motor-kocsik és hasonlók kerekei számára“ című magyar szabadalom tulajdonosi szabadalmának gyakorlatbavétele céljából belföldi gyárosokkal összeköttetést keresnek; szabadalmukat esetleg el is adják, vagy gyártási engedélyt adnak.
Bővebb felvilágosítással szívesen szolgálnak
Harsányi Jenő és dr. Messinger Károly
hites szabadalmi ügyvivők
Budapest, V. kerület, Váci-körut 78. szám.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!
JEGYGYÜRÜK
NŐSZEMÉNDÉK-TÁRGYAK
A LEGELŐNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN
ÉKSZERESZ-ÉS MŰRÁSNÉP
üzletében szerezhető be
BUDAPEST, ERZSÉBET-KÖRUT 29.
VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOTT FOGYATKÓZ
ÁRJELEZÉK 20 00 RAJZAL INGYENES BÉRMENTVE

„Matteine“ vállalat 6 óra alatt végleg kiirtja a **poloskáit** egy évi jótállással Videkre gép és Király-u. 16. Telefon 161-38. angyaszállítást

Legkellমেesebb otthoni szórakozást nyújt egy jó

BESZÉLŐGÉP

(Grammophon)

mely beszél, énekel, nevet, fűtyül, legnagyobb művészeket és a legjobb zenekárokat valamint színházat és hangversenyt helyettesít. ■■■■

Kimerülő nagy hangszerárjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

A legkövetesebb és legszebb kivitelű grammophon kényelmes csekély havi részletfizetés mellett beszerezhető

Aufrecht és Goldschmied

nagy áruházában

Budapest, VII. Rákóczi-ut 30.

A már 55 év óta díszretreméltó ismert, a 710/2. sz. Em. leirat követelményének teljesen megfelelő

UJ-VUKOVÁRI

arcztisztító kenőcs szeplo, himlő, ely, sümör, máftoltok, fakadékok, forróssági pörnsenek, orrvörösségek és minden egyéb arcvirágások ellen, valamint az

bőrszépítő szappan mely az arckenőccsel a használati utasítás szerint alkalmazva még korosabb egyéneknek is viruló és fiatal kinézést kölcsönöz.

Főraktár: Budapest, Király-u. 12. és Andrássy-ut 26., Török József gyógyszerháza.

Hirdetések felvételnek a kiadóban, VI., Eötvös-utca 32. sz.

A rózsza

ut az eszünkbe, mikor a Magyar Lányok-at kezünkbe vesszük, mert tiszta, kedves, friss és változatos tartalmával a rózsza emlékeztet. Rózsza és fiatal leány — mily szépen illenek össze. A Magyar Lányok egy-egy évfolyama valódi rózsabokréta. — Negyedévre 3 kor. Kiadóhivatal Bpest, VI., Andrássy-ut 10.

Az új évfolyam julius 1-en indul meg — A ki csak egy előfizetőt nyújt a MAGYAR LÁNYOK részére, vizszozásul megkapja a MAGYAR LÁNYOK díszes emlékeibumát.

BODOKI MATILD

A LEGTISZTÁBB és LEGERTÉKESEBB LUGOS ALKALIKUS SAVANYUVIZ

MAGYAR ASVÁNYVIZ FORGALMI és KIVITELI R.T. BATHORY-U. 5. TELEFON: 142-84.

MÁR MEGMONDTAM

HA JÓ RUHÁT, KÉSZEN VAGY MÉRTÉK SZERINT, ÖHAJT BESZEREZNI, MENJ

NEUMANN M

CS. ÉS KIR. UDV. SZÁLLITÓ CZÉGHÉZ

BUDAPEST,

IV. MUZEUM-KÖRÜT 1-3.

KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET.

Hol van a gyermekek barátja

a Tányértalpu Koma?

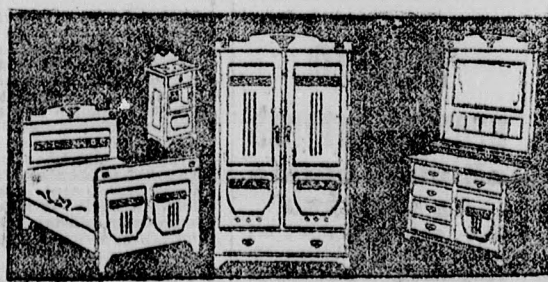
A repülőgépen Lathammal átrepül a tengeren, Zeppelin-nel elmegy Berlinbe, Blériot-tal eljön Budapestre és Az EN UJSÁGOM-ban meszeli el mulatságos kalandjait.

Az En Ujságom kiadóhivatala Bpest, Andrássy-ut 10.

A gyermekek barátja a TÁNYÉRTALPU KOMA az októberben meginduló új negyedikében kezdi meg világraszóló utazását

Előfizetési díj: Negyedévre . . . K. 2.50 Félévre . . . K. 5.—

Újrendszerű butorhitel!

Azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a t. butorvásárló közönségnek a legnagyobb kedvezményt nyújthatjuk.

Hitel esetén készpénzárakat számítunk, mert előkelő bankösszeköttetésünk lévén a vevő tartozását nekünk a bank azonnal folyósítja. Kamat fejében csupán

6% fizetendő 1/4 évenként mindig csak a hátralékos csökkenő tartozás után. (Részjegy vagy mellékletesség nincs.)

Törlesztés minden 100 kor. után havi 3 kosona vagy 100 " " 1/4 évi 9 "

asztalos-, kárpitos-, vas- és rőzbutorokban, továbbá szőnyegek, függönyök, ágy- és asztaltartókban, Balázs és Társa butorraktára Budapest, VI., Révay-utca 3., a Foncière-palota mellett.

B-hirdetést rovathoz minden szövegi beiktatása közönséges postai betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből pedig 6 fillérrel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

B-hirdetést rovathoz minden szövegi beiktatása közönséges postai betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből pedig 6 fillérrel fizetendő.

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6—C. 82

Pénzt rögtön
butorra, zongorára, varrógépre, kerékpárra, könyvekre és kereskedelmi árukra, ha azokat száraz, tiszta raktárhelyiségekbe bizományba beraktározza

Tauber
VI. ker., Eötvös-utca 6/B. TELEFON 84—33.

BUTOROK
háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda-berendezések, rez- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök, valódi angol börgarnitúrák eladása s vétele
Wechsler Karolyné
VII., Király-utca 23. I. em. Kázinó-utca sarok.

Parlamentari
gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépírás és magyar német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémia tanárok által oktatott szakanyagok. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Iván 1863-ban. Biztos állás-közvetítés. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-ter 10. előbb Gyár-utca 4.) Címre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája irógépezéssel utazó újabb tanfolyamokról független. Telefon 64-68. Beiratások egész napon át.

Pótvizsgálatra
Bármilyen vizsgálatra előkészít: «Számtani Tanfolyam» Garay-utca 5. II. 12/a.

Réz és vasbutor
gyári áron, réz hálószoba berendezések a legújabb amerikai módszer szerint készítt és féregmentessé tételének egyedül gyárasan legolcsóbb gyári áron ajánl **Weiss Jakab**, Budapest, Andrássy ut 77. (bejárat Rózsa-utca-ban.) 27044

Csemegezőllöt
remek szép nagyszemű chasselas muskotálylyal, vagy válogatott legjobb őszi-barczokot 5 kilót 2 1/2 koronáért, zamatos körtét, legfinomabb asztali vagy rétesalmát, édes besztecei szilvát 2 koronáért szállít **Kiskunhalas**, **Kisfalusi J.** szálló-birtokos **Kiskunhalas**.

Pénzelőleget
azonnal náiam bizományba beraktározott butor, zongora, varrógép és kereskedelmi árukra. **Tauber** és **Társaság**, **Batass-ter 17.** 27827

Pénzszekrények
és amerikai irodabutorok, használtak és újak rendkívül olcsó áron szállít **Hirsch és Társa** Budapest, V. kerület, Alkotmány-utca 19. sz.

Gyümölcsfa
diszta stb. árjegyzékkel ingyen szolgál **Weber** faiskolája **Békásmegyeren**.

Csemegezőllöt
téli elrakásra postakosaraként 2.80, mázsánként kosárral 42 K., téle elálló csemegealma, császárkörte és óriás birsalma postakosaraként 2.40 mázsánként 24—30 koronájával zöldpaprika, ugorka 2.20, paradicsom 1.40 mázsáját 14 koronájával előleg beküldéssel. Gyümölcskivitel, Csongrádról.

Oszi baraczkot
étkezésre és belőzésre postakosaraként 2.20 koronáért szállítja **Gyümölcskivitel** Csongrádról.

Baraczklekvár
mézdes különlegesség klgként 2.40, cukorédes szilvalekvár 1 K. Papírhéjú újdíó postakosaraként 2.80, kisüfőn főzött hamisitlan baraczkpálinka 5 kgos de-nyonban 11 K., téli csemegealma, zamatos körte, remek birsalma postakosaraként 2.40, mázsánként 24—30 kor. Nemesfaj téli csemegezőllöt postakosaraként 2.40, mázsánként kosárral 40 K. előleg beküldéssel **Szabó Csongrádról**.

Nevelőnőket
német, angol, francziákat-zene és nyelvismerettel minden nemzetiségű bonno, kat belépésre ajánlok, magyar zene és nyelvismerő okleveles tanítóknak sűrű-gösen keresek **Szeghőné S. Lujza**, Budapest, VI., **Desszefly-utca 22.** 27697

Asztalosok
új jövedelmi forrást le-író képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a „Kegelet” szerkesztőségé Budapest, Nagymező-utca E. 40.

Ingyenes gépirás-tanítás.
Kedvezményes magyar, német gyorsírást-oktatás. A „Stenografia” Országos Gabelberger magyar, német gyorsíró- és gépiróiskolában okleveles gyorsíró- és kereskedelmi iskolai tanárok vezetése alatt havonként új gyorsírási, gépirási és sokszorosító tanfolyamok nyílnak. Kereskedelmi tanfolyamok egyszerű és költős könyvvitel kereskedelmi számtan, levelezés, fogalmazás, helyesírás és szövegszerkesztés. Tan-órak reggel 8 és este 9 óra között. A gyorsírási sűrű-gős esetben egy hónap alatt le megtanulható. Kül-ön órák. Sokszorosító és másféle iroda. Irásmunkák leírása és sokszorosítása a legkedvezményesebb feltételek mellett. Beiratások naponta vannak az intézet helyiségeiben kizárólag **Rákóczi-ut 90. I. em.** Az intézet ismertelmévéért újabb magtörvényes mó-don utánozzák. Tájékoztatót szívesen küld az igaz-gató. **Kiskunhalas**.

Ajtók és ablakok
régli és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvas rácsosatok, kertkerítések, keramillapok, kőhalmi lapok olcsón kaphatók **Kelemen Mór** épület-bontós vállalkozónál Budapest, Nador-u. 72—74. Fiók-üzlet **Visegrádi-u. 27.**

Réthy
név látható a valódi pe-metefü csukorka minden egyes darabkáján. 26798

Zálogcédlőket
veszek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem.

Singer Jakab
ékszerkereskedő **BUDAPEST,** Király-utca 91. szám. **Isabella-utca sarkán.** 27683

+ Soványság +
Az egyedül eredmény-től kísérő háziszere a **dr. William Hartley tanár** amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — Hügyök remek keblét. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jótállat. Vérszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomor-bajok-soknak nélkülözhetet-len tápszer. Kiténtetve: Chicago, Berlin, London Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: **Balázs Mór E.** Budapest, VII., **István-ut 11, H/L.**

A legelőnyösebb részletfizetésre **zongorát, pianinót, cimbalmot, hegedűt** készpénzbeni áron a leg-újabb rendszerű **bankhitel** útján kizárólag csakis **REMÉNYI** nagy magyar hangszertelépés **Prospektus és árjegyzék** ingyen. **Budapest, Király-u. 58.**

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása
háló-, ebédlő-, szalon, uri szoba és irodai teljes be-rendezések. — Dus raktár szőnyegek, függönyök, te-rítők, esztillárok, vas-és rézbutorokban. **GROSZ SÁNDOR és Társa** Budapest, Liszt Ferenc-utca 8. szám, eszlött Gyár-utca. **Telefon 14—09.**

BUTOR
30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek-tere 3 félemelet. Vétel és eladás **használt és új** polgári, urasági lakberende-zéseknek mahagoni és palisander butorok, uri szobák, angol börgarnitúrák és szalonbutorok, keleti — szőnyegek, csillárok. — **Telefon 82—18.**

Ingóságokat
értékesítő és beraktá-rozó vállalat **Rákóczi-ut 19.** bejárat a Szent-királyi utcából. Kész-penzelőleggel beraktá-roz bármiméü ingó-ságokat, berendezése-ket mintaszertű raktá-raiba csekély díjazásért értékesítés öszlőjából vagy anélkül. **Telefon 110—08.** 8984

Brilliantot,
aranyat, ezüstöt, ékszer-t és rögiségeket veszek és eladok. Kertész ékszerész Budapest, VII., Király-utca 85. szám. — **Telefonszám 95—48.**

Új költeménykötet!
Emlékek és Emlékezések
Írta **ZALÁR JÓZSEF**
:: Ára 2 korona. ::
..... Kapható:

LAMPÉL R. könyvkereske-dése(Wodianer P. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., **Andrássy-út 21.** és min-den könyvkereskedésben.

Asz Atheneum Irodalmi és nyomdai részvénytársulat kiadásában megjelent:
A szemérem elleni bűncselekmények.
TANULMÁNY AZ ANYAGI BÜN-TETŐJOG KÖRÉBŐL
Írta: **dr. HALÁSZ ZOLTÁN** budapesti Ügyvéd.

Halász Zoltán dr., a kiváló kriminálista, emerendikül érdemes és felette hasznos utószó munkája nemcsak jogász körökben, hanem a művelt laikus közönség között is méltán kell föl-tüntet. Akik a **nami élet** körébe tartozó cselekmé-nyek jogi elbíráása felelő-kimárató tájékozást óhaj-tanak nyerni, azok a kül-földi hasonló termékek között sem találhatnak fogható kimerítő és alapos munkát.

A KÖZEL 450 OLDALRA TERJEDŐ KÖTET
ÁRA 10 KORONA.
Megrendelhető úgy a kladó-nivaltalban (VII., Rákóczi-ut 64. sz.), mint minden hazai — könyvkereskedésben. ::

Saját gyártmányú furdoka-dak 14 kor-tól feljebb, fűthető ráadás 60 kor-tól feljebb. Elvált-lakok mindentelje kutszivaltuk és házi vízvezeték-berendezése-ket legolcsóbb áron.
LEFKOVICS ADOLF
Budapest, VII., Wesseleny-ut 51/E. Telefon 118—46. Árjegyzék :: ingyen és bérmentve. ::

Zálogcédlőket
veszek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes ér-tékét kifizetem. 736
SCHILLER ISZIDOR
ékszerkereskedő **Budapest,** Sip-utca 8. szám.

Bouvet-Ladubay
legjobb és legolcsóbb **francia pezsgő.**
Vezérképviselőség: **PRÁGA,** Soukenicka 30.

Singer női varrógép
27 forintért kárka-hajósi 40 forint-ért. **contralho-bint 45 forintért.** Irógépeket igen olcsón 6 évi jóállással szállítok, vidékre árjegyzék la-gyen. **Erzsébet Henrik** var-rógépgyári raktár Budapest, IV., **Erzsébet Föld-u. 40.** **Rudó G.** Vízszateladókna! **Árcedna.**

Vasbutor.
Rézagy 35 ftt, gyerekek-ágy 11, összecsuksukató va-ságy 5, ágybetét vaskeretű 5.50, fakeretű 8.50, réz-garnis 2.50. Összecsuksukató tábori ágy aczélsodrony-nyal 2-3, sodronyfonat kerítést, vaskaput logol-csöbbsen szállít **Höcker Gy.** gyára **Holló-utca 3/E.** **Telefon 22—66.** 26975

Pénzkölcsönt
4 1/2, 4 3/4, 5 és 6% alapon főübirtoakra, jövedelmező, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környékén levő berházakra I., II., III., he-lyen 15—60 évig törleszt-hető. Személyhitelt tisztvi-selőknak gyorsan eszkö-zőtetik.
HOFMANN JAKAB bankbizományi iroda, Bu-dapest, Teréz-körut 1/a.

Kocsi áruosarnok
VII., Rákóczi-ut 72. sz. Magyarország legna-gyobb Kocsi raktára **Arjegyzék** ingyen és bérmentve. 26898

Legjobb hikorok
és rum készíthető kivo-natimmal. Egy üveg ára 60 fillér. 10 üveget 6 koronáért bérmentve kül-dök. Árjegyzéket kívánat-ra. **Béthy Béla** gyógyszerész **Békés-Csaba.** 27180

Ajtók, Ablakok,
vasredőnyök, használtak és újak, bármily mére-tben és alakban, igen ol-csón kaphatók.
Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123.
Telefon 62—80.

A címre tessék ügyelni!
VALÓ-
di francia különle-gességek (óvszerek) csakis
F. Bergueran Fils leghíresebb párisi gyáróstól legelőnyö-ssebb beszereszetők
Polgár Sándornál
Budapest, VI. ker., **Erzsébet-körut 50.**
Részletes képes ár-jegyzék ingyen és bérmentve.

BUTOR
Valóban tartós minő-ségben mérsékelt ár-ban kapható
Sárkány J.
butoriparosnál **Bpest, Erzsébet-körut 26.**

Reményteljes
hajadonságom legszebb ko-rában vaksággal, örök ső-tétséggel sújtott a sors. Nevelőnő voltam, 23 éves vagyok. Nincs senkim és nincs semmim. Mint volt körjegyző arvája, husz éves koromig nevelési pótléket kaptam. Nélküldök, imám-ba foglalom hálám azok iránt, kik valamivel segíte-nének. Czelom valamely a vakok által is végezhető kézimunka (vagy zene) el-sajátítása. Ezáltal elérném boldogtalanságomban, hogy összeromból vívódnék to-vább a létért való nehéz küzdelemben. Cím: Fosztó Julianna Budapest, I., Vá-rosmajor-utca 15. szám. **Boncznéna!**

„Hun-járja” beszélő-gépek
kizárólag eredeti első rangu gyártmány, részletfizetésre is olcsón kaphatók,
Deményi és Társa
Budapest, VI., Király-u. 74. **74-75** Kártya ábrájánál